

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน (1) เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
สอนโดย นางรัชณี จันทรา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.2/1 อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศเพื่อนบ้านได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถเขียนสรุปการเข้ามาเผยแผ่พระพุทธศาสนาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนสรุปความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่ส่งผลต่อวิถีชีวิต วัฒนธรรม และความเชื่อของผู้คนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และตนเองได้ (A)

4. สาระสำคัญ

พระพุทธศาสนาเผยแผ่เข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้านในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช ได้ทำการสังคายนาครั้งที่ 3 หลายประเทศพระพุทธศาสนาได้รับการทำนุบำรุงและเจริญรุ่งเรืองมาจนถึงปัจจุบัน และในหลายประเทศก็ได้ถูกทำลาย แต่ก็ยังคงไว้ซึ่งศาสนสถานที่พระพุทธศาสนาเคยรุ่งเรืองในอดีต และพระพุทธศาสนายังส่งผลให้มีการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน

5. สาระการเรียนรู้

1. การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเมียนมา
2. การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
3. การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศกัมพูชา
4. การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเวียดนาม
5. การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศมาเลเซีย
6. การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศสิงคโปร์
7. การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศอินโดนีเซีย

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความพอประมาณ

นักเรียนรู้จักใช้และจัดการวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างประหยัดและคุ้มค่า

2. ความมีเหตุผล

นักเรียนสามารถอธิบายการเผยแพร่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศเพื่อนบ้านได้ กล่าวแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนสามารถสรุปความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่ส่งผลต่อวิถีชีวิต วัฒนธรรม และความเชื่อของผู้คนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้

4. เงื่อนไขความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้าน

5. เงื่อนไขคุณธรรม

นักเรียนปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนด (ความรับผิดชอบ) มีความเพียรพยายามและกระตือรือร้นในการเรียน (ความขยัน ความอดทน) ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่า ประหยัด(ความประหยัด) ให้ความร่วมมือกับการทำกิจกรรมของส่วนรวม (ความช่วยเหลือแบ่งปัน)

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ทักษะการคิดสังเคราะห์

3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการปฏิบัติ
- กระบวนการกลุ่ม

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มุ่งมั่นในการทำงาน
2. มีจิตสาธารณะ

9. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบกลุ่มร่วมมือแบบ STAD

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเสนอสิ่งที่ต้องเรียน (30 นาที)

1. ครูแจ้งข้อตกลงในการเรียนให้นักเรียนทราบ
2. ครูตั้งคำถามกระตุ้นความคิดนักเรียน ดังนี้
 - พระพุทธศาสนาเกิดขึ้นที่ประเทศไทย (ชมพูทวีป อินเดีย)
 - พระพุทธศาสนาเข้ามาสู่ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้อย่างไร (พระเจ้าอโศก

มหาราชส่งคณะธรรมทูตออกไปเผยแผ่พระพุทธศาสนา)

- ประเทศใดบ้างในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่นับถือพระพุทธศาสนา (แนวคำตอบ ไทย ลาว)

3. ครูใช้ PowerPoint เป็นสื่อการเรียนการสอนอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า พระพุทธศาสนาได้เผยแผ่เข้ามาในดินแดนต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ พม่า อินเดียจีน มาเลเซีย สิงคโปร์ ลาว กัมพูชา และเวียดนาม โดยพระเจ้าอโศกมหาราชทรงส่งคณะธรรมทูตเข้ามาเผยแผ่พระพุทธศาสนา

4. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย

ขั้นที่ 2 ขั้นทบทวนความรู้เป็นกลุ่ม (20 นาที)

5. ครูแบ่งนักเรียนเป็น 7 กลุ่ม กลุ่มละ 6-7 คน คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลาง อ่อน โดยครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาเกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้าน จับสลากเลือกหัวข้อดังนี้

1. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเมียนมา

2. การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
3. การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศกัมพูชา
4. การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเวียดนาม
5. การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศมาเลเซีย
6. การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศสิงคโปร์
7. การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศอินโดนีเซีย

6. สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้ตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย และช่วยกันทำใบงานเรื่อง การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน ดังนี้

1. การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเมียนมา
2. การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
3. การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศกัมพูชา
4. การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเวียดนาม
5. การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศมาเลเซีย
6. การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศสิงคโปร์
7. การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศอินโดนีเซีย

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. ใบงานเรื่อง การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1. ตรวจใบงาน	1. ใบงานเรื่อง การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน	1. ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

2. สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	2. แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	2. มีพฤติกรรมตามรายการที่สังเกต (1) ผ่านเกณฑ์
---------------------------------	------------------------------------	--

ใบงาน

เรื่อง การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

ใบงานที่ 1.1 พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศพม่า

คำชี้แจง จงตอบคำถามต่อไปนี้

1.พระพุทธศาสนานิกายใด ได้เผยแพร่เข้าสู่ประเทศพม่าในระยะแรก และเข้ามาทางเมืองใด

.....

2. เพราะเหตุใด พระเจ้าอนुरुทมหาราชจึงยกกองทัพไปสู้รบกับพระเจ้ามनुหะ ผู้ครองเมืองสุธรรมวดี
.....
.....
3. เหตุใดพระพุทธรูปศานานิกายเถรวาทจึงได้แผ่ขยายไปทั่วอาณาจักรพม่าในสมัยพระเจ้าอนुरुท
.....
.....
4. พระมหากษัตริย์พม่าพระองค์ใด ที่ส่งคณะสมณทูตไปสืบทอดพระพุทธศาสนาที่ลังกา
.....
.....
5. กษัตริย์พม่าพระองค์ใด ที่ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ในการทำสังคายนาพระธรรมวินัย ครั้งที่ 5 และกระทำที่เมืองใด
ที่เมืองใด
.....
.....
6. เพราะเหตุใด หลังจากมีการทำสังคายนาพระธรรมวินัย ครั้งที่ 5 แล้ว พระพุทธศาสนาในพม่าจึงได้รับความ
กระทบกระเทือน
.....
.....
7. ผู้นำของพม่าที่จัดให้มีการสังคายนาพระไตรปิฎก ครั้งที่ 6 (ฉัฎฐสังคายนา) ในประเทศพม่า คือใคร
.....
.....

ใบงาน

เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

ใบงานที่ 1.7 พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศอินโดนีเซีย

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศอินโดนีเซียในช่วงพุทธศตวรรษที่เท่าไร

.....

2. มีข้อสันนิษฐานว่า พระพุทธศาสนานิกายใดเข้ามาแพร่หลายในอินโดนีเซีย อธิบายเหตุผล

.....

.....

3. กษัตริย์ราชวงศ์ใด แห่งศรีวิชัย ที่มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมด้านศาสนากับกษัตริย์ราชวงศ์ปาละแห่ง
แคว้นเบงกอล

.....

4. พระพุทธศาสนาในอินโดนีเซียเริ่มเสื่อมลงเมื่ออาณาจักรใดเสื่อมอำนาจ

.....

.....

5. กษัตริย์แห่งอาณาจักรมัชปาหิตพระองค์ใด ประกาศห้ามเผยแพร่พระพุทธศาสนาในอาณาจักรของพระองค์
อธิบายเหตุผล

.....

.....

6. ปัจจุบันศาสนาใด เป็นศาสนาประจำชาติของอินโดนีเซีย

.....

7. ปัจจุบันยังมีชาวอินโดนีเซียในแถบใดที่ยังคงมีความศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา

.....

8. พระพุทธศาสนานิกายใด ยังมีผู้ศรัทธาเลื่อมใสอย่างประปรายในดินแดนบางส่วนของอินโดนีเซีย

.....

ใบงาน

เรื่อง การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

ใบงานที่ 1.5 พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศมาเลเซีย

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศมาเลเซียในช่วงพุทธศตวรรษที่เท่าไร

.....

2. พระพุทธศาสนานิกายแรกที่เข้ามาเผยแพร่ในประเทศมาเลเซียคือนิกายใด

.....

3. หลักฐานที่แสดงว่า ประชาชนชาวมาเลเซียนับถือพระพุทธศาสนานิกายมหายาน คืออะไร

.....

4. พระพุทธศาสนาซึ่งเจริญรุ่งเรืองบนแหลมมลายู ได้รับความกระทบกระเทือนในรัชสมัยของกษัตริย์พระองค์ใด

.....

.....

5. เพราะเหตุใด พระพุทธศาสนาในอาณาจักรมะละกาจึงเสื่อมลง

.....

.....

6. สุลต่านมัลโมซาลห์ มีส่วนทำลายพระพุทธศาสนาอย่างไร

.....

.....

7. การที่กษัตริย์มาเลเซียสั่งให้ราษฎรนับถือศาสนาอิสลาม มีผลต่อพระพุทธศาสนาอย่างไร

.....

.....

8. พระพุทธศาสนาในประเทศมาเลเซีย ได้รับการฟื้นฟูจากคณะสมุทของประเทศไทย

.....

.....

ใบงาน

เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

ใบงานที่ 1.6 พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศสิงคโปร์

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. พระพุทธศาสนานิกายใด ได้เผยแผ่เข้าสู่ประเทศสิงคโปร์

.....

.....

2. สิงคโปร์มีสมาคมของชาวพุทธประมาณเท่าใด

.....

.....

3. วัดทางพระพุทธศาสนาของสิงคโปร์ในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นวัดนิกายใด

.....

.....

4. เพราะเหตุใด พระพุทธศาสนาจึงมีความเจริญรุ่งเรืองและประดิษฐานมั่นคงในสิงคโปร์

.....

.....

5. วัดฝ่ายนิกายเถรวาทที่สำคัญในสิงคโปร์ ได้แก่วัดใด

.....

.....

6. การเผยแผ่พระพุทธศาสนานิกายมหายานในสิงคโปร์ มีลักษณะอย่างไร

.....

.....

7. พุทธสมาคมของชาวจีนในสิงคโปร์ มีกิจกรรมสำคัญทางพระพุทธศาสนาอย่างไร

.....

.....

8. องค์กรยุวพุทธแห่งสิงคโปร์ มีกิจกรรมสำคัญทางพระพุทธศาสนาอย่างไร

.....

.....

ใบงาน

เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

ใบงานที่ 1.2 พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศลาว

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. พระพุทธศาสนาได้เผยแผ่เข้าสู่ประเทศลาวในสมัยพระมหากษัตริย์พระองค์ใด

.....

2. มูลเหตุสำคัญที่ทำให้พระพุทธศาสนาเผยแผ่เข้าสู่ประเทศลาว คืออะไร

.....

.....

3. เจ้าเมืองใด มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปยังประเทศลาว

.....

4. ผู้มีบทบาทสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่อาณาจักรล้านช้าง คือใคร

.....

5. ผู้ใด มอบพระบาง พระไตรปิฎก และหน่อศรีมหาโพธิ์แก่พระเจ้าฟ้างุ้ม

6. พระเจ้าสามแสนไทยทรงทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาอย่างไรบ้าง

7. พระพุทธศาสนาในประเทศลาว มีความเจริญรุ่งเรืองถึงขีดสุดในสมัยใด

8. พระพุทธรูปที่สำคัญของลาว ได้แก่พระพุทธรูปองค์ใด

9. วัดสำคัญในประเทศลาว ได้แก่วัดอะไรบ้าง

ใบงาน

เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

ใบงานที่ 1.3 พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศกัมพูชา

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. พระพุทธศาสนาได้เผยแผ่เข้าสู่ประเทศกัมพูชาในช่วงที่อาณาจักรใดของกัมพูชากำลังรุ่งเรือง

2. รัชสมัยของพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 ได้สร้างโบราณสถาน โบราณวัตถุที่สำคัญของพระพุทธศาสนาไว้ได้แก่อะไรบ้าง

3. กัมพูชามีการจัดตั้งศาลาบาฬีชั้นสูง และมีการน่านิกายธรรมยุตจากเมืองไทยเข้ามาถึงกัมพูชาครั้งแรกในสมัยใด

4. สาเหตุสำคัญที่การเผยแผ่พระพุทธศาสนาถูกสกัดกั้นในกัมพูชา คืออะไร

5. รัฐบาลกัมพูชามีการฟื้นฟูพระพุทธศาสนาภายหลังสงครามกลางเมืองอย่างไรบ้าง

.....

.....

ใบงาน

เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

ใบงานที่ 1.4 พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเวียดนาม

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ในสมัยราชวงศ์ใด ที่พระพุทธศาสนานิกายมหายานได้รับการนับถืออย่างแพร่หลายจากชาวเวียดนาม

.....

.....

2. เพราะเหตุใด พระภิกษุสงฆ์ของเวียดนามจึงเป็นที่เคารพศรัทธาจากชาวเวียดนาม

.....

.....

3. พระพุทธศาสนาในเวียดนามเสื่อมลงในสมัยราชวงศ์ใด

.....

4. ใครเป็นผู้ควบคุมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเวียดนาม และทำลายคัมภีร์และหนังสือพระพุทธศาสนาเป็นจำนวนมาก

.....

5. เหตุการณ์ใด จัดว่าเป็นวิกฤติทางพระพุทธศาสนาที่เลวร้ายที่สุดในเวียดนาม

เฉลยใบงาน

เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

ใบงานที่ 1.1 พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศพม่า

1. พระพุทธศาสนานิกายใด ได้เผยแผ่เข้าสู่ประเทศพม่าในระยะแรก และเข้ามาทางเมืองใด
นิกายเถรวาท และผ่านเข้ามาทางเมืองสุธรรมวดี หรือสะเทิม
2. เพราะเหตุใด พระเจ้าอนुरुทมหหาราชจึงยกกองทัพไปสู้รบกับพระเจ้ามनुหะ ผู้ครองเมืองสุธรรมวดี
เพราะพระเจ้ามनुหะไม่ยินยอมให้พระไตรปิฎกจำนวนตามที่พระเจ้าอนुरुทส่งพระราชสาสน์ไปทูลขอ
3. เหตุใดพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทจึงได้แผ่ขยายไปทั่วอาณาจักรพม่าในสมัยพระเจ้าอนुरुท
เพราะพระเจ้าอนुरुทมหหาราชทำสงครามชนะพระเจ้ามनुหะ แล้วนำพระสงฆ์มอญและพระไตรปิฎกไปยังเมืองพุกาม
4. พระมหากษัตริย์พม่าพระองค์ใด ที่ส่งคณะสมณทูตไปสืบทอดพระพุทธศาสนาที่ลังกา
พระเจ้านรปตีสิริธู
5. กษัตริย์พม่าพระองค์ใด ที่ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ในการทำสังคายนาพระธรรมวินัย ครั้งที่ 5 และกระทำที่เมืองใดที่เมืองใด
พระเจ้ามินดง และกระทำที่เมืองมณฑะเลย์
6. เพราะเหตุใด หลังจากมีการทำสังคายนาพระธรรมวินัย ครั้งที่ 5 แล้ว พระพุทธศาสนาในพม่าจึงได้รับความกระตบกระเทือน
เพราะพม่าตกเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษ

7. ผู้นำของพม่าที่จัดให้มีการสังคายนาพระไตรปิฎก ครั้งที่ 6 (ฉัฎฐสังคายนา) ในประเทศพม่า คือใคร

นายอู

เฉลยใบงาน

เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

ใบงานที่ 1.7 พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศอินโดนีเซีย

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

- พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศอินโดนีเซียในช่วงพุทธศตวรรษที่เท่าไร
- มีข้อสันนิษฐานว่า พระพุทธศาสนานิกายใดเข้ามาแพร่หลายในอินโดนีเซีย อธิบายเหตุผล
- กษัตริย์ราชวงศ์ใด แห่งศรีวิชัย ที่มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมด้านศาสนากับกษัตริย์ราชวงศ์ปาละแห่ง แคว้นเบงกอล
- พระพุทธศาสนาในอินโดนีเซียเริ่มเสื่อมลงเมื่ออาณาจักรใดเสื่อมอำนาจ
- กษัตริย์แห่งอาณาจักรมัชปาหิตพระองค์ใด ประกาศห้ามเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอาณาจักรของพระองค์ อธิบายเหตุผล
- ปัจจุบันศาสนาใด เป็นศาสนาประจำชาติของอินโดนีเซีย
- ปัจจุบันยังมีชาวอินโดนีเซียในแถบใดที่ยังคงมีความศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา
- พระพุทธศาสนานิกายใด ยังมีผู้ศรัทธาเลื่อมใสอย่างประปรายในดินแดนบางส่วนของอินโดนีเซีย

เฉลยใบงาน

เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

ใบงานที่ 1.5 พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศมาเลเซีย

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

- พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศมาเลเซียในช่วงพุทธศตวรรษที่เท่าไร
เมื่อประมาณพุทธศตวรรษที่ 3
- พระพุทธศาสนานิกายแรกที่เข้ามาเผยแผ่ในประเทศมาเลเซียคือนิกายใด
นิกายเถรวาท
- หลักฐานที่แสดงว่า ประชาชนชาวมาเลเซียนับถือพระพุทธศาสนานิกายมหายาน คืออะไร
รูปพระโพธิสัตว์ หรือพระพิมพ์ดินเผา พระพิมพ์ดินดิบ
- พระพุทธศาสนาซึ่งเจริญรุ่งเรืองบนแหลมมลายู ได้รับความกระทบกระเทือนในรัชสมัยของกษัตริย์พระองค์ใด
พระเจ้าปรมศวร
- เพราะเหตุใด พระพุทธศาสนาในอาณาจักรมะละกาจึงเสื่อมลง
กษัตริย์ไปนับถือศาสนาอิสลาม
- สุลต่านมัลโมซาร์ มีส่วนทำลายพระพุทธศาสนาอย่างไร
สั่งทำลายศาสนสถาน พระพุทธรูป เทวรูปของพระพุทธศาสนา
- การที่กษัตริย์มาเลเซียสั่งให้ราษฎรนับถือศาสนาอิสลาม มีผลต่อพระพุทธศาสนาอย่างไร
อิทธิพลของพระพุทธศาสนานิกายมหายานสิ้นสุดลง
- พระพุทธศาสนาในประเทศมาเลเซีย ได้รับการฟื้นฟูจากคณะสมณฑลของประเทศใด
ไทย ศรีลังกา และพม่า

เฉลยใบงาน

เรื่อง การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

ใบงานที่ 1.6 พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศสิงคโปร์

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. พระพุทธศาสนานิกายใด ได้เผยแพร่เข้าสู่ประเทศสิงคโปร์

นิกายมหายาน

2. สิงคโปร์มีสมาคมของชาวพุทธประมาณเท่าใด

ประมาณ 2,000 สมาคม

3. วัดทางพระพุทธศาสนาของสิงคโปร์ในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นวัดนิกายใด

นิกายมหายาน

4. เพราะเหตุใด พระพุทธศาสนาจึงมีความเจริญรุ่งเรืองและประดิษฐานมั่นคงในสิงคโปร์

เพราะคนสิงคโปร์ส่วนใหญ่เป็นชาวจีน ซึ่งนับถือพระพุทธศาสนานิกายมหายาน

5. วัดฝ่ายนิกายเถรวาทที่สำคัญในสิงคโปร์ ได้แก่วัดใด

วัดศรีลังการามายณะ ของศรีลังกา และวัดอนันตเมตตาราม ของไทย

6. การเผยแพร่พระพุทธศาสนานิกายมหายานในสิงคโปร์ มีลักษณะอย่างไร

การแปลตำราและคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาเป็นภาษาต่างๆ จัดตั้งโรงเรียนอบรมศาสนจารย์
โรงเรียนสอนพระพุทธศาสนา

7. พุทธสมาคมของชาวจีนในสิงคโปร์ มีกิจกรรมสำคัญทางพระพุทธศาสนาอย่างไร

บริจาคอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรคแก่ผู้ยากไร้ มอบทุนการศึกษาให้นักเรียนที่
ยากจน ช่วยเหลือการ ฌาปนกิจสงเคราะห์ ตั้งศูนย์สงเคราะห์เด็กกำพร้าและคนชรา

8. องค์การยูวพุทธแห่งสิงคโปร์ มีกิจกรรมสำคัญทางพระพุทธศาสนาอย่างไร

การแสดงพระธรรมเทศนา การแสดงปาฐกถา การอภิปรายธรรม การจัดพิธีกรรมทาง
พระพุทธศาสนาในโอกาส สำคัญ และการแปลคัมภีร์และเอกสารทางพระพุทธศาสนา เป็นต้น

เฉลยใบงาน

เรื่อง การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

ใบงานที่ 1.2 พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศลาว

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. พระพุทธศาสนาได้เผยแพร่เข้าสู่ประเทศลาวในสมัยพระมหากษัตริย์พระองค์ใด

พระเจ้าฟ้างุ้ม

2. มูลเหตุสำคัญที่ทำให้พระพุทธศาสนาเผยแพร่เข้าสู่ประเทศลาว คืออะไร

พระนางแก้วยอดฟ้า พระมเหสีของพระเจ้าฟ้างุ้ม มีความนับถือพระพุทธศาสนา

3. เจ้าเมืองใด มีส่วนสำคัญในการให้การสนับสนุนการเผยแพร่พระพุทธศาสนาไปยังประเทศลาว

เจ้าเมืองอินทปัตย์ ในอาณาจักรกัมพูชา

4. ผู้มีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาที่อาณาจักรล้านช้าง คือใคร

พระมหาปาสมันตเถระกับพระมหาเทพลังกา และพระสงฆ์ 20 รูป

5. ผู้ใด มอบพระบาง พระไตรปิฎก และหน่อศรีมหาโพธิ์แก่พระเจ้าฟ้างุ้ม

พระเจ้าศรีจุลราชแห่งเมืองอินทปัตย์ ในอาณาจักรกัมพูชา

6. พระเจ้าสามแสนไทยทรงทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาอย่างไรบ้าง

สร้างวัดมโนรมย์ วัดอุโบสถ หอสมุดสำหรับคัมภีร์พระไตรปิฎก และโรงเรียน

ปริยัติธรรม

7. พระพุทธศาสนาในประเทศลาว มีความเจริญรุ่งเรืองถึงขีดสุดในสมัยใด

พระเจ้าไชยเชษฐาธิราช

8. พระพุทธรูปที่สำคัญของลาว ได้แก่พระพุทธรูปองค์ใด

พระองค์ตื้อ พระเสริม พระสุก พระใส พระอินทร์แปลง พระองค์แสน

9. วัดสำคัญในประเทศลาว ได้แก่วัดอะไรบ้าง

วัดป่าเรื่อศรีสิงขร วัดปากกันทอง วัดศรีเมือง วัดพระแก้ว

เฉลยใบงาน

เรื่อง การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

ใบงานที่ 1.3 พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศกัมพูชา

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. พระพุทธศาสนาได้เผยแผ่เข้าสู่ประเทศกัมพูชาในช่วงที่อาณาจักรใดของกัมพูชากำลังรุ่งเรือง

อาณาจักรฟูนัน

2. รัชสมัยของพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 ได้สร้างโบราณสถาน โบราณวัตถุที่สำคัญของพระพุทธศาสนาไว้ได้แก่อะไรบ้าง

นครธม ปราสาทบายน พระพุทธรูปชัยพุทธมหานาค

3. กัมพูชามีการจัดตั้งศาลาบาติขึ้นสูง และมีการน่านิกายธรรมยุตจากเมืองไทยเข้ามาถึงกัมพูชาครั้งแรกในสมัยใด

รัชสมัยพระเจ้าทริภักษรามาธิบดี (นักร้องดัง)

4. สาเหตุสำคัญที่การเผยแผ่พระพุทธศาสนาถูกสกัดกั้นในกัมพูชา คืออะไร

การที่ลัทธิคอมมิวนิสต์เข้าไปปกครองกัมพูชาและทางกัมพูชามีนโยบายไม่ให้ประชาชนนับถือศาสนา

5. รัฐบาลกัมพูชามีการฟื้นฟูพระพุทธศาสนาภายหลังสงครามกลางเมืองอย่างไรบ้าง

ส่งเสริมชาวกัมพูชาให้เข้ารับการอุปสมบท สนับสนุนให้มีพระสงฆ์เข้าร่วมในพิธีกรรมของทางราชการ กำหนดให้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเป็นวันหยุดทางราชการ และบูรณปฏิสังขรณ์วัดที่ได้รับความเสียหายจากสงคราม

เฉลยใบงาน

เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

ใบงานที่ 1.4 พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเวียดนาม

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ในสมัยราชวงศ์ใด ที่พระพุทธศาสนานิกายมหายานได้รับการนับถืออย่างแพร่หลายจากชาวเวียดนาม
- ราชวงศ์ดิงห์
2. เพราะเหตุใด พระภิกษุสงฆ์ของเวียดนามจึงเป็นที่เคารพศรัทธาจากชาวเวียดนาม
- มีความรอบรู้ทางพระพุทธศาสนาด้านวิชาการ เช่น กฎหมาย วรรณคดี รัฐศาสตร์ จริยศาสตร์ ปรัชญา โหราศาสตร์และแพทยศาสตร์
3. พระพุทธศาสนาในเวียดนามเสื่อมลงในสมัยราชวงศ์ใด
- สมัยราชวงศ์ตรัน ราชวงศ์เลตอนปลาย
4. ใครเป็นผู้ควบคุมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเวียดนาม และทำลายคัมภีร์และหนังสือพระพุทธศาสนาเป็นจำนวนมาก
- รัฐบาลฝรั่งเศส
5. เหตุการณ์ใด จัดว่าเป็นวิกฤติทางพระพุทธศาสนาที่เลวร้ายที่สุดในเวียดนาม
- คอมมิวนิสต์เข้าไปปกครองเวียดนาม วัดและพระสงฆ์ถูกทำลาย ที่ดินของวัดถูกยึดเป็นของรัฐ ห้ามประกอบ พิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	เกณฑ์การสังเกต	
	มี	ไม่มี
มุ่งมั่นในการทำงาน	นักเรียนมีความตั้งใจ มุ่งมั่นในการทำงานให้เสร็จตามเป้าหมาย	นักเรียนไม่มีความตั้งใจ ทำงานไม่เสร็จตามเป้าหมาย
มีจิตสาธารณะ	นักเรียนรู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น	นักเรียนไม่รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น

	ช่วยเหลือสมาชิกในการทำงาน	ช่วยเหลือสมาชิกในการทำงาน
--	---------------------------	---------------------------

เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดไว้ดังนี้

1	หมายถึง	มี
2	หมายถึง	ไม่มี

เกณฑ์การประเมิน

1-2	หมายถึง	ผ่าน
0	หมายถึง	ไม่ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
 เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน (2) เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
 สอนโดย นางรัชณี จันทรา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.2/1 อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศเพื่อนบ้านได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถเขียนสรุปการเข้ามาเผยแผ่พระพุทธศาสนาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนสรุปความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่ส่งผลต่อวิถีชีวิต วัฒนธรรม และความเชื่อของผู้คนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และตนเองได้ (A)

4. สาระสำคัญ

พระพุทธศาสนาเผยแผ่เข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้านในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช ได้ทำการสังคายนาครั้งที่ 3 หลายประเทศพระพุทธศาสนาได้รับการทำนุบำรุงและเจริญรุ่งเรืองมาจนถึงปัจจุบัน และในหลายประเทศก็ได้ถูกทำลาย แต่ก็ยังคงไว้ซึ่งศาสนสถานที่พระพุทธศาสนาเคยรุ่งเรืองในอดีต และพระพุทธศาสนายังส่งผลให้มีการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน

5. สาระการเรียนรู้

1. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเมียนมา
2. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
3. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศกัมพูชา
4. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเวียดนาม
5. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศมาเลเซีย
6. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศสิงคโปร์
7. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศอินโดนีเซีย

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความพอประมาณ

นักเรียนรู้จักใช้และจัดการวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างประหยัดและคุ้มค่า

2. ความมีเหตุผล

นักเรียนสามารถอธิบายการเผยแพร่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศเพื่อนบ้านได้ กล่าวแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนสามารถสรุปความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่ส่งผลต่อวิถีชีวิต วัฒนธรรม และความเชื่อของผู้คนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้

4. เจื่อนใจความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้าน

5. เจื่อนใจคุณธรรม

นักเรียนปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนด (ความรับผิดชอบ) มีความเพียรพยายามและกระตือรือร้นในการเรียน (ความขยัน ความอดทน) ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่า ประหยัด(ความประหยัด) ให้ความร่วมมือกับการทำกิจกรรมของส่วนรวม (ความช่วยเหลือแบ่งปัน)

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร

2. ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ทักษะการคิดสังเคราะห์

3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการปฏิบัติ
- กระบวนการกลุ่ม

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มุ่งมั่นในการทำงาน
2. มีจิตสาธารณะ

9. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบกลุ่มร่วมมือแบบ STAD

ขั้นที่ 2 ขั้นทบทวนความรู้เป็นกลุ่ม (30 นาที)

1. ครูทบทวนการเผยแพร่พระพุทธศาสนา
2. นักเรียนนำเสนอ เนื้อหาที่กลุ่มตนเองได้ศึกษา ดังนี้
 1. การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเมียนมา
 2. การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
 3. การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศกัมพูชา
 4. การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเวียดนาม
 5. การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศมาเลเซีย
 6. การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศสิงคโปร์
 7. การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศอินโดนีเซีย

3. ครูใช้ PowerPoint เป็นสื่อการเรียนการสอนอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า พระพุทธศาสนาได้เผยแผ่เข้ามาในดินแดนต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ พม่า อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ ลาว กัมพูชา และเวียดนาม โดยพระเจ้าอโศกมหาราชทรงส่งคณะธรรมทูตเข้ามาเผยแผ่พระพุทธศาสนา

4. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย

ขั้นที่ 3 ขั้นที่ 3 ขั้นทดสอบย่อย (10 นาที)

5. นักเรียนทำแบบทดสอบย่อย เรื่องการเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

ขั้นที่ 4 ขั้นหาคะแนนพัฒนาการ (5 นาที)

6. นักเรียนสลับกันตรวจแบบทดสอบย่อยเรื่องการเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน และครูอธิบายเพิ่มเติม

7. นักเรียนแจ้งคะแนนรายบุคคลกับครู เก็บเป็นคะแนนรายบุคคล และครูนำคะแนนของนักเรียนแต่ละคนในกลุ่มมารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ยเป็นคะแนนสะสมของกลุ่ม

ขั้นที่ 5 ขั้นการรับรองผลงานของกลุ่ม (5 นาที)

8. ครูสรุปผลการทดสอบย่อย แจ้งคะแนนกลุ่มที่มีคะแนนมากที่สุดตามเกณฑ์

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Power point เรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

3. แบบทดสอบย่อย เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1. ตรวจแบบทดสอบย่อย	1. แบบทดสอบย่อยเรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน	1. ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
2. สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	2. แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	2. มีพฤติกรรมตามรายการที่สังเกต (1) ผ่านเกณฑ์

แบบทดสอบ

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน จำนวน 10 ข้อ 10 คะแนน เวลา 10 นาที

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำตัวเลขหน้าข้อความด้านล่างไปเติมลงในช่องว่างด้านบนให้สัมพันธ์กัน

พม่า

อินโดนีเซีย

มาเลเซีย

สิงคโปร์

ลาว

กัมพูชา

เวียดนาม

1. ภายหลังการถูกรุกรานด้วยระบอบคอมมิวนิสต์เป็นสาเหตุทำให้พระพุทธศาสนาทรุดโทรม
2. นักประวัติศาสตร์สันนิษฐานว่าพระพุทธศาสนาเข้ามาประมาณพุทธศตวรรษที่ 3

3. พระพุทธศาสนาเข้ามาในช่วงอาณาจักรพูนันปกครอง
4. เคยเป็นเมืองขึ้นของจีน จึงได้รับนับถือพระพุทธศาสนา รวมถึงลัทธิเต๋าและขงจื้อ
5. ภายหลังตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศสเด็กรุ่นใหม่จึงหันไปเข้ารับนับถือศาสนาคริสต์
6. มีพระวิหารบุโรพุทโธเพื่อประกอบศาสนพิธี
7. พระเจ้ามินดงทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ในการทำสังคายนาพระธรรมวินัย ครั้งที่ 5
8. พระพุทธศาสนาเผยแผ่เข้าไปในสมัยพระเจ้าฟ้ารั่ม
9. พระเจ้าอโนรุธมหาราชทรงรับขณะพวกมอญจึงทรงนำพระสงฆ์มอญและพระไตรปิฎกไปยังเมืองพุกามด้วย
10. จัดตั้งมหาวิทยาลัยสงฆ์ ได้แก่ มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาพระสิหนุราช

เฉลยแบบทดสอบ

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
 เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน จำนวน 10 ข้อ 10 คะแนน เวลา 10 นาที

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำตัวเลขหน้าข้อความด้านล่างไปเติมลงในช่องว่างด้านบนให้สัมพันธ์กัน

พม่า

.....7 9.....

อินโดนีเซีย

.....6.....

มาเลเซีย

.....2.....

สิงคโปร์

.....4.....

ลาว

.....1.8.....

กัมพูชา

.....3..10.....

เวียดนาม

.....5.....

1. ภายหลังการถูกรุกรานด้วยระบอบคอมมิวนิสต์เป็นสาเหตุทำให้พระพุทธศาสนาทรุดโทรม
2. นักประวัติศาสตร์สันนิษฐานว่าพระพุทธศาสนาเข้ามาประมาณพุทธศตวรรษที่ 3
3. พระพุทธศาสนาเข้ามาในช่วงอาณาจักรพูนันปกครอง
4. เคยเป็นเมืองขึ้นของจีน จึงได้รับนับถือพระพุทธศาสนา รวมถึงลัทธิเต๋าและขงจื้อ
5. ภายหลังตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศสเด็กรุ่นใหม่จึงหันไปเข้ารับนับถือศาสนาคริสต์

6. มีพระวิหารบุโรพุทโธเพื่อประกอบศาสนพิธี
7. พระเจ้ามินดงทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ในการทำสังคายนาพระธรรมวินัย ครั้งที่ 5
8. พระพุทธศาสนาเผยแผ่เข้าไปในสมัยพระเจ้าฟ้าจัม
9. พระเจ้าอนुरुทมหาราชทรงรับขณะพวกมอญจึงทรงนำพระสงฆ์มอญและพระไตรปิฎก
ไปยังเมืองพุกามด้วย
10. จัดตั้งมหาวิทยาลัยสงฆ์ ได้แก่ มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาพระสิหนุราช

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	เกณฑ์การสังเกต	
	มี	ไม่มี
มุ่งมั่นในการทำงาน	นักเรียนมีความตั้งใจ มุ่งมั่นในการทำงานให้เสร็จตามเป้าหมาย	นักเรียนไม่มีความตั้งใจ ทำงานไม่เสร็จตามเป้าหมาย
มีจิตสาธารณะ	นักเรียนรู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น ช่วยเหลือสมาชิกในการทำงาน	นักเรียนไม่รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น ช่วยเหลือสมาชิกในการทำงาน

เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดไว้ดังนี้

1	หมายถึง	มี
2	หมายถึง	ไม่มี

เกณฑ์การประเมิน

1-2	หมายถึง	ผ่าน
0	หมายถึง	ไม่ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ความสำคัญของพระพุทธศาสนา เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนา (1) เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
สอนโดย นางรัชณี จันทรา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม. 2/2 วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายหลักธรรมที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้านได้ (K)
- เพื่อให้นักเรียนสามารถเขียนสรุปการนำหลักธรรมไปใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้านได้ (P)
- เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปความสำคัญของหลักธรรมที่เสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีต่อประเทศชาติและตนเองได้ (A)

4. สาระสำคัญ

พระพุทธศาสนาช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันของประเทศเพื่อนบ้าน มีความสำคัญในฐานะที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรม เอกลักษณ์ของชาติ และมรดกของชาติ อีกทั้งยังมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคม

5. สารการเรียนรู้

หลักธรรมที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

- สาราณียธรรม 6

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความมีเหตุผล

นักเรียนสามารถอธิบายการนำพระพุทธศาสนาไปใช้ในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประเทศ กล่าวแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนเห็นความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่ส่งผลต่อวิถีชีวิต วัฒนธรรม และความเชื่อของผู้คนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

3. เจือปนใจความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประเทศ

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร

2. ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ทักษะการคิดสังเคราะห์

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้

2. มุ่งมั่นในการทำงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบ โยนิโสมนสิการ

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ/ สร้างศรัทธา (10 นาที)

1. ครูถามนักเรียนว่า พระพุทธศาสนามีส่วนในการสร้างสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างไร (มีหลักธรรมที่มุ่งเน้นให้มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข)

2. ครูยกตัวอย่าง 2 หลักธรรมคือ สาราณียธรรม 6 และสังคหวัตถุ 4 โดยจะศึกษา สาราณียธรรม 6 ก่อน

ขั้นที่ 2 ขั้นกำหนดปัญหา (10 นาที)

3. ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่า สาราณียธรรม 6 เป็นหลักธรรมที่ว่าด้วยอะไร และควรนำมาใช้เมื่อใด

ขั้นที่ 3 ขั้นเรียนรู้และฝึกคิดวิเคราะห์ (20 นาที)

4. ครูใช้สื่อโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Power point ประกอบการอธิบาย ว่าแก่นของสาราณียธรรม 6 คือความปรารถนาดีต่อกัน เอื้อเพื่อเกื้อกูลกัน ซึ่งสามารถประยุกต์ให้เป็นแนวทางสร้างสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศได้ โดยมีองค์ประกอบดังนี้

1. เมตตากายกรรม
2. เมตตาวจีกรรม
3. เมตตา मनกรรม
4. สาธารณโภคี
5. สีสัมมัญญตา
6. ทิฏฐิสัมมัญญตา

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป (10 นาที)

5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปองค์ประกอบของสาราณียธรรม 6

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Power point เรื่องความสำคัญของพระพุทธศาสนา

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
สังเกตพฤติกรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึง ประสงค์	มีพฤติกรรมตามรายการที่สังเกต(1) ผ่านเกณฑ์

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	เกณฑ์การสังเกต	
	มี	ไม่มี
ใฝ่เรียนรู้	นักเรียนตั้งใจและสนใจในการเรียนรู้ตลอดคาบ	นักเรียนไม่ตั้งใจ และไม่สนใจในการเรียนรู้
มุ่งมั่นในการทำงาน	นักเรียนมีความตั้งใจ มุ่งมั่นในการทำงานให้เสร็จตามเป้าหมาย	นักเรียนไม่มีความตั้งใจ ทำงานไม่เสร็จตามเป้าหมาย

เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดไว้ดังนี้

1	หมายถึง	มี
2	หมายถึง	ไม่มี

เกณฑ์การประเมิน

1-2	หมายถึง	ผ่าน
0	หมายถึง	ไม่ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ความสำคัญของพระพุทธศาสนา

เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนา (2)

สอนโดย นางรัชณี จันทรา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลาเรียน 2 ชั่วโมง

เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม. 2/2 วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายหลักธรรมที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้านได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถเขียนสรุปการนำหลักธรรมไปใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้านได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปความสำคัญของหลักธรรมที่เสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีต่อประเทศชาติและตนเองได้ (A)

4. สาระสำคัญ

พระพุทธศาสนาช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันของประเทศเพื่อนบ้าน มีความสำคัญในฐานะที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรม เอกลักษณ์ของชาติ และมรดกของชาติ อีกทั้งยังมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคม

5. สาระการเรียนรู้

หลักธรรมที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

- สังคหัตถ์ 4

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความมีเหตุผล

นักเรียนสามารถอธิบายการนำพระพุทธศาสนามาใช้ในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประเทศ กล่าวแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนเห็นความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่ส่งผลต่อวิถีชีวิต วัฒนธรรม และความเชื่อของ
ผู้คนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

3. เจือนไขความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประเทศ

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร

2. ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ทักษะการคิดสังเคราะห์

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้

2. มุ่งมั่นในการทำงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบ โยนิโสมนสิการ

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ/ สร้างศรัทธา (10 นาที)

1. ครูถามนักเรียนว่า พระพุทธศาสนามีส่วนในการสร้างสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างไร (มีหลักธรรม
ที่มุ่งเน้นให้มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข)

2. ครูทบทวน สาราณียธรรม 6 ว่าความปรารถนาดีต่อกัน เอื้อเพื่อเกื้อกูลกัน ซึ่งสามารถประยุกต์ให้
เป็นแนวทางสร้างสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศได้

3. ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่าสังคหวัตถุ 4 ว่าด้วยเรื่องอะไร และจะมีส่วนในการสร้าง
สัมพันธ์ไมตรีอย่างไร

ขั้นที่ 2 ขั้นกำหนดปัญหา (10 นาที)

3. ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่า สังคหวัตถุ 4 เป็นหลักธรรมที่ว่าด้วยอะไร และควรนำมาใช้เมื่อใด

ขั้นที่ 3 ขั้นเรียนรู้และฝึกคิดวิเคราะห์ (20 นาที)

4. ครูใช้สื่อโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Power point ประกอบการอธิบาย ว่าสังคหวัตถุ 4 คือธรรม
สำหรับเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ เป็นการผูกไมตรี เอื้อเพื่อเกื้อกูลกัน รวมทั้งเป็นการสร้างความรักความเป็น
มิตรต่อประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีองค์ประกอบดังนี้

1. ทาน
2. ปิยวาจา
3. อตถจริยา
4. สมานัตตตา

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป (10 นาที)

5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปองค์ประกอบของสังคหวัตถุ 4

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. ใบงาน เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนา

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1. ตรวจใบงาน	1. ใบงานเรื่องความสำคัญของพระพุทธศาสนา	1. ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
2. สังเกตพฤติกรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์	2. แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	2. มีพฤติกรรมตามรายการที่สังเกต (1) ผ่านเกณฑ์

ใบงาน

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปหลักธรรมของพระพุทธศาสนาในการอยู่ร่วมกัน ลงในแผนภาพ

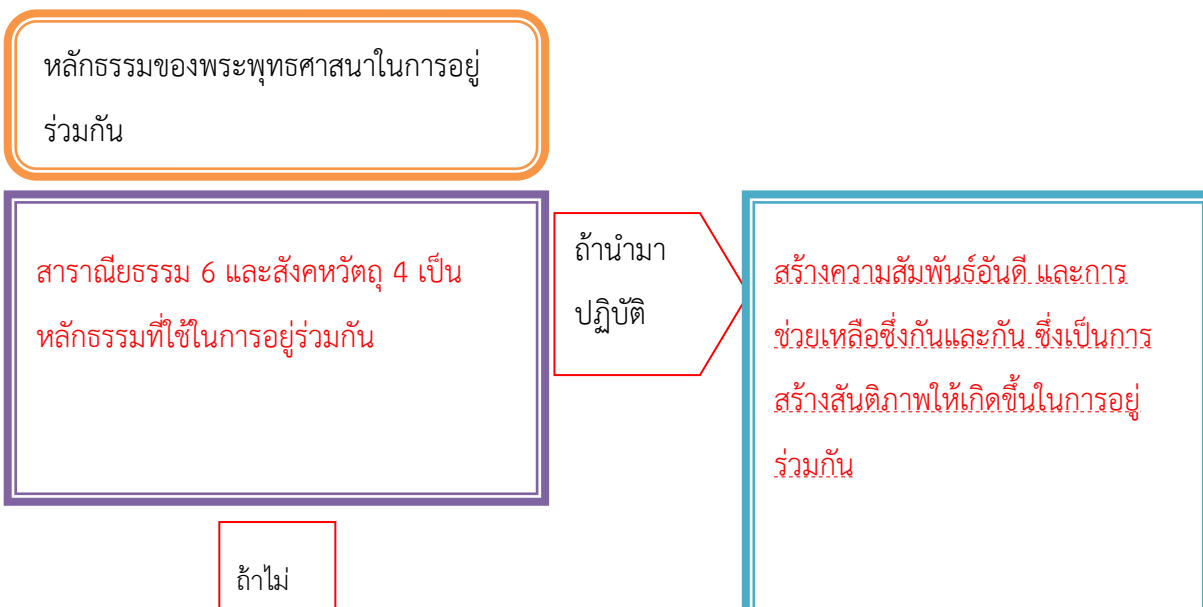
หลักธรรมของพระพุทธศาสนาในการอยู่
ร่วมกัน

ถ้านำมา
ปฏิบัติ

เฉลยใบงาน

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปหลักธรรมของพระพุทธศาสนาในการอยู่ร่วมกัน ลงในแผนภาพ

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	เกณฑ์การสังเกต	
	มี	ไม่มี
ใฝ่เรียนรู้	นักเรียนตั้งใจและสนใจในการเรียนรู้ตลอดคาบ	นักเรียนไม่ตั้งใจ และไม่สนใจในการเรียนรู้
มุ่งมั่นในการทำงาน	นักเรียนมีความตั้งใจ มุ่งมั่นในการทำงานให้เสร็จตามเป้าหมาย	นักเรียนไม่มีความตั้งใจ ทำงานไม่เสร็จตามเป้าหมาย

เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดไว้ดังนี้

1	หมายถึง	มี
2	หมายถึง	ไม่มี

เกณฑ์การประเมิน

1-2	หมายถึง	ผ่าน
0	หมายถึง	ไม่ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พระพุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐานของวัฒนธรรม เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
เรื่อง พระพุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐานของวัฒนธรรม (1) เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
สอนโดย นางรัชณี จันทรา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม. 2/3 วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรมเอกลักษณ์ของชาติและมรดกของชาติ

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรม เอกลักษณ์ของชาติ และมรดกของชาติได้ (K)

2. เพื่อให้นักเรียนจำแนกความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรม
เอกลักษณ์ของชาติ และมรดกของชาติได้ (P)

3. เพื่อให้นักเรียนสรุปคุณค่าของพระพุทธศาสนาในฐานะที่เป็นรากฐานทางวัฒนธรรม เอกลักษณ์
และมรดกของชาติไทยที่ควรศึกษาและอนุรักษ์ไว้ได้ (A)

4. สาระสำคัญ

พระพุทธศาสนาช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันของประเทศเพื่อนบ้าน มีความสำคัญในฐานะที่
เป็นรากฐานของวัฒนธรรม เอกลักษณ์ของชาติ และมรดกของชาติ อีกทั้งยังมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและการ
จัดระเบียบสังคม

5. สาระการเรียนรู้

1. ภาษา
2. ศิลปะ
3. ประเพณี
4. จิตใจ

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความมีเหตุผล

นักเรียนสามารถอธิบายได้ว่าพระพุทธศาสนาเป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทยอย่างไร ถ้า
แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนนำจำแนกวัฒนธรรมแต่ละอย่างที่มีรากฐานมาจากศาสนาได้

3. เงื่อนไขความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับภาษา ศิลปะ ประเพณี และจิตใจที่มีรากฐานมาจาก
พระพุทธศาสนาได้

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
 - ทักษะการคิดสังเคราะห์

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้
2. มุ่งมั่นในการทำงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบ โยนิโสมนสิการ

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ/ สร้างศรัทธา (10 นาที)

1. ครูถามนักเรียนว่า นักเรียนเข้าใจคำว่าพระพุทธศาสนาเป็นรากฐานของวัฒนธรรม เอกลักษณ์และมรดกของชาติอย่างไร ให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย
2. ครูสรุปว่าวัฒนธรรม เอกลักษณ์และมรดกของชาติ เหล่านี้มีที่มาจากความเชื่อแนวคิดทางด้านศาสนาทั้งสิ้น

ขั้นที่ 2 ขั้นกำหนดปัญหา (10 นาที)

3. ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างวัฒนธรรม เอกลักษณ์และมรดกของชาติ ที่มีที่มาจากศาสนา

ขั้นที่ 3 ขั้นเรียนรู้และฝึกคิดวิเคราะห์ (20 นาที)

4. ครูใช้สื่อโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Power point ประกอบการอธิบาย ว่าวัฒนธรรมคือระเบียบแบบแผนอันดีงามที่ปฏิบัติสืบต่อกันมายาวนาน โดยวัฒนธรรมที่มีที่มาจากพระพุทธศาสนาสามารถแบ่งได้ดังนี้
 1. ภาษา
 2. ศิลปะ
 3. ประเพณี
 4. จิตใจ

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป (10 นาที)

5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป ดังนี้
รากฐานทางวัฒนธรรม เอกลักษณ์ และมรดกของชาติล้วนมีที่มาจากพระพุทธศาสนา

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Power point เรื่อง พระพุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐานของ

วัฒนธรรม

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
สังเกตพฤติกรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึง ประสงค์	มีพฤติกรรมตามรายการที่สังเกต(1) ผ่านเกณฑ์

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	เกณฑ์การสังเกต	
	มี	ไม่มี
ใฝ่เรียนรู้	นักเรียนตั้งใจและสนใจในการเรียนรู้ ตลอดคาบ	นักเรียนไม่ตั้งใจ และ ไม่สนใจใน การเรียนรู้
มุ่งมั่นในการทำงาน	นักเรียนมีความตั้งใจ มุ่งมั่นในการ ทำงานให้เสร็จตามเป้าหมาย	นักเรียนไม่มีความตั้งใจ ทำงานไม่ เสร็จตามเป้าหมาย

เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดไว้ดังนี้

1	หมายถึง	มี
2	หมายถึง	ไม่มี

เกณฑ์การประเมิน

1-2	หมายถึง	ผ่าน
0	หมายถึง	ไม่ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พระพุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐานของวัฒนธรรม เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
เรื่อง พระพุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐานของวัฒนธรรม (2) เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
สอนโดย นางรัชณี จันทรา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม. 2/3 วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรมเอกลักษณ์ของชาติและมรดกของชาติ

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรม เอกลักษณ์ของชาติ และมรดกของชาติได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนจำแนกความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรม เอกลักษณ์ของชาติ และมรดกของชาติได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนสรุปคุณค่าของพระพุทธศาสนาในฐานะที่เป็นรากฐานทางวัฒนธรรม เอกลักษณ์ และมรดกของชาติไทยที่ควรศึกษาและอนุรักษ์ไว้ได้ (A)

4. สาระสำคัญ

พระพุทธศาสนาช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันของประเทศเพื่อนบ้าน มีความสำคัญในฐานะที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรม เอกลักษณ์ของชาติ และมรดกของชาติ อีกทั้งยังมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคม

5. สาระการเรียนรู้

1. ภาษา
2. ศิลปะ
3. ประเพณี
4. จิตใจ

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความมีเหตุผล

นักเรียนสามารถอธิบายได้ว่าพระพุทธศาสนาเป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทยอย่างไร กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนนำจำแนกวัฒนธรรมแต่ละอย่างที่มีรากฐานมาจากศาสนาได้

3. เงื่อนไขความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับภาษา ศิลปะ ประเพณี และจิตใจที่มีรากฐานมาจากพระพุทธศาสนาได้

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร

2. ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ทักษะการคิดสังเคราะห์

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้
2. มุ่งมั่นในการทำงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบ โยนิโสมนสิการ

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ/ สร้างศรัทธา (10 นาที)

1. ครูทบทวน วัฒนธรรม เอกลักษณ์และมรดกของชาติที่มีรากฐานมาจากพระพุทธศาสนา
2. ครูสรุปว่าวัฒนธรรม เอกลักษณ์และมรดกของชาติ ที่มีรากฐานมาจากพระพุทธศาสนา

ประกอบด้วยภาษา ศิลปะ ประเพณีและจิตใจหรือลักษณะนิสัย

ขั้นที่ 2 ขั้นกำหนดปัญหา (10 นาที)

3. ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่าพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐานของวัฒนธรรมมีความสำคัญอย่างไร

ขั้นที่ 3 ขั้นเรียนรู้และฝึกคิดวิเคราะห์ (20 นาที)

4. นักเรียนทำใบงานเรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐานของวัฒนธรรม

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป (10 นาที)

5. ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยใบงาน

6. ครูสรุปว่าพระพุทธศาสนาเป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทย ซึ่งมีการปฏิบัติสืบต่อกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษจนถึงปัจจุบัน เป็นบ่อเกิดศิลปวัฒนธรรมต่างๆ และมีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนไทย ซึ่งควรค่าแก่การป้องกันดูแลรักษาให้คงอยู่สืบไป

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Power point เรื่อง พระพุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐานของ

วัฒนธรรม

3. ใบงานเรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐานของวัฒนธรรม

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

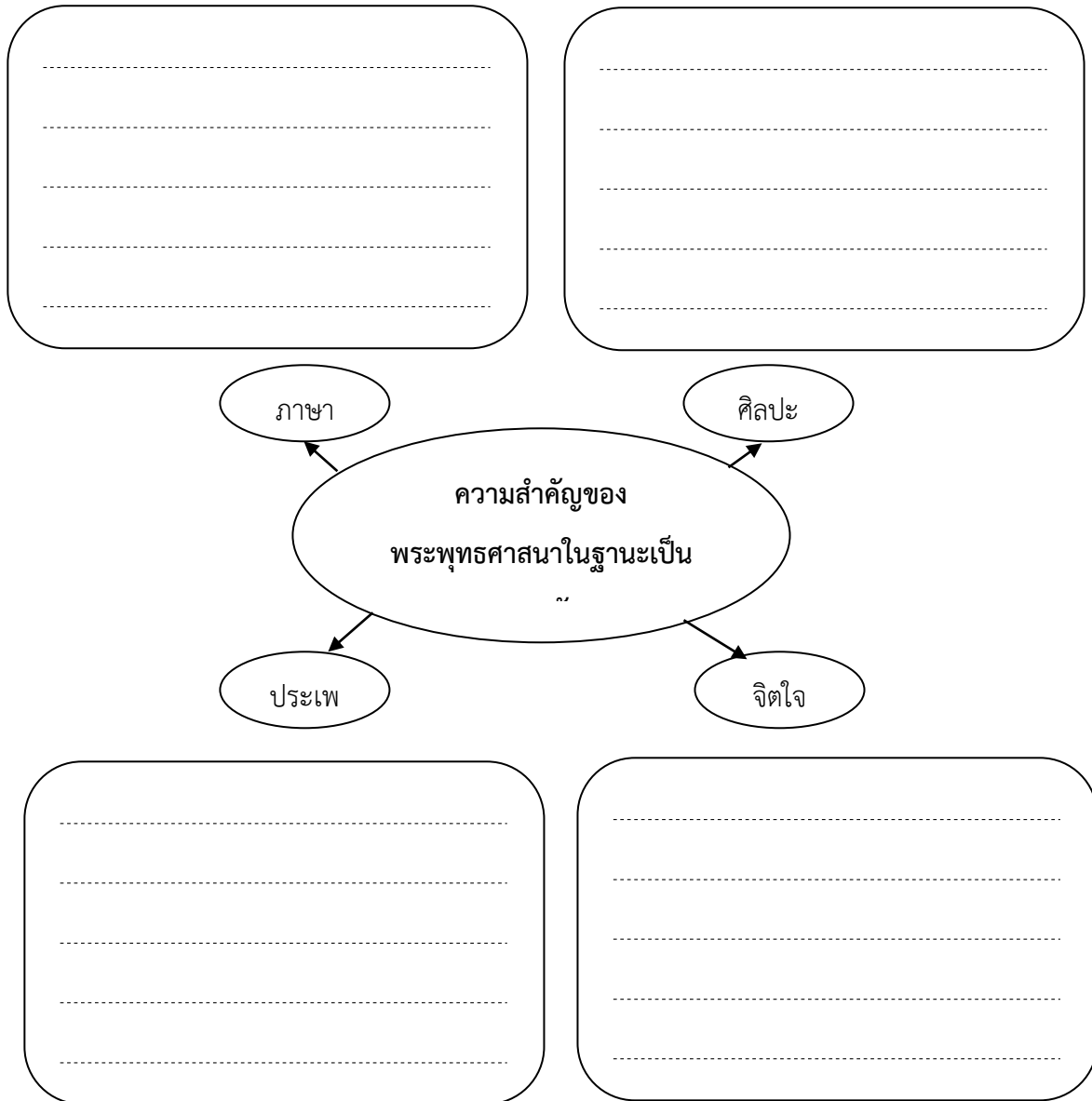
11. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1. ตรวจใบงาน	1. ใบงานเรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐานของวัฒนธรรม	1. ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
2. สังเกตพฤติกรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์	2. แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	2. มีพฤติกรรมตามรายการที่สังเกต (1) ผ่านเกณฑ์

ใบงาน

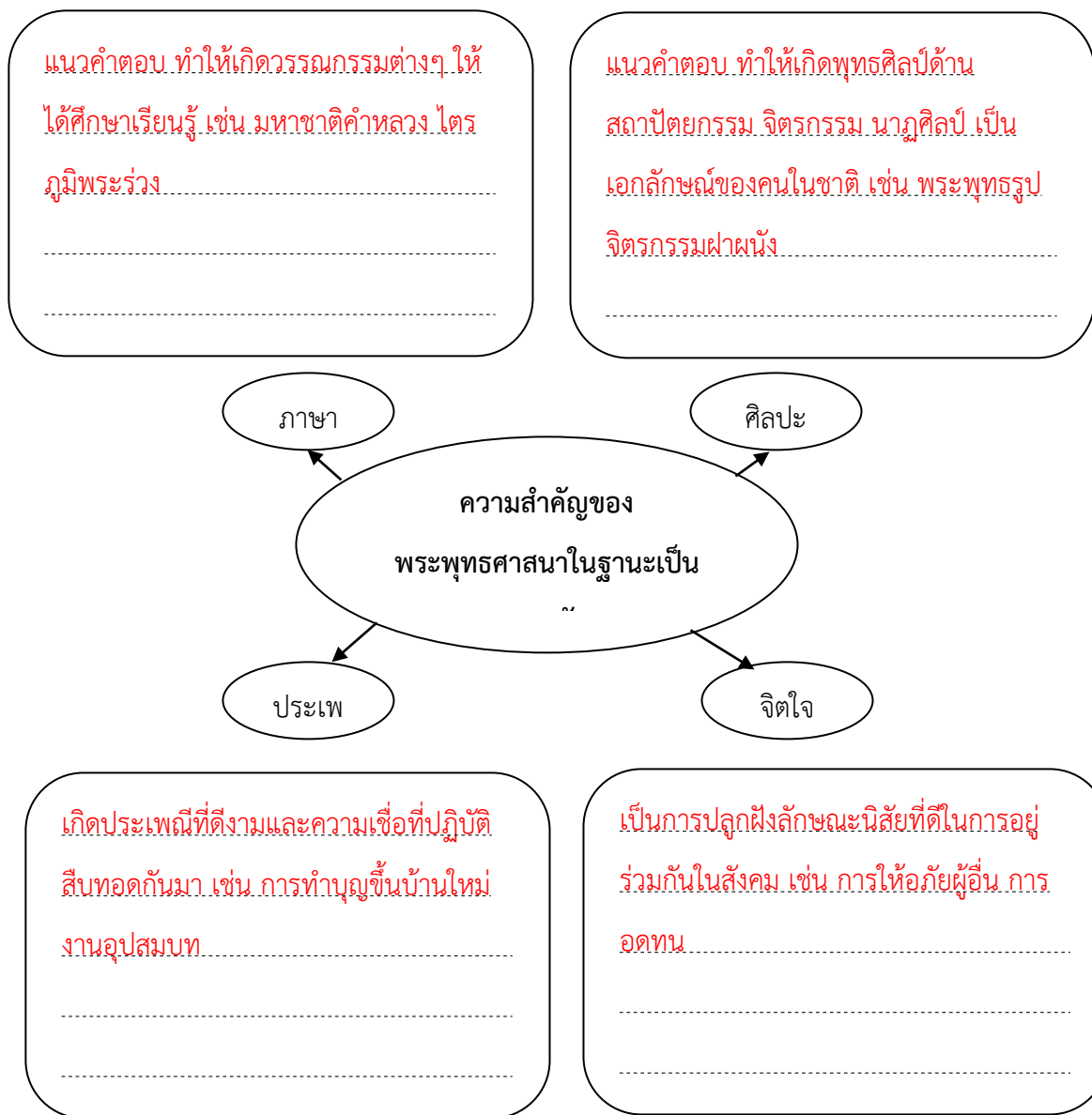
รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่มีต่อสังคมไทยในฐานะเป็นรากฐานของวัฒนธรรมลงในแผนภาพ

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้นเลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่มีต่อสังคมไทยในฐานะเป็นรากฐานของวัฒนธรรมลงในแผนภาพ

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	เกณฑ์การสังเกต
--------------	----------------

	มี	ไม่มี
ใฝ่เรียนรู้	นักเรียนตั้งใจและสนใจในการเรียนรู้ ตลอดคาบ	นักเรียนไม่ตั้งใจ และ ไม่สนใจใน การเรียนรู้
มุ่งมั่นในการทำงาน	นักเรียนมีความตั้งใจ มุ่งมั่นในการ ทำงานให้เสร็จตามเป้าหมาย	นักเรียนไม่มีความตั้งใจ ทำงานไม่ เสร็จตามเป้าหมาย

เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดไว้ดังนี้

1	หมายถึง	มี
2	หมายถึง	ไม่มี

เกณฑ์การประเมิน

1-2	หมายถึง	ผ่าน
0	หมายถึง	ไม่ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชน

เวลาเรียน 2 ชั่วโมง

เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชน (1)

เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

สอนโดย นางรัชณี จันทรา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม. 2/4 อภิปรายความสำคัญของพระพุทธ ศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือกับการพัฒนาชุมชน และการจัดระเบียบสังคม

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคมได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถเขียนสรุปความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคมได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนสรุปคุณค่าของพระพุทธศาสนาที่มีส่วนช่วยพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคมที่ควรนำมาปฏิบัติด้วยตนเองได้ (A)

4. สาระสำคัญ

ประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศไทยนับถือศาสนาพุทธ ทำให้พระพุทธศาสนาเข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบของสังคมไทยในด้านต่างๆ

5. สาระการเรียนรู้

ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชน

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความมีเหตุผล

นักเรียนสามารถอธิบายได้ว่าพระพุทธศาสนาช่วยพัฒนาชุมชนและจัดระเบียบสังคมอย่างไร
กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนสามารถอธิบายว่าแต่ละหลักธรรมมีแนวทางนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาและจัดระเบียบสังคมได้อย่างไร

3. เจือปนไขความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชน

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
 - ทักษะการคิดสังเคราะห์

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้
2. มุ่งมั่นในการทำงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบ โยนิโสมนสิการ

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ/ สร้างศรัทธา (10 นาที)

1. ครูถามคำถามกระตุ้นความคิด พัฒนา หมายถึงอะไร
2. ครูสรุปว่าพัฒนา หมายถึงการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ก้าวหน้า สงบสุข

เป็นต้น

ขั้นที่ 2 ขั้นกำหนดปัญหา (10 นาที)

3. ครูถามนักเรียนว่านักเรียนมีส่วนช่วยให้สังคมพัฒนาได้อย่างไร
4. ครูสรุปว่านักเรียนต้องปฏิบัติตามหลักธรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน ได้แก่
 1. นาถกรณีธรรม 10 (ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน)
 2. อปริหานิยธรรม 7 (วิธีการนำความเจริญมาสู่ชุมชน)

ขั้นที่ 3 ขั้นเรียนรู้และฝึกคิดวิเคราะห์ (20 นาที)

4. ครูใช้สื่อโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Power point ประกอบการอธิบายในประเด็นดังนี้หลักธรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน ได้แก่
 1. นาถกรณีธรรม 10 (ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน)

2. อปรีหานิยธรรม 7 (วิธีการนำความเจริญมาสู่ชุมชน)

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป (10 นาที)

5. ครูสรุปว่าพระพุทธศาสนามีบทบาททางสังคม ในแง่ของการเป็นที่พึ่งทางใจแก่คนในชุมชน และการนำหลักธรรมคำสอนมาใช้ในการพัฒนาชุมชน

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Power point เรื่อง หลักธรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
สังเกตพฤติกรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	มีพฤติกรรมตามรายการที่สังเกต(1) ผ่านเกณฑ์

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	เกณฑ์การสังเกต	
	มี	ไม่มี
ใฝ่เรียนรู้	นักเรียนตั้งใจและสนใจในการเรียนรู้ตลอดคาบ	นักเรียนไม่ตั้งใจ และ ไม่สนใจในการเรียนรู้
มุ่งมั่นในการทำงาน	นักเรียนมีความตั้งใจ มุ่งมั่นในการทำงานให้เสร็จตามเป้าหมาย	นักเรียนไม่มีความตั้งใจ ทำงานไม่เสร็จตามเป้าหมาย

เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดไว้ดังนี้

1	หมายถึง	มี
2	หมายถึง	ไม่มี

เกณฑ์การประเมิน

1-2	หมายถึง	ผ่าน
0	หมายถึง	ไม่ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชน เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชน (2) เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
สอนโดย นางรัชณี จันทรา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม. 2/4 อภิปรายความสำคัญของพระพุทธ ศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือกับการพัฒนาชุมชน และการจัดระเบียบสังคม

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคมได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถเขียนสรุปความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคมได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนสรุปคุณค่าของพระพุทธศาสนาที่มีส่วนช่วยพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคมที่ควรนำมาปฏิบัติด้วยตนเองได้ (A)

4. สาระสำคัญ

ประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศไทยนับถือศาสนาพุทธ ทำให้พระพุทธศาสนาเข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบของสังคมไทยในด้านต่างๆ

5. สาระการเรียนรู้

ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการจัดระเบียบสังคม

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความมีเหตุผล

นักเรียนสามารถอธิบายได้ว่าพระพุทธศาสนาช่วยพัฒนาชุมชนและจัดระเบียบสังคมอย่างไร กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนสามารถอธิบายว่าแต่ละหลักธรรมมีแนวทางนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาและจัดระเบียบสังคมได้อย่างไร

3. เงื่อนไขความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการจัดระเบียบสังคม

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร

2. ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ทักษะการคิดสังเคราะห์

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้
2. มุ่งมั่นในการทำงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบ โยนิโสมนสิการ

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ/ สร้างศรัทธา (10 นาที)

1. ครูถามคำถามกระตุ้นความคิด จัดระเบียบ หมายถึงอะไร
2. ครูสรุปว่าจัดระเบียบ หมายถึง เรียบร้อย สันติ สงบสุข

ขั้นที่ 2 ขั้นกำหนดปัญหา (10 นาที)

3. ครูถามนักเรียนว่านักเรียนจะมีส่วนช่วยให้สังคมจัดระเบียบสังคมได้อย่างไร
4. ครูสรุปว่านักเรียนต้องปฏิบัติตามหลักธรรมเบญจศีล เบญจธรรม ได้แก่
 1. เบญจศีล (ข้อปฏิบัติสำหรับควบคุมกายและวาจาให้ตั้งอยู่ในการดีงาม)
 2. เบญจธรรม (ข้อควรปฏิบัติ)

ขั้นที่ 3 ขั้นเรียนรู้และฝึกคิดวิเคราะห์ (20 นาที)

5. ครูใช้สื่อโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Power point ประกอบการอธิบายในประเด็นดังนี้
หลักธรรมที่เกี่ยวกับการการจัดระเบียบสังคม ได้แก่
 1. เบญจศีล (ข้อปฏิบัติสำหรับควบคุมกายและวาจาให้ตั้งอยู่ในการดีงาม)
 2. เบญจธรรม (ข้อควรปฏิบัติ)
6. นักเรียนทำใบงานเรื่องพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคม

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป (10 นาที)

7. ครูสรุปว่าสังคมจะเป็นระเบียบเรียบร้อยดีงาม สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบ จำเป็นต้องประพฤติตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Power point เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชน

3. ใบงานเรื่องพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคม

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

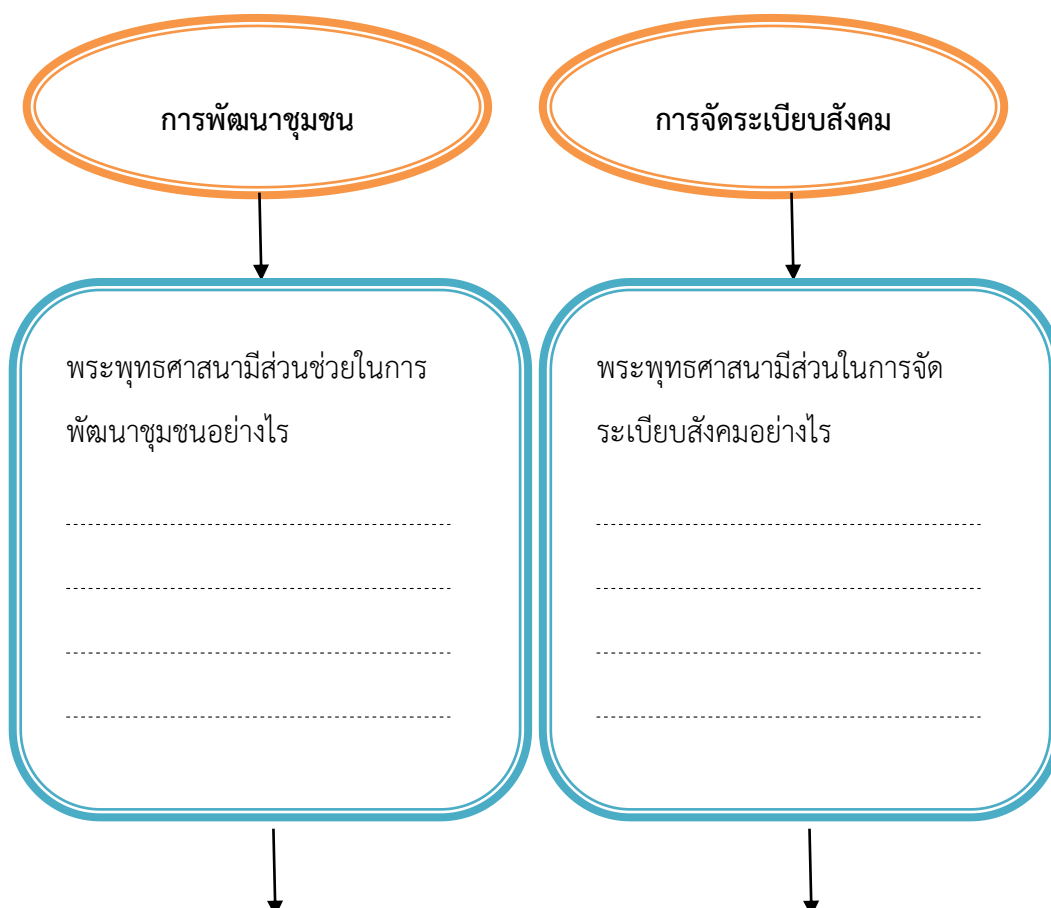
11. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1. ตรวจใบงาน	1. ใบงานเรื่องพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคม	1. ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
2. สังเกตพฤติกรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์	2. แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	2. มีพฤติกรรมตามรายการที่สังเกต (1) ผ่านเกณฑ์

ใบงาน

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เรื่อง พระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

คำชี้แจง จงตอบคำถามต่อไปนี้

แนวทางการนำไปปฏิบัติ

.....

.....

.....

.....

.....

เฉลยใบงาน

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เรื่อง พระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนและการจัดระเบียบสังคม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

คำชี้แจง จงตอบคำถามต่อไปนี้

การพัฒนาชุมชน

การจัดระเบียบสังคม

พระพุทธศาสนามีส่วนช่วยในการ
พัฒนาชุมชนอย่างไร

แนวคำตอบ พระพุทธศาสนามี
หลักธรรมที่ให้ทุกคนช่วยกันพัฒนา
ชุมชนให้เจริญก้าวหน้าและเพื่อการ
อยู่ร่วมกันในชุมชนอย่างมีความสุข
เช่น นาคกรณธรรม 10 อปริหานิย-

พระพุทธศาสนามีส่วนในการจัด
ระเบียบสังคมอย่างไร

แนวคำตอบ พระพุทธศาสนามี
หลักธรรมคำสอนในการปฏิบัติในการ
อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข และ
ให้สังคมมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย
ดีงาม เช่น หลักเบญจศีล และ

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	เกณฑ์การสังเกต	
	มี	ไม่มี
ใฝ่เรียนรู้	นักเรียนตั้งใจและสนใจในการเรียนรู้ตลอดคาบ	นักเรียนไม่ตั้งใจ และ ไม่สนใจในการเรียนรู้
มุ่งมั่นในการทำงาน	นักเรียนมีความตั้งใจ มุ่งมั่นในการทำงานให้เสร็จตามเป้าหมาย	นักเรียนไม่มีความตั้งใจ ทำงานไม่เสร็จตามเป้าหมาย

เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดไว้ดังนี้

1 หมายถึง มี

2 หมายถึง ไม่มี

เกณฑ์การประเมิน

1-2 หมายถึง ผ่าน

0 หมายถึง ไม่ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 พุทธประวัติ เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
เรื่อง พุทธประวัติ (1) เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
สอนโดย นางรัชณี จันทรา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม. 2/5 วิเคราะห์พุทธประวัติหรือประวัติศาสดาของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อคิดจากพุทธประวัติ ตอนผจญมาร การตรัสรู้ และการสั่งสอนได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนบอกแนวทางการนำข้อคิดจากพุทธประวัติไปประยุกต์ปฏิบัติในการดำเนินชีวิตได้ (P)

3. เพื่อให้นักเรียนสรุปคุณค่าและความสำคัญในการศึกษาเรียนรู้พุทธประวัติ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเองได้ (A)

4. สารสำคัญ

พุทธประวัติ คือ ประวัติของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตั้งแต่ประสูติจนปรินิพพาน ซึ่งเหตุการณ์สำคัญๆ ในช่วงนั้นมีอยู่มากมายด้วยกัน เช่น การผจญมาร การตรัสรู้ ละการสั่งสอน ส่วนชาตก หมายถึง เรื่องราวของพระพุทธเจ้าในอดีตชาติ ซึ่งพระองค์จะตรัสเมื่อมีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นคล้ายคลึงกันกับเรื่องราวของพระองค์ การวิเคราะห์พุทธประวัติและชาตกโดยใช้การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลนั้น ย่อมทำให้ได้ข้อคิดสำคัญ ซึ่งสามารถนำมาเตือนสติ และเป็นหลักในการประพฤติตนอย่างเหมาะสม

5. สารการเรียนรู้

พุทธประวัติ

1. การผจญมาร
2. การตรัสรู้

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความมีเหตุผล

นักเรียนสามารถวิเคราะห์ข้อคิดจากพุทธประวัติ ตอนผจญมาร การตรัสรู้ และการสั่งสอนได้ และกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญในการศึกษาเรียนรู้พุทธประวัติ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

3. เจริญใจความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับพุทธประวัติ ตอนผจญมาร ตรัสรู้ และการสั่งสอน

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ทักษะการคิดสังเคราะห์

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ซื่อสัตย์สุจริต
2. มุ่งมั่นในการทำงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบ โยนิโสมนสิการ

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ/สร้างศรัทธา (10 นาที)

1. ครูให้นักเรียนร่วมกันทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับพุทธประวัติของพระพุทธเจ้า โดยครูใช้คำถามให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น ดังนี้

- พระพุทธเจ้ามีพระนามเดิมว่าอย่างไร ชาตตระกูลของพระองค์มีความเป็นมาอย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ พระพุทธเจ้าทรงมีพระนามเดิมว่า “สิทธัตถะ” เป็นพระราชโอรสของพระเจ้าสุทโธ-ทนะ กษัตริย์ผู้ครองกรุงกบิลพัสดุ์ แคว้นสักกะ และพระราชมารดามีพระนามว่า “พระนางสิริมหามายา” เป็นราชวงศ์แห่งกรุงเวทหะ แคว้นโกสิยะ)

- พุทธประวัติก่อนเสด็จออกผนวชเป็นอย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ พระองค์ทรงทอดพระเนตรเห็นคนแก่ คนเจ็บ คนตาย และสมณะที่เรียกว่าเทวทูตทั้ง 4 ซึ่งทุกคนไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ และทรงเห็นว่าความสุขทางโลกเป็นเพียงสิ่งหลอกลวง พระองค์จึงหาวิธีคิด

เพื่อที่จะหลีกพ้นความทุกข์จะต้องสละเพศผู้ครองเรือนเป็นสมณะ จึงตัดสินใจออกผนวช)

2. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นตามพื้นฐานความรู้ประสบการณ์ของตนเอง

ขั้นที่ 2 ขั้นกำหนดปัญหา (10 นาที)

3. ครูให้นักเรียนร่วมกันศึกษาพุทธประวัติ ตอนผจญมาร แล้วให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ความหมายของคำว่ามารตามความหมายของพระพุทธศาสนา

ขั้นที่ 3 ขั้นเรียนรู้และฝึกคิดวิเคราะห์ (15 นาที)

4. ครูให้นักเรียนสรุปเกี่ยวกับการนำแบบอย่างที่ดีในเรื่องการผจญมารของพระพุทธเจ้าไปปฏิบัติ

5. ครูอธิบายเมื่อทรงชนะมารพระพุทเจ้าได้ตรัสรู้
6. ครูให้นักเรียนร่วมกันศึกษาถึงการตรัสรู้ของพระพุทเจ้า โดยเขียนแผนภาพลำดับการตรัสรู้ อธิบายและให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นร่วมกัน และสรุปด้วยการอธิบายอริยสัจ 4
7. นักเรียนสรุปข้อคิดที่ได้จากพุทธประวัติตอนผจญมารและตอนตรัสรู้

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป (15 นาที)

8. นักเรียนทำใบงาน เรื่องพุทธประวัติ
9. ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยและครูอธิบายเพิ่มเติม

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Power point เรื่อง พุทธประวัติ
3. ใบงาน เรื่องพุทธประวัติตอนผจญมารและตอนตรัสรู้

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1. ตรวจใบงาน	1. ใบงาน เรื่องพุทธประวัติ	1. ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
2. สังเกตพฤติกรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์	2. แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	2. มีพฤติกรรมตามรายการที่สังเกต (1) ผ่านเกณฑ์

ใบงาน

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เรื่อง พุทธประวัติ ตอน ผจญมาร

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนวิเคราะห์ความหมายของคำว่า มาร ตามความหมายของพระพุทธศาสนา ดังนี้

กิเลสมาร		
ขันธมาร		
อภิสังขารมาร		
เทพปุตตมาร		
มัจจุมาร		

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อคิดที่ได้จากการศึกษาพุทธประวัติตอนการผจญมารและการตรัสรู้

ข้อคิดที่ได้จากการศึกษาพุทธประวัติ ตอนการผจญมาร

.....

คุณธรรมที่ได้จากการศึกษา

.....

ข้อคิดที่ได้จากการศึกษาพุทธประวัติ ตอนตรัสรู้

.....

คุณธรรมที่ได้จากการศึกษา

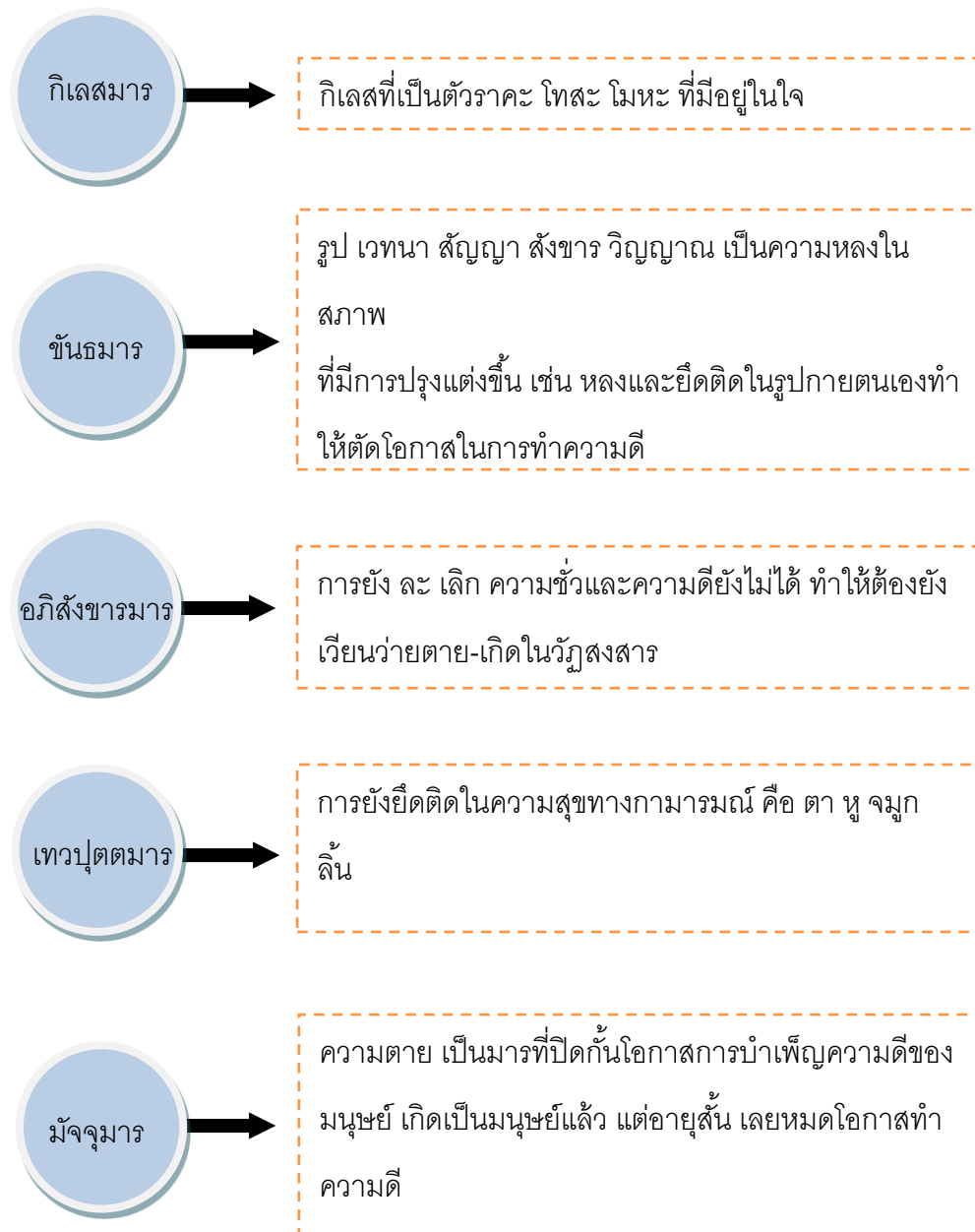
.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

เฉลยใบงาน

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนวิเคราะห์ความหมายของคำว่า มาร ตามความหมายของพระพุทธศาสนา ดังนี้

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อคิดที่ได้จากการศึกษาพุทธประวัติตอนการผจญมารและการตรัสรู้

ข้อคิดที่ได้จากการศึกษาพุทธประวัติ ตอนการผจญมาร

การทำสิ่งใดนั้นจะมีอุปสรรคต่างๆซึ่งจำต้องมีความพยายามอดทนกระทำสิ่งนั้นให้สำเร็จ.....

คุณธรรมที่ได้จากการศึกษา

ความอดทน อดกลั้น.....

ข้อคิดที่ได้จากการศึกษาพุทธประวัติ ตอนตรัสรู้

ความเพียร ตั้งใจ และรู้ว่าสิ่งใดดี สิ่งใดไม่ดีตามหลักความจริง โดยปฏิบัติยึดหลักทางสายกลาง

คุณธรรมที่ได้จากการศึกษา

ความเพียร.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	เกณฑ์การสังเกต	
	มี	ไม่มี
ชื่อเสียงสุจริต	นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเอง	นักเรียนลอกผลงานของบุคคลอื่น

มุ่งมั่นในการทำงาน	นักเรียนมีความตั้งใจ มุ่งมั่นในการทำงานให้เสร็จตามเป้าหมาย	นักเรียนไม่มีความตั้งใจ ทำงานไม่เสร็จตามเป้าหมาย
--------------------	--	--

เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดไว้ดังนี้

1	หมายถึง	มี
2	หมายถึง	ไม่มี

เกณฑ์การประเมิน

1-2	หมายถึง	ผ่าน
0	หมายถึง	ไม่ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 พุทธประวัติ เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
 เรื่อง พุทธประวัติ (2) เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
 สอนโดย นางรัชณี จันทรา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม. 2/5 วิเคราะห์พุทธประวัติหรือประวัติศาสดาของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อคิดจากพุทธประวัติ ตอนผจญมาร การตรัสรู้ และการสั่งสอนได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนบอกแนวทางการนำข้อคิดจากพุทธประวัติไปประยุกต์ปฏิบัติในการดำเนินชีวิตได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนสรุปคุณค่าและความสำคัญในการศึกษาเรียนรู้พุทธประวัติ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเองได้ (A)

4. สาระสำคัญ

พุทธประวัติ คือ ประวัติของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตั้งแต่ประสูติจนปรินิพพาน ซึ่งเหตุการณ์สำคัญๆ ในช่วงนั้นมีอยู่มากมายด้วยกัน เช่น การผจญมาร การตรัสรู้ ละการสั่งสอน ส่วนชาดก หมายถึง เรื่องราวของพระพุทธเจ้าในอดีตชาติ ซึ่งพระองค์จะตรัสเมื่อมีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นคล้ายคลึงกันกับเรื่องราวของพระองค์ การวิเคราะห์พุทธประวัติและชาดกโดยใช้การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลนั้น ย่อมทำให้ได้ข้อคิดสำคัญ ซึ่งสามารถนำมาเตือนสติ และเป็นหลักในการประพฤติตนอย่างเหมาะสม

5. สาระการเรียนรู้

การสั่งสอน

- หลักการสอนของพระพุทธเจ้า

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความมีเหตุผล

นักเรียนสามารถวิเคราะห์ข้อคิดจากพุทธประวัติ ตอนผจญมาร การตรัสรู้ และการสั่งสอนได้ และกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญในการศึกษาเรียนรู้พุทธประวัติ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

3. เจาะลึกความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับพุทธประวัติ ตอนผจญมาร ตรัสรู้ และการสั่งสอน

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร

2. ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ทักษะการคิดสังเคราะห์

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้

2. มุ่งมั่นในการทำงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบ โยนิโสมนสิการ

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ/สร้างศรัทธา (10 นาที)

1. ครูนำเสนอโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Power point เหตุการณ์พุทธประวัติหลังการตรัสรู้ให้นักเรียนอ่านพร้อมกัน

หลังจากตรัสรู้แล้ว พระพุทธเจ้าทรงเสวยวิมุตติสุข (สุขเกิดจากการพ้นจากกิเลส) ในวันหนึ่งทรงทวนระลึกถึงธรรมที่ตรัสรู้ และเห็นว่าเป็นสิ่งละเอียดอ่อนลึกซึ้ง ยากที่ปุถุชนซึ่งหมกมุ่นและมัวเมาในโลกีย์สุขจะรู้ตามได้ จึงทรงคิดที่จะไม่เผยแพร่คำสอนของพระองค์ แต่ในที่สุดด้วยพระเมตตาคุณ คือความปรารถนาดีอยากให้ผู้อื่นพ้นจากความทุกข์จึงตัดสินใจแสดงธรรม โดยทรงจำแนกสติปัญญาของคนออกเป็น 4 ระดับ เรียกว่า บั้ว 4 เหล่า และพระพุทธเจ้าก็ได้แสดงปฐมเทศนาโปรดแก่ปัญจวัคคีย์ โดยทรงแสดงพระธรรมเทศนาชื่อ อัมมจักกัปปวัตตนสูตร ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่สำคัญเกิดขึ้นตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8 (เดือนอาสาฬหะ) ตั้งแต่นั้นมาพระพุทธศาสนาก็เจริญรุ่งเรืองไปยั้งแคว้น

ขั้นที่ 2 ขั้นกำหนดปัญหา (10 นาที)

2. ครูถามคำถามกระตุ้นความคิดดังนี้

การสั่งสอนหลักธรรมของพระพุทธเจ้าเป็นอย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ พระพุทธเจ้าทรงจำแนกสติปัญญาของผู้ที่พระองค์จะแสดงธรรมโปรดออกเป็น 4 จำพวก เพื่อง่ายต่อการแสดงธรรม และจุดประสงค์ในการสั่งสอนหลักธรรม เพื่อให้เวไนยสัตว์หลุดพ้นจากกิเลสเหมือนพระองค์)

ผลที่เกิดขึ้นจากการสั่งสอนหลักธรรมของพระพุทธเจ้าคืออะไร (ตัวอย่างคำตอบ มีสาวกผู้ปฏิบัติตามมากมาย โดยสามารถบรรลุธรรมตามจุดประสงค์ของพระองค์และพระพุทธศาสนา ได้เผยแผ่เป็นที่รู้จักและยอมรับของคนมากขึ้นจนถึงปัจจุบัน)

นักเรียนได้ข้อคิดจากการศึกษาเรื่องนี้อย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ ความมีเมตตาธรรมช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์เป็นสิ่งที่ประเสริฐ ทำให้โลกเกิดความสันติสุข)

นักเรียนจะนำข้อคิดที่ได้มาปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวันในเรื่องใดบ้าง อธิบายและยกตัวอย่างประกอบ (ตัวอย่างคำตอบ ช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน เพราะพ่อแม่ต้องออกไปทำงานหนักนอกบ้าน ย่อมเกิดความเหนื่อยล้าจากการทำงาน แต่ต้องกลับมาทำงานบ้านอีก อาจทำให้พ่อแม่เหนื่อยเพิ่มอีก ดังนั้นการช่วยแบ่งเบาภาระพ่อแม่โดยการช่วยทำงานบ้าน ก็ทำให้เรามีความเมตตา และช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์)

การสั่งสอนหลักธรรมสะท้อนถึงพระคุณของพระพุทธเจ้าในด้านใด (ตัวอย่างคำตอบ ด้านของความเมตตากรุณา ปราณนาอยากให้ผู้อื่นพ้นทุกข์)

ขั้นที่ 3 ขั้นเรียนรู้และฝึกคิดวิเคราะห์ (15 นาที)

3. ครูอธิบายหลักการสอนของพระพุทธเจ้า

- ทรงคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- ทรงสอนหลักธรรมที่ตรงกับอุปนิสัยของผู้รับธรรมโดยหยั่งรู้อุปนิสัยของผู้ที่ทรงโปรด
- ทรงคำนึงถึงลักษณะการสอนที่ถูกต้องกับกาล บุคคล สถานที่

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป (15 นาที)

4. นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายหน่วย เรื่องพุทธประวัติ
5. ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยและครูอธิบายเพิ่มเติม

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Power point เรื่อง พุทธประวัติ
3. แบบทดสอบท้ายหน่วย เรื่องพุทธประวัติ

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1. ตรวจสอบแบบทดสอบ	1. แบบทดสอบท้ายหน่วยเรื่อง พุทธประวัติ	1. ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
2. สังเกตพฤติกรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์	2. แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึง ประสงค์	2. มีพฤติกรรมตามรายการที่สังเกต (1) ผ่านเกณฑ์

.....

แบบทดสอบท้ายหน่วย			
รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101		กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม		ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	
เรื่อง พุทธประวัติ	จำนวน 10 ข้อ	10 คะแนน	เวลา 10 นาที
คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดแล้วทำเครื่องหมายกากบาท(x) ลงในกระดาษคำตอบให้ถูกต้อง			
1. พญามารตนใดที่มาขัดขวางการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า		5. ญาณลำดับแรกที่พระพุทธเจ้าทรงบรรลุ คือการตรัสรู้อะไร	
ก. ปณิณมิตวสวัตดี ข. นิมมิตวสวัตดี		ก. การหยั่งรู้อดีตชาติของพระพุทธองค์ที่นับชาติไม่ถ้วน	
ค. ยามาสุวดี ง. จาตุมาหาราชิกา		ข. การหยั่งรู้การเวียนว่ายตายเกิดของสรรพสัตว์ทั้งหลายในโลก	
2. ในข้อใดเปรียบเทียบอุปมาอุปไมยเหตุการณ์การผจญมารของพระพุทธเจ้าได้ ไม่ถูกต้อง		ค. การหยั่งรู้วิธีการทำลายกิเลสที่มีอยู่ในใจให้หมดสิ้นไปได้โดยสิ้นเชิง	
ก. มาร คือ กิเลส ได้แก่ โลภะ โทสะ โมหะ		ง. การรู้แจ้งสรรพสิ่งในโลกและจักรวาลตามความเป็นจริง	
ข. การผจญมาร คือ การต่อสู้กับอำนาจกิเลส		6. หนทางใดที่เป็นทางดำเนินไปสู่การปฏิบัติเพื่อการดับทุกข์ และเหตุแห่งทุกข์ตามแนวทางของอริยสัจ 4	
ค. พระแม่อุรณสี คือ บารมีทั้ง 10 ทศน์ที่ทรงบำเพ็ญมา		ก. ทุกข์ ข. สมุทัย	
ง. พญามาร คือ เทพอสูรที่เป็นคู่ปรับกับพระพุทธเจ้ามาครั้งอดีตชาติ		ค. นิโรธ ง. มรรค	
3. มารที่คอยขัดขวางเหนี่ยวรั้งบุคคลให้ห่วงพะวงอยู่ในกามสุขจนไม่อาจเสียสละออกไปบำเพ็ญ		7. อริยสัจ 4 ในข้อใดเปรียบได้กับพระนิพพาน	
		ก. ทุกข์ ข. สมุทัย	

คุณความดีที่ยิ่งใหญ่ได้ ตรงกับความหมายของมารในข้อใด ก. กิเลสมาร ข. เทวปุตตมาร ค. ชันธมาร ง. มัจจุมาร 4. การตรัสรู้ร้อยสี่ 4 ของพระพุทธเจ้า เพราะ ทรงบรรลุญาณในระดับใดในขั้นสุดท้าย ก. ปุพเพนิวาสานุสติญาณ ข. จุตูปปาตญาณ ค. อาสวักขยญาณ ง. วิปัสสนาญาณ	ค. นิโรธ ง. มรรค 8. บุคคลใดเป็นบุคคลแรกที่พระพุทธเจ้าทรงตั้งใจ ไปโปรดหลังจากที่ทรงตรัสรู้ แต่ไม่สามารถโปรดได้ ก. พระปัญจวัคคีย์ ข. อาฬารดาบสและอุททกดาบส ค. พระพุทธบิดา ง. พระพุทธมารดา
9. ทรงเปรียบเทียบบุคคลดังดอกบัว 4 เหล่า ก่อนการประกาศ พระพุทธศาสนา สอดคล้องกับวิธีการสอนธรรมในข้อใด ก. ทรงสอนโดยคำนึงถึงเนื้อหาที่สอน ข. ทรงสอนโดยคำนึงถึงลักษณะการสอน ค. ทรงสอนโดยคำนึงถึงประโยชน์การประกาศศาสนา ง. ทรงสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	10. ข้อใดเป็นผลจากการสอนธรรมครั้งแรกของพระพุทธเจ้า ก. พระอัญญาโกณฑัญญะได้บรรลุธรรมเป็นท่านแรก ข. พระปัญจวัคคีย์ทั้งหมดได้บรรลุพระอรหันต์ ค. เกิดพระรัตนตรัยครบเป็นครั้งแรกในโลก ง. พระพุทธศาสนาเกิดขึ้นในโลกครบสมบูรณ์

เฉลยแบบทดสอบ

ข้อ	เฉลย	ข้อ	เฉลย
1	ก	6	ง
2	ง	7	ค
3	ข	8	ข
4	ค	9	ง
5	ก	10	ก

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	เกณฑ์การสังเกต	
	มี	ไม่มี
ใฝ่เรียนรู้	นักเรียนตั้งใจและสนใจในการเรียนรู้ตลอดคาบ	นักเรียนไม่ตั้งใจ และไม่สนใจในการเรียนรู้
มุ่งมั่นในการทำงาน	นักเรียนมีความตั้งใจ มุ่งมั่นในการทำงานให้เสร็จตามเป้าหมาย	นักเรียนไม่มีความตั้งใจ ทำงานไม่เสร็จตามเป้าหมาย

เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดไว้ดังนี้

- 1 หมายถึง มี
- 2 หมายถึง ไม่มี

เกณฑ์การประเมิน

- 1-2 หมายถึง ผ่าน
- 0 หมายถึง ไม่ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 พุทธสาวก พุทธสาวิกา ขาดก เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
เรื่อง พุทธสาวก พุทธสาวิกา เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
สอนโดย นางรัชณี จันทรา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม. 2/6 วิเคราะห์และประพจน์ติดตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ขาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปวิเคราะห์ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกาได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกการประพจน์ติดตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติพุทธสาวกได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปความสำคัญของการปฏิบัติตนของพุทธสาวกและการนำแบบอย่างที่ดีมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ (A)

4. สาระสำคัญ

การศึกษาประวัติพุทธสาวกเป็นการเสริมสร้างความศรัทธาในพระพุทธศาสนาและนำแบบอย่างที่ดีงามมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

5. สารการเรียนรู้

1. ประวัติพุทธสาวก : พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ พระเจ้าพิมพิสาร
2. พุทธสาวิกา : นางขุชุตตรา

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความพอประมาณ

นักเรียนรู้จักใช้และจัดการวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างประหยัดและคุ้มค่า

2. ความมีเหตุผล

นักเรียนสามารถวิเคราะห์ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกาได้ และกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนสามารถปฏิบัติตามแบบอย่างที่ดีของพุทธสาวก พุทธสาวิกาได้

4. เจื้อนไขความรู้อยู่

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกา

5. เจื้อนไขคุณธรรม

นักเรียนปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนด (ความรับผิดชอบ) มีความเพียรพยายามและกระตือรือร้นในการเรียน (ความขยัน ความอดทน) ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่า ประหยัด(ความประหยัด) ให้ความร่วมมือกับการทำกิจกรรมของส่วนรวม (ความช่วยเหลือแบ่งปัน)

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร

2. ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ทักษะการคิดสังเคราะห์

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้
2. มุ่งมั่นในการทำงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบ โยนิโสมนสิการ

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ/สร้างศรัทธา (10 นาที)

1. ครูให้นักเรียนบอกความหมายเปรียบเทียบกันระหว่างพุทธสาวกกับพุทธสาวิกา จากนั้นครูสรุป ดังนี้

พุทธสาวก คือ ผู้นับถือพระพุทธเจ้า และหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ซึ่งเป็นเพศชาย ได้แก่ ภิกษุและอุบาสก

พุทธสาวิกา คือ ผู้นับถือพระพุทธเจ้า และหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ซึ่งเป็นเพศหญิง ได้แก่ ภิกษุณีและอุบาสิกา

ขั้นที่ 2 ขั้นกำหนดปัญหา (10 นาที)

2. ครูให้นักเรียนร่วมกันศึกษาประวัติพุทธสาวก และพุทธสาวิกา โดยครูแบ่งนักเรียน ออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 10-11 คน ความสะดวก

กลุ่มที่ 1 ศึกษาประวัติโดยย่อ และบทบาทสำคัญในทางพระพุทธศาสนาของพระสารีบุตร

กลุ่มที่ 2 ศึกษาประวัติโดยย่อ และบทบาทสำคัญในทางพระพุทธศาสนาของพระโมคคัลลานะ

กลุ่มที่ 3 ศึกษาประวัติโดยย่อ และบทบาทสำคัญในทางพระพุทธศาสนาของพระเจ้าพิมพิสาร

กลุ่มที่ 4 ศึกษาประวัติโดยย่อ และบทบาทสำคัญในทางพระพุทธศาสนาของนางขุชชุตตรา

ขั้นที่ 3 ขั้นเรียนรู้และฝึกคิดวิเคราะห์ (15 นาที)

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอ

4. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพื่อสรุปความรู้เกี่ยวกับประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกา โดยครู ใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น ดังนี้

- จุดประสงค์ของการศึกษาประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกาคืออะไร (ตัวอย่างคำตอบ เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่ดำรงของท่านและชื่นชมบทบาทหน้าที่ของท่านในด้านการเผยแผ่หลักคำสอนของพระพุทธศาสนา ฯลฯ)

- ข้อคิดที่ได้จากการศึกษาประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกาได้แก่อะไรบ้าง (ตัวอย่างคำตอบ พุทธสาวก พุทธสาวิกาในอดีต ท่านมุ่งมั่นปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้าอย่างมุ่งมั่นจริงจัง และท่านยังบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยไม่ย่อท้อ)

- ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกาคืออะไร (ตัวอย่างคำตอบ ได้
หลักธรรมและแบบอย่างที่ดีงาม มาปฏิบัติในชีวิตซึ่งจะทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิตและ
เป็นบุคคลที่มีคุณค่าต่อสังคมและพระพุทธศาสนาต่อไป)

5. นักเรียนทำใบงาน เรื่องพุทธสาวก พุทธสาวิกา

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป (15 นาที)

6. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

การศึกษาประวัติพุทธสาวก และพุทธสาวิกา เป็นการเสริมสร้างความศรัทธาในพระพุทธศาสนาและ
นำแบบอย่างข้อปฏิบัติที่ดีงามมาใช้ปฏิบัติตาม เพื่อเป็นการสืบทอดดำรงพระพุทธศาสนาให้มั่นคงสืบไป

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Power point เรื่อง พุทธสาวก พุทธสาวิกา ซาดก
3. ใบงาน เรื่องพุทธสาวก พุทธสาวิกา

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1. ตรวจใบงาน	1. ใบงาน เรื่องพุทธสาวก พุทธสาวิกา	1. ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

2. สังเกตพฤติกรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์	2. แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึง ประสงค์	2. มีพฤติกรรมตามรายการที่สังเกต (1) ผ่านเกณฑ์
---	--	--

ใบงาน

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เรื่อง พุทธสาวก พุทธสาวิกา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนข้อคิดที่ได้จากการศึกษาประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกา

พุทธสาวก พุทธสาวิกา	ข้อคิดที่ได้จากการศึกษา
---------------------	-------------------------

พระสารีบุตร	
พระโมคคัลลานะ	
พระเจ้าพิมพิสาร	
นางขุชชุตตรา	
พระมหาธรรมราชาลิไทย	
สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระ ยา-วชิรญาณวโรรส	
มิตตวินทุกชาดก	
ราโชวาทชาดก	

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

เฉลยใบงาน

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เรื่อง พุทธสาวก พุทธสาวิกา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนข้อคิดที่ได้จากการศึกษาประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกา

พุทธสาวก พุทธสาวิกา	ข้อคิดที่ได้จากการศึกษา
พระสารีบุตร	ใฝ่เรียนรู้และมีความซื่อตรงกับเพื่อน

พระโมคคัลลานะ	ใฝ่เรียนรู้และมีความกตัญญูทวดเวที
พระเจ้าพิมพิสาร	ยึดมั่น ศรัทธาในพระพุทธศาสนา
นางขุชชุตตรา	สามารถพึ่งพาตนเองและใส่ใจจดจำความรู้ต่างๆ
พระมหาธรรมราชาลิไทย	ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา
สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระ ยา-วชิรญาณวโรรส	ช่วยสร้างคุณประโยชน์แก่พระพุทธศาสนา
มิตตวินทุกขาดก	ไม่ควรโลภหรืออยากได้ไม่มีที่สิ้นสุด
ราโชวาทชาดก	ตั้งตนอยู่ในความดีงามมีเมตตาต่อผู้อื่น

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	เกณฑ์การสังเกต	
	มี	ไม่มี
ใฝ่เรียนรู้	นักเรียนตั้งใจและสนใจในการเรียนรู้ ตลอดคาบ	นักเรียนไม่ตั้งใจ และ ไม่สนใจใน การเรียนรู้
มุ่งมั่นในการทำงาน	นักเรียนมีความตั้งใจ มุ่งมั่นในการ ทำงานให้เสร็จตามเป้าหมาย	นักเรียนไม่มีความตั้งใจ ทำงานไม่ เสร็จตามเป้าหมาย

เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดไว้ดังนี้

1 หมายถึง มี

2	หมายถึง	ไม่มี
เกณฑ์การประเมิน		
1-2	หมายถึง	ผ่าน
0	หมายถึง	ไม่ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 พุทธสาวก พุทธสาวิกา ชาดก เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
 เรื่อง ชาดก เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
 สอนโดย นางรัชณี จันทรา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม. 2/6 วิเคราะห์และประพจน์ตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาตก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปวิเคราะห์ ชาตก เรื่อง มิตตวินทุกชาตกและราโฆวาทชาตก (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถศึกษา จำแนกข้อคิดที่ได้จากชาตกเพื่อนำมาใช้ปฏิบัติตน (P)
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปความสำคัญของการนำข้อคิดที่ได้จากชาตกนำมาใช้ปฏิบัติตนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน (A)

4.สาระสำคัญ

ชาตกเป็นเรื่องราวในอดีตชาติของพระพุทธเจ้าที่ทรงนำมาประกอบการแสดงพระธรรมเทศนาเป็นคติเตือนใจแก่ผู้ศึกษาในการปฏิบัติในแนวทางที่ถูกต้องดีงาม

5. สาระการเรียนรู้

1. มิตตวินทุกชาตก
2. ราโฆวาทชาตก

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความพอประมาณ

นักเรียนรู้จักใช้และจัดการวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างประหยัดและคุ้มค่า

2. ความมีเหตุผล

นักเรียนสามารถวิเคราะห์ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกาได้ และกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนสามารถปฏิบัติตนตามแบบอย่างที่ดีของพุทธสาวก พุทธสาวิกาได้

4. เจริญใจความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกา

5. เจื่อนไขคุณธรรม

นักเรียนปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนด (ความรับผิดชอบ) มีความเพียรพยายามและกระตือรือร้นในการเรียน (ความขยัน ความอดทน) ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่า ประหยัด(ความประหยัด) ให้ความร่วมมือกับการทำกิจกรรมของส่วนรวม (ความช่วยเหลือแบ่งปัน)

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
 - ทักษะการคิดสังเคราะห์

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้
2. มุ่งมั่นในการทำงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบ บรรยาย เทคนิคการเล่า

ขั้นที่ 1 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน (15 นาที)

1. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับชาดกที่ตนเองเคยได้อ่านหรือฟัง โดยครูใช้คำถามเพื่อให้ นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับชาดกดังกล่าว ดังนี้

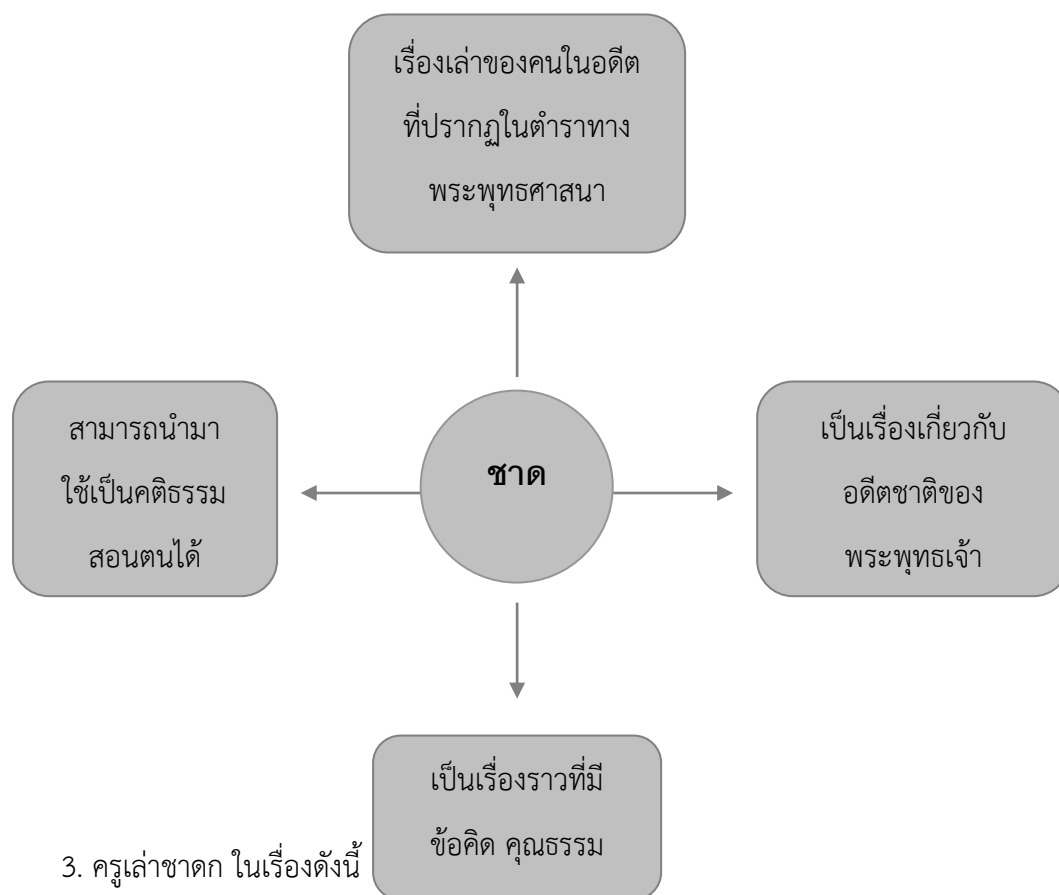
- นักเรียนเคยอ่านหรือฟังชาดกเรื่องอะไรบ้าง (ตัวอย่างคำตอบ เรื่อง นันทิวิสาขชาดก)
- ชาดกเรื่องนี้มีความสำคัญอย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ นันทิวิสาข เป็นโคที่มีความกตัญญูต่อนายพรหมณ์ เพื่อทดแทนบุญคุณ โคนันทวิสาขจึงให้นายพรหมณ์ทำท่านเศรษฐีแข่งลากเกวียนบรรทุกของ 100 เล่ม โดยท่านเศรษฐีรับคำท้า พอถึงวันแข่งจริง นายพรหมณ์กลัวแพ้จึงพุดจาที่ไม่ต่อโคนันทวิสาขทำให้หมดกำลังใจลากเกวียนไม่ได้ ต่อมาโคนันทวิสาขให้นายพรหมณ์ไปทำแข่งใหม่ แต่ครั้งนี้นายพรหมณ์จะต้องพุดจาดี ๆ พอถึงเวลาแข่งจริงนายพรหมณ์พุดจาไพเราะกับโคนันทวิสาข ส่งผลให้โคนันทวิสาขมีกำลังใจลากเกวียน 100 เล่ม และชนะในที่สุด)

- ชาตกเรื่องนั้นให้ข้อคิดอะไรบ้าง (ตัวอย่างคำตอบ การพูดของคน คือถ้าพูดดี
สิ่งตอบแทนจะดี แต่ถ้าพูดไม่ดี สิ่งที่ได้จะไม่ดีตาม)

- นักเรียนนำข้อคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างไร
(ตัวอย่างคำตอบ ทุกครั้งที่พูดกับบุคคลอื่นจะต้องคิดและใช้คำพูดที่ไพเราะ เพราะไม่มีใครอยากได้ยินคำพูดที่
ไม่ดี)

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ (20 นาที)

2. ครูนำเสนอแผนผังความคิด โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์แล้วสรุปลักษณะสำคัญของชาตก ดังนี้

1. มิตตวินทุกชาตก
2. ราโชวาทชาตก

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป (15 นาที)

4. ให้นักเรียนวิเคราะห์มิติตวินทุกชาดก แล้วครูใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการวิเคราะห์เรื่องดังกล่าว ดังนี้

- เรื่องราวในมิติตวินทุกชาดกเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

(ตัวอย่างคำตอบ ชายหนุ่มผู้ไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดาและยังทำร้ายท่าน

ทั้งสอง จากผลกรรมที่ทำ ทำให้ชีวิตต้องประสบกับความทุกข์ต่าง ๆ มากมาย)

- การศึกษาชาดกเรื่องนี้ให้ข้อคิดอะไรแก่นักเรียน (ตัวอย่างคำตอบ การออกตัณญ์

ไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของ บิดามารดา และการทำร้ายท่านเป็นบาป ย่อมได้รับผลกระทบตามมาในภายหน้า)

- เรื่องราวจากมิติตวินทุกชาดกสะท้อนให้เห็นปัญหาในสังคมทุกวันนี้เรื่องใดบ้าง

(ตัวอย่างคำตอบ ปัญหาลูกอกตัญญูทำร้ายพ่อแม่ และปัญหาเยาวชนที่หลงมัวเมาในอบายมุข

ต่าง ๆ โดยไม่ตั้งใจเรียน และไม่เชื่อฟังครูอาจารย์ หรือพ่อแม่ที่สั่งสอนอยู่เสมอ)

- นักเรียนจะนำข้อคิดที่ได้จากการศึกษามิติตวินทุกชาดกไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

(ตัวอย่างคำตอบ ปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ เชื่อฟังคำสั่งสอนของท่าน และช่วยเหลือ

การงานของท่านเป็นการแบ่งเบาภาระทำให้ท่านได้สบาย หรือตามประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน)

5. ให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ชาดก เรื่อง ราโฆวาทชาดก และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการวิเคราะห์ โดยครูใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการวิเคราะห์เรื่องดังกล่าว ดังนี้

- เรื่องราวในชาดกเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร (ตัวอย่างคำตอบ การปกครองบ้านเมืองของพระมหากษัตริย์ที่อยู่ในทศพิธราชธรรม)

- นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากการศึกษาราโฆวาทชาดก (ตัวอย่างคำตอบ การปกครองที่เป็นธรรมย่อมทำให้บ้านเมืองสงบสุข)

- เมื่อนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพื่อตอบคำถามจนได้ข้อมูลร่วมกันแล้ว ให้นักเรียนนำข้อมูลที่ได้จากการตอบคำถามมาเขียนคำตอบ ดังนี้

- เรื่องราวในชาดกเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

(ตัวอย่างคำตอบ การตัดสินคุณค่าของคนในสังคมที่ถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนาต้องตัดสินกันด้วยหลักคุณธรรมที่มีใจเป็นสำคัญ โดยคนที่มีความคุณธรรมเท่านั้นที่ควรได้รับการยกย่องเชิดชูในสังคม)

- นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากการศึกษาราโฆวาทชาดก (ตัวอย่างคำตอบ คุณค่าของคนไม่ได้วัดกันที่ฐานะทางการเงินหรือตำแหน่งหน้าที่ แต่วัดกันที่คุณธรรมความ)

- นักเรียนจะนำข้อคิดจากชาดกไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนได้
อย่างไรบ้าง (ตัวอย่างคำตอบ เวลาเกิดปัญหาการทะเลาะวิวาทกัน ควรใช้หลักเหตุผลที่ดี
ในการแก้ไขและทำความเข้าใจกันโดยไม่ใช้กำลังหรือความรุนแรงในการแก้ไข)

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Power point เรื่อง พุทธสาวก พุทธสาวิกา ชาดก

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึง	มีพฤติกรรมตามรายการที่สังเกต(1)
คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ประสงค์	ผ่านเกณฑ์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 พระไตรปิฎก เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
เรื่อง พระไตรปิฎก เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
สอนโดย นางรัชณี จันทรา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม. 2/7 อธิบายโครงสร้างและสาระโดยสังเขปของพระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของพระไตรปิฎกได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถศึกษา จำแนกโครงสร้างและสาระโดยสังเขปพระไตรปิฎกได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถคุณค่าและความสำคัญในการเรียนรู้พระไตรปิฎกเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา และนำความรู้จากหลักธรรมไปปฏิบัติด้วยตนเองได้ (A)

4. สาระสำคัญ

พระไตรปิฎกเป็นคัมภีร์ที่รวบรวมหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าจัดแบ่งไว้เป็น 3 หมวด คือ

พระวินัย พระสูตร และพระอภิธรรม

5. สารการเรียนรู้

1. ความหมายของพระไตรปิฎก
2. โครงสร้างและสาระโดยสังเขปของพระไตรปิฎก

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความมีเหตุผล

นักเรียนสามารถวิเคราะห์หลักธรรมจากพระไตรปิฎก และกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนสามารถปฏิบัติตามหลักธรรมจากพระไตรปิฎกได้

3. เจื้อนไขความรู้อย่างถูกต้อง

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับ พระไตรปิฎก

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
 - ทักษะการคิดสังเคราะห์
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้
2. มุ่งมั่นในการทำงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบ บรรยาย

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครุนำตัวอย่างหนังสือพระไตรปิฎกมาแล้วให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงความหมายและความสำคัญของพระไตรปิฎก โดยครูใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย ดังนี้

- พระไตรปิฎกหมายถึงอะไร (ตัวอย่างคำตอบ พระไตรปิฎก แปลตามศัพท์ว่า กระจาดหรือตะกร้าเป็นคัมภีร์ของพระพุทธศาสนาที่รวบรวมคำสอนของพระพุทธเจ้า แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ พระวินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎก และพระอภิธรรมปิฎก)

- พระไตรปิฎกมีความสำคัญอย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ ความสำคัญของพระไตรปิฎก คือ เป็นเอกสารที่รวบรวมคำสอนทางพระพุทธศาสนาเพื่อเป็นแนวทางให้กับพระสงฆ์ พุทธศาสนิกชน นำไปปฏิบัติให้พ้นแห่งความทุกข์ได้)

- พระวินัยปิฎกคืออะไร (ตัวอย่างคำตอบ คือ ส่วนที่เป็นศีล วินัย ข้อบังคับของภิกษุและภิกษุณี รวมถึงขนบธรรมเนียมประเพณีและข้อปฏิบัติที่พึงปฏิบัติสำหรับการอยู่ร่วมกันของหมู่คณะ)

- พระสุตตันตปิฎกคืออะไร (ตัวอย่างคำตอบ ส่วนที่เป็นพระธรรมคำสอนที่ทรงแสดงแก่พระสาวก บุคคลทั้งหลายในโอกาสและสถานที่ต่าง ๆ มีส่วนที่เป็นร้อยแก้ว ร้อยกรองในรูปของคำบรรยาย นิทาน เรื่องเล่า คำถามและคำตอบ)

- พระอภิธรรมปิฎกคืออะไร (ตัวอย่างคำตอบ ส่วนที่เป็นหลักธรรมและคำอธิบายตามหลักวิชาการไม่ว่าเกี่ยวกับบุคคล เหตุการณ์ สถานที่และกาลเวลา)

- นักเรียนสามารถสรุปความรู้เกี่ยวกับพระไตรปิฎกได้อย่างไร

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

2. ครุนำเสนอโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Power point ประกอบการบรรยายพระไตรปิฎกเป็นคัมภีร์ที่รวบรวมหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าจัดแบ่งไว้เป็น 3 หมวด คือ พระวินัย พระสุต และพระอภิธรรม

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

3. นักเรียนทำใบงาน เรื่องพระไตรปิฎก

4. ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลย แล้วครูอธิบายเพิ่มเติม

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Power point เรื่อง พระไตรปิฎก
3. ใบงานเรื่องพระไตรปิฎก

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

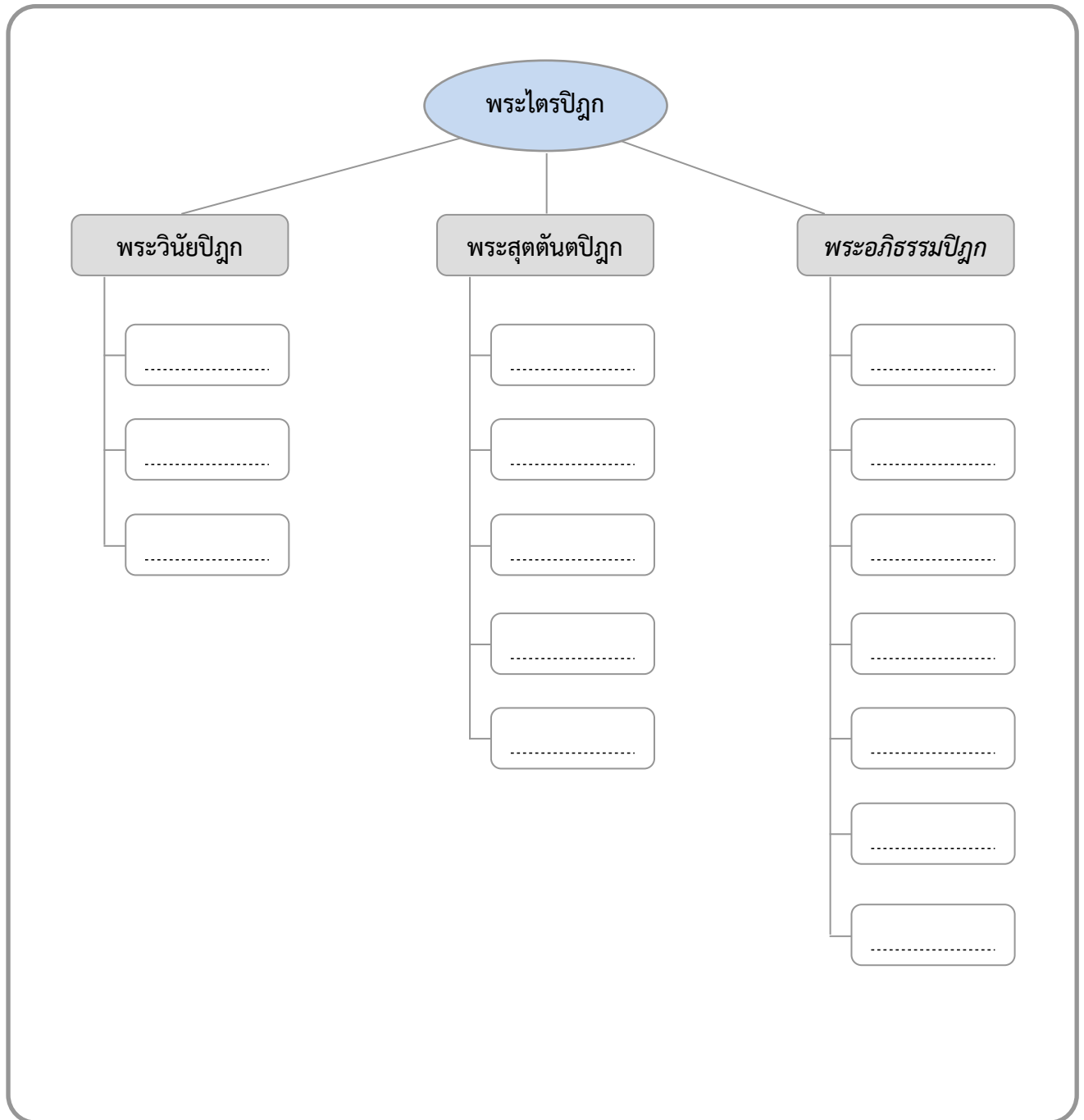
11. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1. ตรวจใบงาน	1. ใบงานเรื่องพระไตรปิฎก	1. ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
2. สังเกตพฤติกรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์	2. แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึง ประสงค์	2. มีพฤติกรรมตามรายการที่สังเกต (1) ผ่านเกณฑ์

ใบงาน

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

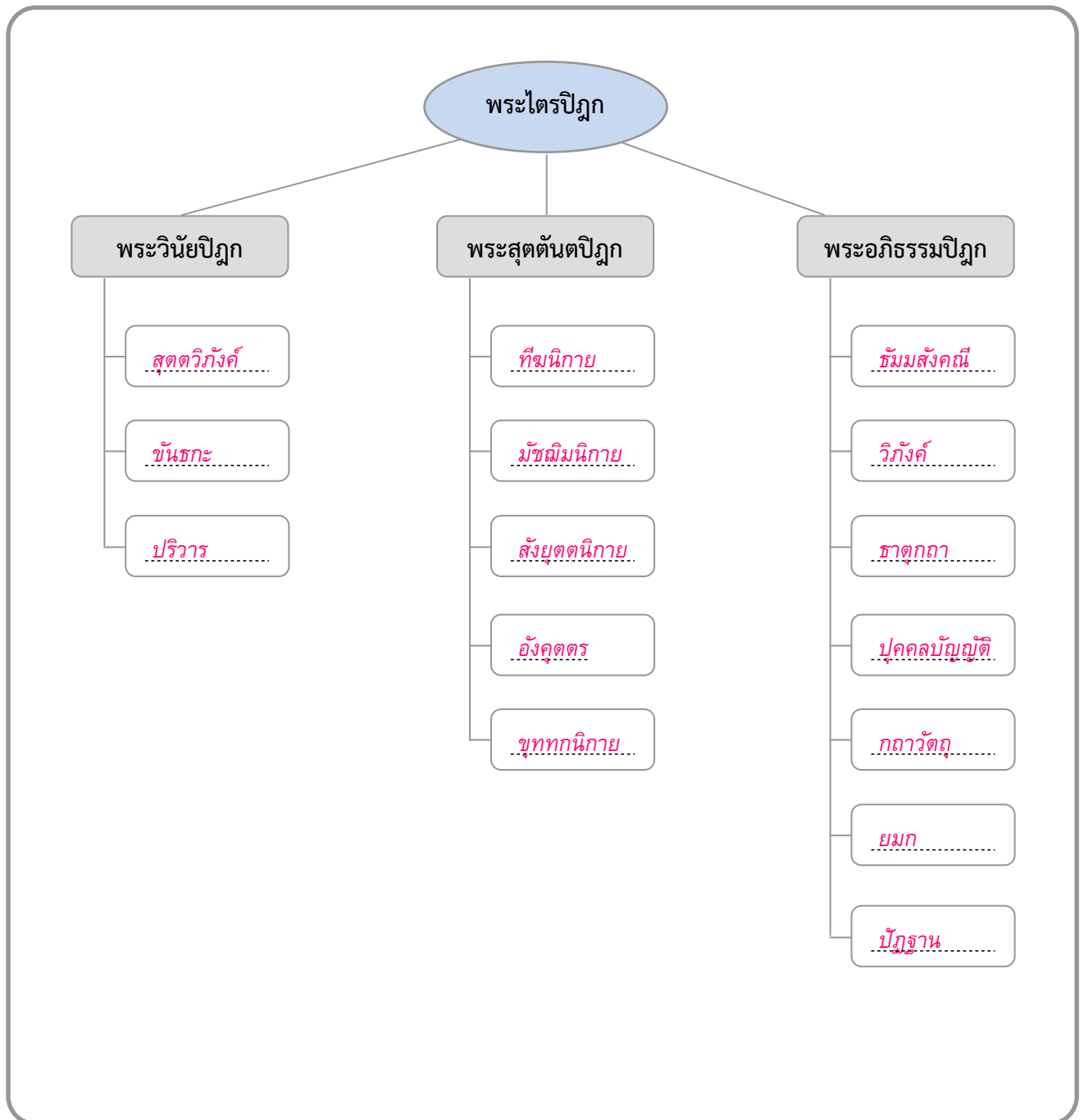
คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนโครงสร้างพระไตรปิฎกในกรอบที่เว้นว่างไว้

เฉลยใบงาน

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เรื่อง พุทธสาวก พุทธสาวิกา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนโครงสร้างพระไตรปิฎกในกรอบที่เว้นว่างไว้

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	เกณฑ์การสังเกต	
	มี	ไม่มี
ใฝ่เรียนรู้	นักเรียนตั้งใจและสนใจในการเรียนรู้ตลอดคาบ	นักเรียนไม่ตั้งใจ และไม่สนใจในการเรียนรู้
มุ่งมั่นในการทำงาน	นักเรียนมีความตั้งใจ มุ่งมั่นในการทำงานให้เสร็จตามเป้าหมาย	นักเรียนไม่มีความตั้งใจ ทำงานไม่เสร็จตามเป้าหมาย

เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดไว้ดังนี้

1	หมายถึง	มี
2	หมายถึง	ไม่มี

เกณฑ์การประเมิน

1-2	หมายถึง	ผ่าน
0	หมายถึง	ไม่ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 14

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 คุณธรรมและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ 4 เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
เรื่อง พระรัตนตรัยและอริยสัจ 4 เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
สอนโดย นางรัชณี จันทรา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม 2/1 อธิบายธรรมคุณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ 4 หรือหลักธรรมของศาสนา ที่ตนนับถือตามที่กำหนด เห็นคุณค่าและนำไปพัฒนา แก้ปัญหาของชุมชนและสังคม

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายความหมายและความสำคัญของพระรัตนตรัยและธรรมคุณ 6 ได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายความหมายและองค์ประกอบของอริยสัจ 4 ได้ (K)
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถเขียนยกตัวอย่างการแก้ปัญหาชีวิตตามหลักอริยสัจ 4 ได้ (P)
4. เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปความสำคัญของอริยสัจ 4 ที่มีต่อตนเองได้ (A)

4. สาระสำคัญ

พระรัตนตรัยเป็นองค์ประกอบสำคัญของพระพุทธศาสนา ได้แก่ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ หลักธรรมที่สำคัญยิ่งในพระพุทธศาสนา คือ อริยสัจ 4 หมายถึงความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ ได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค เป็นหลักการสำคัญในการแก้ปัญหาชีวิต เป็นหลักแห่งเหตุและผล

5. สาระการเรียนรู้

1. พระรัตนตรัย
2. ธรรมคุณ 6
3. อริยสัจ 4

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความมีเหตุผล

นักเรียนสามารถวิเคราะห์หลักแห่งเหตุและผลของการกระทำตามหลักอริยสัจ 4 ได้

2. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนสามารถนำความรู้เรื่องอริยสัจ 4 ไปใช้ในการแก้ปัญหาชีวิตได้

3. เจื่อนไขความรู้

นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับพระรัตนตรัย ธรรมคุณ 6 และอริยสัจ 4 เพื่อนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร

2. ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้

2. มุ่งมั่นในการทำงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบโยนิโสมนสิการ

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ/สร้างศรัทธา (10 นาที)

1. ครูถามนักเรียนว่า นึกย้อนกลับไปตอนเช้าแถวหน้าเสาธงเราทำกิจกรรมอะไรบ้าง (ร้องเพลงชาติ สวดมนต์ไหว้พระ) แล้วนักเรียนรู้ไหมว่าบทสวดมนต์ตอนเช้าที่นักเรียนสวดทุกวันเรียกว่าบทอะไรและกล่าวถึงเรื่องใด (ชื่อบทบูชาพระรัตนตรัย กล่าวถึงพระรัตนตรัย)

2. ครูให้นักเรียนสวดบทบูชาพระรัตนตรัย ครูอธิบายเพิ่มเติม

3. ครูอธิบายเชื่อมโยงเรื่องพระรัตนตรัยประกอบด้วย พระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ และขยายคุณของพระธรรม 6 ประการ ด้วยการยกตัวอย่างบทสวดธรรมานุสติ พร้อมแปลความหมาย

4. ครูอธิบายว่าทำไมจึงต้องเรียนรู้หลักธรรมของพระพุทธเจ้า (เพื่อเป็นแนวทางดำเนินชีวิต เป็นข้อปฏิบัติ และห้ามปฏิบัติเพื่อความสงบสุขของสังคม)

ขั้นที่ 2 ขั้นกำหนดปัญหา (5 นาที)

5. ครูเชื่อมโยงว่าหลักธรรมที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสรู้คืออริยสัจ 4 ครุ่นำเสนอข่าว “นักศึกษาวิชาวิศวะ เครียดสอบตก ดึงตึกโรงหนังฆ่าตัวตาย”

6. ครูถามนักเรียนว่า ปัญหาชีวิตหรือทุกข์ของนักศึกษาวิชาวิศวะในข่าวคืออะไร (แนวคำตอบ คือ มีความเครียด สอบไม่ผ่าน)

7. ครูถามนักเรียนว่า “สาเหตุของปัญหานี้อาจเกิดจากอะไร”(แนวคำตอบ คือ อ่านหนังสือน้อย ภาวะจิตใจ กดดัน ปัญหาสุขภาพ ตั้งความหวังมากเกินไป)

8. ครูถามนักเรียนว่า “ถ้านักเรียนสอบตก นักเรียนจะอย่างไร”(แนวคำตอบ คือ ตั้งใจฟังเวลาครูสอน จดสรุป ทบทวนบทเรียน อ่านหนังสือก่อนสอบ)

9. ครูสรุปว่า ในชีวิตประจำวันของมนุษย์มีการนำหลักอริยสัจ 4 มาใช้เป็นแนวทางการแก้ปัญหาชีวิต แต่คนที่ไม่สามารถใช้สติไตร่ตรองหาสาเหตุและทางดับทุกข์ที่ถูกต้อง ก็ตัดสินใจดับทุกข์ในทางที่ผิด

ขั้นที่ 3 ขั้นเรียนรู้และฝึกคิดวิเคราะห์ (30 นาที)

10. ครูอธิบายหลักธรรมที่สำคัญยิ่งในพระพุทธศาสนา คือ อริยสัจ 4 และให้ความหมาย

- ทุกข์ ความไม่สบายกาย สบายใจ

- ทุกข์เกิดขึ้นมาได้เพราะในตัวของเรามีขันธ 5 และ และอายตนะ

- ครูถามนักเรียนว่า นักเรียนรู้จักตัวจริงของตัวเองไหม (ตัวจริงคือใจที่คอยควบคุมการแสดงออกของกายซึ่งเป็นตัวปลอม)

- ครูใช้ถ่มมือแทนตัวกาย และใช้มือแทนตัวใจ ที่คอยเช็ดตัวกายอยู่

- สมุทัย สาเหตุแห่งทุกข์ ตัณหา 3

- หลักกรรม

- อกุศลกรรมบถ 10

- อบายมุข 6

- นิโรธ ความดับทุกข์ สภาวะที่ทุกข์ดับไป

- สามิสสุข

- นิรามิสสุข

- มรรค วิธีหรือข้อปฏิบัติเพื่อดับทุกข์

- มรรค 8

- กุศลกรรมบถ 10

11. ครูยกตัวอย่างการแก้ปัญหาด้วยหลักอริยสัจ 4 จากข่าวนักศึกษาวิชาวิศวะ

12. ครูแจกกระดาษให้นักเรียนเขียนยกตัวอย่างการแก้ปัญหาชีวิต ด้วยหลักอริยสัจ 4 ที่ตนเองเคยประสบ หรือที่เคยเห็นปัญหาของผู้อื่น

13. ครูสุ่มอ่านการยกตัวอย่างและอธิบายเพิ่มเติม

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป (5 นาที)

14. ครูสรุปเนื้อหา ดังนี้ อริยสัจ 4 เป็นหลักการสำคัญในการแก้ปัญหาชีวิต เพราะทุกคนเกิดมาต้องมีทุกข์ เราจึงต้องเรียนรู้ที่จะหาสาเหตุเพื่อละเหตุแห่งทุกข์ ทุกข์จึงจะหมดไป บางครั้งเราใช้หลักอริยสัจ 4 มาแก้ปัญหาโดยที่ไม่รู้ตัว เพียงแค่สามารถรู้ว่าอะไรคือทุกข์สำหรับเรา สาเหตุที่ทำให้เราทุกข์คืออะไร แล้วพิจารณาหาทางดับทุกข์ด้วยสติ และปัญญา เราก็จะสามารถดับทุกข์ได้

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ PowerPoint เรื่อง ธรรมคุณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ 4

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

<https://www.youtube.com/watch?v=ZUkq2dHWslk&t=19s>

<https://www.kroobannok.com/2745>

11. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	มีพฤติกรรมตามรายการที่สังเกต (1) ผ่านเกณฑ์

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	เกณฑ์การสังเกต	
	มี	ไม่มี
ใฝ่เรียนรู้	นักเรียนตั้งใจและสนใจในการเรียนรู้ตลอดคาบ	นักเรียนไม่ตั้งใจ และไม่สนใจในการเรียนรู้
มุ่งมั่นในการทำงาน	นักเรียนมีความตั้งใจ มุ่งมั่นในการทำงานให้เสร็จตามเป้าหมาย	นักเรียนไม่มีความตั้งใจ ทำงานไม่เสร็จตามเป้าหมาย

เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดไว้ดังนี้

1	หมายถึง	มี
2	หมายถึง	ไม่มี

เกณฑ์การประเมิน

1-2	หมายถึง	ผ่าน
0	หมายถึง	ไม่ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 15

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 ธรรมคุณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ 4 เวลาเรียน 3 ชั่วโมง
เรื่อง อกุศลกรรมบถ 10 อบายมุข 6 เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
สอนโดย นางรัชณี จันทรา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม. 2/8 อธิบายธรรมคุณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ 4 หรือหลักธรรมของ ศาสนาที่ตน นับถือตามที่กำหนด เห็นคุณค่าและนำไปพัฒนาแก้ปัญหาของชุมชนและสังคม

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายความหมายและการกระทำตามหลักอกุศลกรรมบถ 10 และ อบายมุข 6 ได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถค้นคว้า จำแนกวิธีการหลีกเลี่ยงการกระทำอันเป็นหนทางไปสู่ความทุกข์ได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปความสำคัญของการหลีกเลี่ยงอบายมุข 6 ที่มีต่อตนเองได้ (A)

4. สาระสำคัญ

อกุศลกรรมบถ 10 และอบายมุข 6 เป็นส่วนหนึ่งของสมุทัย หรือสาเหตุแห่งทุกข์ ดังนั้นจึงเป็นธรรมที่ ควรละ เพื่อหลีกเลี่ยงทางแห่งความเสื่อม

5. สารการเรียนรู้

1. อุกุศลกรรมบถ 10
2. อบายมุข 6

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความมีเหตุผล

นักเรียนสามารถวิเคราะห์วิธีการหลีกเลี่ยงการกระทำอันเป็นหนทางไปสู่ความทุกข์ และกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนสามารถบอกวิธีปฏิบัติตนหลีกเลี่ยงการกระทำอันเป็นหนทางไปสู่ความทุกข์ได้

3. เจื้อนไขความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับ การหลีกเลี่ยงการกระทำอันเป็นหนทางไปสู่ความทุกข์

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
 - ทักษะการคิดสังเคราะห์
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้
2. มุ่งมั่นในการทำงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบบรรยาย

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (10 นาที)

1. ครุณาเสนอภาพเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวที่เข้าข่ายอภุศลกรรมบถ 10 และอบายมุข 6 แล้วให้นักเรียนพิจารณาว่าการกระทำดังกล่าวเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด

ภาพที่ 1 คนยิงนก

ภาพที่ 2 คนถูกตำรวจจับคดียาเสพติด

ภาพที่ 3 คนเมาสุรา

ภาพที่ 4 คนทะเลาะกัน

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ (30 นาที)

2. ครุณาเสนอโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Power point ประกอบการบรรยาย ดังนี้

- อภุศลกรรมบถ 10 คือทางแห่งความชั่ว นำไปสู่ความสุข ความทุกข์มี 10 ประการ แบ่งเป็น 3 หมวด ได้แก่ กายทุจริต 3 วจีทุจริต 4 มโนทุจริต 3

- อบายมุข 6 คือช่องทางแห่งความเสื่อม เป็นสิ่งที่ควรละ มี 6 ประการ

3. ครุณาเสนอแผนภาพ เพื่อให้นักเรียนจดสรุปลงในสมุด

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป (10 นาที)

4. ครุสรุปความรู้ดังนี้

อภุศลกรรมบถ 10 และอบายมุข 6 เป็นส่วนหนึ่งของสมุทัย หรือสาเหตุแห่งทุกข์ ดังนั้นจึงเป็นธรรมที่ควรละ เพื่อหลีกเลี่ยงทางแห่งความเสื่อม

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Power point เรื่อง ธรรมคุณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ
3. บัตรภาพอบายมุข

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
สังเกตพฤติกรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึง ประสงค์	มีพฤติกรรมตามรายการที่สังเกต(1) ผ่านเกณฑ์

....

บัตรภาพ

ภาพคนยิงนก

ภาพคนถูกตำรวจจับ

ภาพคนเมาสุรา

ภาพคนทะเลาะกัน

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	เกณฑ์การสังเกต	
	มี	ไม่มี
ใฝ่เรียนรู้	นักเรียนตั้งใจและสนใจในการเรียนรู้ตลอดคาบ	นักเรียนไม่ตั้งใจ และ ไม่สนใจในการเรียนรู้
มุ่งมั่นในการทำงาน	นักเรียนมีความตั้งใจ มุ่งมั่นในการทำงานให้เสร็จตามเป้าหมาย	นักเรียนไม่มีความตั้งใจ ทำงานไม่เสร็จตามเป้าหมาย

เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดไว้ดังนี้

1 หมายถึง มี

2 หมายถึง ไม่มี

เกณฑ์การประเมิน

1-2 หมายถึง ผ่าน

0 หมายถึง ไม่ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 16

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 ธรรมคุณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ 4 เวลาเรียน 3 ชั่วโมง
เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
สอนโดย นางรัชณี จันทรา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม. 2/8 อธิบายธรรมคุณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ 4 หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด เห็นคุณค่าและนำไปพัฒนาแก้ปัญหาของชุมชนและสังคม

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายพุทธศาสนสุภาษิตได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านพุทธศาสนสุภาษิตได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปความสำคัญในการนำหลักคำสอนพุทธศาสนสุภาษิตมาปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันได้ (A)

4. สาระสำคัญ

พุทธศาสนสุภาษิต เป็นหลักคำสอนที่เป็นคติธรรมเตือนสติให้พุทธศาสนิกชน และผู้สนใจปฏิบัติตาม เพื่อความสุขของชีวิต

5. สาระการเรียนรู้

พุทธศาสนสุภาษิต

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความมีเหตุผล

นักเรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์คำสอนที่มีอยู่ในพุทธศาสนสุภาษิต และกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนสามารถอ่านพุทธศาสนสุภาษิตได้

3. เจือปนไขความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับพุทธศาสนสุภาษิต

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร

2. ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ทักษะการคิดสังเคราะห์

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้

2. มุ่งมั่นในการทำงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบ โยนิโสมนสิการ

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ/สร้างศรัทธา (10 นาที)

1. ครูถามคำถามกระตุ้นความคิดดังนี้

- พุทธศาสนสุภาษิต คืออะไร (ตัวอย่างคำตอบ เป็นข้อความคำสอนของพระพุทธศาสนา ที่มีคติเตือนใจให้ชาวพุทธ)

- นักเรียนมีแนวทางการนำพุทธศาสนสุภาษิตไปปฏิบัติอย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ ทำความเข้าใจในหลักธรรมและนำไปปฏิบัติตั้งอยู่บนความดี)

- ถ้านักเรียนนำพุทธศาสนสุภาษิตไปปฏิบัติ ผลที่เกิดขึ้นต่อตนเองและสังคมจะเป็นอย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ ต่อตนเอง : มีความสุข หลุดพ้นจากอบายมุข ต่อสังคม : สังคมเกิดความสงบสุข ปัญหาสังคมต่าง ๆ ลดลง)

ขั้นที่ 2 ขั้นกำหนดปัญหา (10 นาที)

2. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ให้นักเรียนสืบค้นสุภาษิต ดังนี้

- สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม
- ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว
- การสั่งสมบุญนำสุขมาให้
- ผู้บูชาเขาย่อมได้รับการบูชาตอบ ผู้ให้ช่วยเหลือย่อมได้รับการช่วยเหลือ

ขั้นที่ 3 ขั้นเรียนรู้และฝึกคิดวิเคราะห์ (20 นาที)

3. ให้นักเรียนอ่านพุทธศาสนสุภาษิต พร้อมคำแปล ความหมาย และยกตัวอย่าง

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป (10 นาที)

4. ครูสรุปดังนี้

พุทธศาสนสุภาษิต เป็นหลักคำสอนที่เป็นคติธรรมเตือนสติให้พุทธศาสนิกชน และผู้สนใจ
ปฏิบัติตามเพื่อความสุขของชีวิต

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Power point เรื่อง ธรรมคุณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
สังเกตพฤติกรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึง ประสงค์	มีพฤติกรรมตามรายการที่สังเกต(1) ผ่านเกณฑ์

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	เกณฑ์การสังเกต	
	มี	ไม่มี
ใฝ่เรียนรู้	นักเรียนตั้งใจและสนใจในการเรียนรู้ตลอดคาบ	นักเรียนไม่ตั้งใจ และไม่สนใจในการเรียนรู้
มุ่งมั่นในการทำงาน	นักเรียนมีความตั้งใจ มุ่งมั่นในการทำงานให้เสร็จตามเป้าหมาย	นักเรียนไม่มีความตั้งใจ ทำงานไม่เสร็จตามเป้าหมาย

เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดไว้ดังนี้

- 1 หมายถึง มี
- 2 หมายถึง ไม่มี

เกณฑ์การประเมิน

- 1-2 หมายถึง ผ่าน
- 0 หมายถึง ไม่ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 17

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 การพัฒนาจิตและวิถีคิดแบบโยนิโสมนสิการ เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
เรื่อง การคิดแบบอุปมาอุปไมยปลุกเร้าคุณธรรม เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
สอนโดย นางรัชณี จันทรา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม. 2/9 เห็นคุณค่าของการพัฒนาจิตเพื่อการเรียนรู้และดำเนินชีวิตด้วยวิถีคิดแบบโยนิโสมนสิการ คือ วิถีคิดแบบอุปมาอุปไมยปลุกเร้าคุณธรรมและวิถีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของโยนิโสมนสิการได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถเขียนแผนภาพหรือเค้าโครงวิถีคิดแบบโยนิโสมนสิการได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปความสำคัญของการนำวิถีคิดแบบโยนิโสมนสิการไปใช้ในการพัฒนาชีวิตคิด และแนวทางของตนเองได้ (A)

4. สาระสำคัญ

โยนิโสมนสิการวิถีคิดแบบอุปมาอุปไมยปลุกเร้าคุณธรรม เป็นการคิดในเชิงบวก เป็นกุศลสู่การพัฒนาชีวิตที่ดีงามและเป็นประโยชน์

5. สาระการเรียนรู้

วิถีคิดแบบอุปมาอุปไมยปลุกเร้าคุณธรรม

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความมีเหตุผล

นักเรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์การคิดแบบแยกแยะ และกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนสามารถคิดแบบอุบายปรักเราคุณธรรมได้

3. เจื้อนไขความรูู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับ การพัฒนาจิตและวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร

2. ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ
- ทักษะการคิดสังเคราะห์

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้

2. มุ่งมั่นในการทำงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น

ขั้นที่ 1 ขั้นการสร้างความสนใจ (10 นาที)

1. ครูนำพระพุทธรูปจากพระไตรปิฎกบางตอนมาอ่านให้นักเรียนฟังก่อนนำเข้าสู่บทเรียนเรื่อง โยนิโสมนสิการ ดังนี้

“ภิกษุทั้งหลาย เมื่อตวงอาทิตย์อยู่ยอมน้ำแสงอรุณขึ้นมาก่อน เป็นบุพนิมิต

ฉันใด ความถึงพร้อมด้วยโยนิโสมนสิการ ก็เป็นตัวนำ เป็นบุพนิมิต แห่งการเกิดขึ้นของอารยธรรมาภิบาล
แสงสว่างหนทางสู่ความเป็นพระอรหันต์ภิกษุฉันนั้น”

“เราไม่เล็งเห็นองค์ประกอบภายในอื่น

แม้สักอย่างเดียว ที่มีประโยชน์มากสำหรับภิกษุผู้เป็นเสขะ เหมือนโยนิโสมนสิการ ภิกษุผู้มีโยนิโสมนสิการ ย่อม

จัดอภุศลได้ และยอมยังภุศลให้เกิดขึ้น” “เราไม่เล็งเห็นธรรมอื่น แม้สักข้อหนึ่ง ซึ่งเป็นเหตุให้สัมมาทิฐิที่ยังไม่เกิด

ก็เกิดขึ้น ที่เกิดขึ้นแล้ว ก็เจริญยิ่งขึ้น เหมือนโยนิโสมนสิการเลย”

“เราไม่เล็งเห็นธรรมอื่น แม้สักข้อหนึ่ง ซึ่งจะเป็นเหตุให้ความสงสัยที่ยังไม่เกิด
ก็ไม่เกิดขึ้น ที่เกิดขึ้นแล้ว ก็ถูกขจัดเสียได้ เหมือนโยนิโสมนสิการเลย”

“โยนิโสมนสิการ ย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์ยิ่งใหญ่, เพื่อความดำรงมั่นไม่เสื่อมสูญ
ไม้อันตรธานแห่งสัทธรรม” ฯลฯ

ที่มา : พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต)

ขั้นที่ 2 ขั้นการสำรวจและค้นหา (10 นาที)

2. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

- ⇒ โยนิโส หมายถึง (โดยแยกคาย, โดยวิธีถูกต้อง)
- ⇒ มนสิการ หมายถึง (การทำในใจ, พิจารณา)
- ⇒ โยนิโสมนสิการ หมายถึง (การกระทำในใจโดยแยกคาย, การพิจารณาโดยแยกคาย)
- ⇒ การพิจารณาโดยแยกคาย คือ (พิจารณาเพื่อเข้าถึงความจริงโดยสืบหาเหตุผลจนถึงต้นเหตุ)

ขั้นที่ 3 ขั้น การอธิบาย (10 นาที)

3. ครูสรุปความหมายของโยนิโสมนสิการเพิ่มเติม ดังนี้

โยนิโสมนสิการ การใช้ความคิดถูกวิธี คือ การกระทำในใจโดยแยกคาย
มองสิ่งทั้งหลายด้วยความคิดพิจารณา สืบค้นถึงต้นเค้า สืบหาเหตุผลจน
ตลอดสาย แยกแยะออกพิเคราะห์ด้วยปัญญาที่คิดเป็นระเบียบและโดย
อุบายวิธีให้เห็นสิ่งนั้น ๆ หรือปัญหานั้น ๆ ตามสภาวะและตามความ

ขั้นที่ 4 ขั้นการอธิบายกิจกรรม (10 นาที)

4. ให้นักเรียนศึกษาความรู้เรื่อง โยนิโสมนสิการ วิธีคิดแบบอุบายปลุกเร้าคุณธรรม และให้นักเรียน

เสนอความคิดวิธีคิดแบบอุบายปลุกเร้าคุณธรรมมาคนละ 1 วิธี โดยครูนำตัวอย่างวิธีคิดมานำเสนอเพื่อเป็น
แนวทาง ดังตัวอย่าง

ขั้นที่ 5 ขั้นการประเมิน (10 นาที)

5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการแบบอุบายปลุกเร้าคุณธรรม
โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

■ วิธีคิดแบบอุปมาอุปไมยปลูกเร้าคุณธรรมมีหลักวิธีคิดอย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ การคิดที่เป็นบ่อเกิดแห่งกุศลคือการทำความดี การคิดที่เห็นโทษของอกุศล แล้วเว้นจากการคิดในเชิงลบ คิดทางด้านที่เป็นบวกเพื่อสร้างกำลังใจให้ตนเอง)

■ วิธีคิดแบบอุปมาอุปไมยปลูกเร้าคุณธรรมใช้ในโอกาสใด (ตัวอย่างคำตอบ ใช้ได้ทุกโอกาส ทุกเวลา ขณะที่คิดทั้งดี และไม่ดี โดยตั้งสติพิจารณาให้เห็นทั้งข้อดี และข้อเสีย โดยปรับความคิดให้เป็นบวก)

■ วิธีคิดแบบอุปมาอุปไมยปลูกเร้าคุณธรรมมีประโยชน์อย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ ทำให้เป็นคนจิตใจดี เป็นพื้นฐาน และกำลังใจในการทำ ความดี)

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Power point เรื่อง การพัฒนาจิตและวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์ระหว่างเรียน	สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์ระหว่างเรียน	สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์ระหว่างเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 18

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 การพัฒนาจิตและวิถีคิดแบบโยนิโสมนสิการ เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
เรื่อง การคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
สอนโดย นางรัชณี จันทรา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม. 2/9 เห็นคุณค่าของการพัฒนาจิตเพื่อการเรียนรู้และดำเนินชีวิตด้วยวิถีคิดแบบโยนิโสมนสิการ คือ วิถีคิดแบบอุบายปลูกเร้าคุณธรรมและวิถีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายวิถีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถเขียนแผนภาพหรือเค้าโครงวิถีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปคุณค่าและการนำวิถีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันของตนเองได้ (A)

4. สาระสำคัญ

วิถีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ตามหลักโยนิโสมนสิการเป็นการคิดอย่างมีหลักการและจุดมุ่งหมายก่อนลงมือปฏิบัติเพื่อนำไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้

5. สาระการเรียนรู้

วิถีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความมีเหตุผล

นักเรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์การคิดแบบแยกกาย และกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนสามารถคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ได้

3. เจื้อนไขความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับ การพัฒนาจิตและวิถีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร

2. ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ทักษะการคิดสังเคราะห์

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้

2. มุ่งมั่นในการทำงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบ โยนิโสมนสิการ

ขั้นที่ 1 ชี้นำ/สร้างศรัทธา (10 นาที)

1. ครูให้นักเรียนร่วมกันทบทวนหลักความคิดแบบโยนิโสมนสิการสรุปเป็นหลักการว่า ควรมีระบบวิธีคิดอย่างไร สรุปเป็นความรู้แนวคิดที่เข้าใจตรงกัน

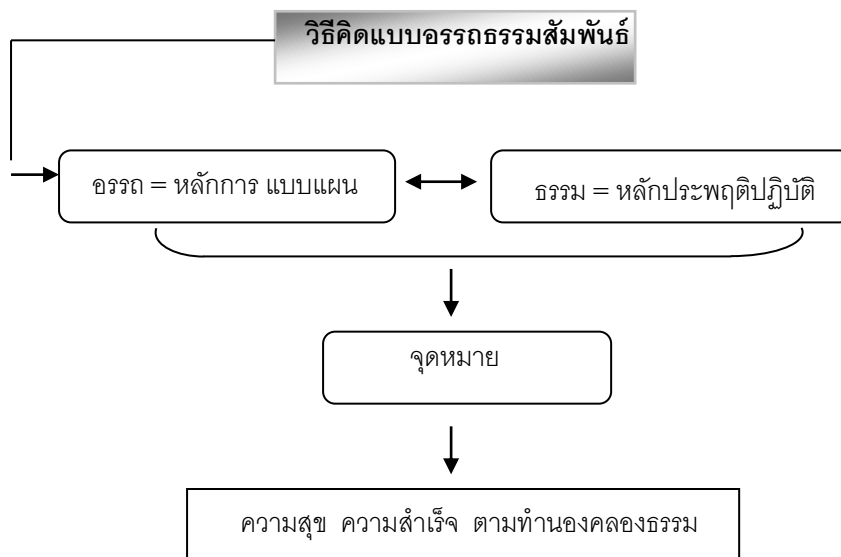
2. ให้นักเรียนศึกษาความรู้เรื่อง วิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ และร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

วิธีคิดแบบบรรณธรรมสัมพันธ์คืออะไร (ตัวอย่างคำตอบ คือ การคิดที่เป็นเหตุเป็นผลกันของหลักการและการกระทำที่เชื่อมโยงต่อกัน)

แนวคิดแบบบรรณธรรมสัมพันธ์มีวิธีการอย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ คิดแบบมีเป้าหมาย เพื่อเป็นการพัฒนาปัญญาและแนวทางการดำเนินชีวิตอย่างไม่ประมาท)

ขั้นที่ 2 ขั้นการกำหนดปัญหา (10 นาที)

3. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้วิธีคิดแบบบรรณธรรมสัมพันธ์เป็นแผนภาพความคิดร่วมกัน ดังตัวอย่าง

ขั้นที่ 3 ขั้นอธิบาย (10 นาที)

4. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพื่อทบทวนความรู้เพิ่มเติมโดยครูใช้คำถาม ดังนี้

วิธีคิดแบบบรรณธรรมสัมพันธ์มีหลักการและจุดมุ่งหมายอย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ การมีหลักการ หลักความดี หลักปฏิบัติที่ดีงาม เรียกว่า ธรรม และการมีจุดมุ่งหมาย ประโยชน์ที่ต้องการ หรือ สาระพึงประสงค์ เรียกว่า อรรถ ซึ่งทั้ง 2 ส่วนจะต้องสัมพันธ์กัน วิธีคิดแบบบรรณธรรมสัมพันธ์จึงจะบรรลุผล)

วิธีคิดแบบบรรณธรรมสัมพันธ์ให้ประโยชน์อย่างไรบ้าง (ตัวอย่างคำตอบ ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น การเรียน การทำงาน เช่น การเรียน หากผู้เรียนคิดอย่างมีหลักการ มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนและปฏิบัติตามหลักการนั้นก็จะได้บรรลุผลสำเร็จดังที่ตั้งเป้าหมายไว้)

วิธีคิดแบบบรรณธรรมสัมพันธ์ตามหลักโยนิโสสนมสการช่วยให้นักเรียนมีหลักในการดำเนินชีวิตอย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ มีความคิดที่รอบคอบมากยิ่งขึ้น พิจารณาอย่างถี่ถ้วนก่อนตัดสินใจ มีความไม่ประมาท ฝึกฝนตนเองให้มีสติ และเหตุผลในการใช้ชีวิต)

ขั้นที่ 4 ขั้นเรียนรู้และฝึกคิดวิเคราะห์ (10 นาที)

5. นักเรียนทำใบงานเรื่องการพัฒนาจิตและวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุป (10 นาที)

5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

วิธีคิดแบบบรรณธรรมสัมพันธ์ตามหลักโยนิโสมนสิการเป็นการคิดอย่างมีหลักการและ
จุดมุ่งหมายก่อนลงมือปฏิบัติเพื่อไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Power point เรื่อง การพัฒนาจิตและวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ
3. ใบงาน เรื่องการพัฒนาจิตและวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

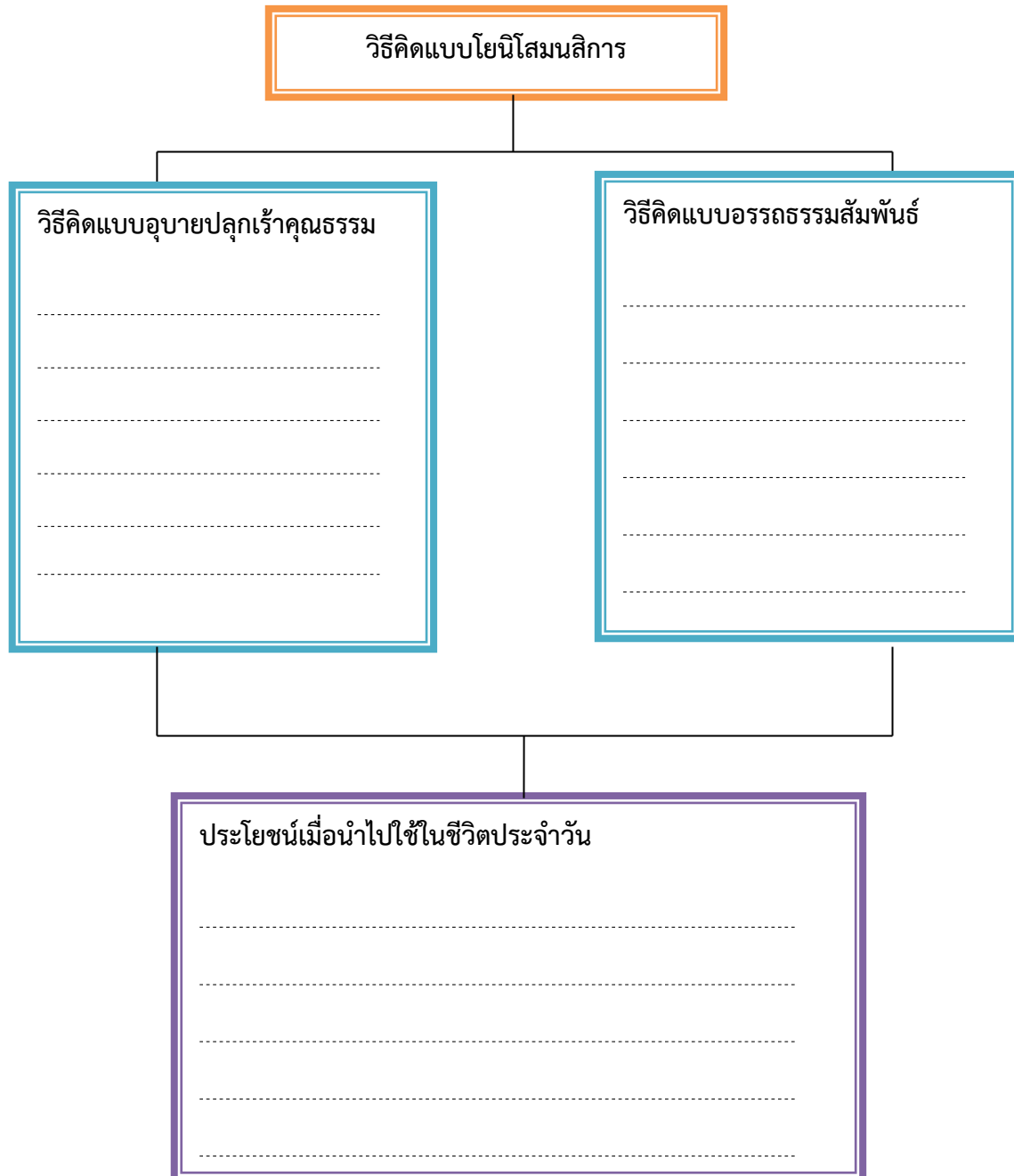
วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1. ตรวจใบงาน	1. ใบงานเรื่องการพัฒนาจิตและวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ	1. ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
2. สังเกตพฤติกรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์	2. แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	2. มีพฤติกรรมตามรายการที่สังเกต (1) ผ่านเกณฑ์

ใบงาน

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เรื่อง เรื่องการพัฒนาจิตและวิถีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปความรู้เกี่ยวกับวิถีคิดแบบโยนิโสมนสิการ ลงในผังความคิด

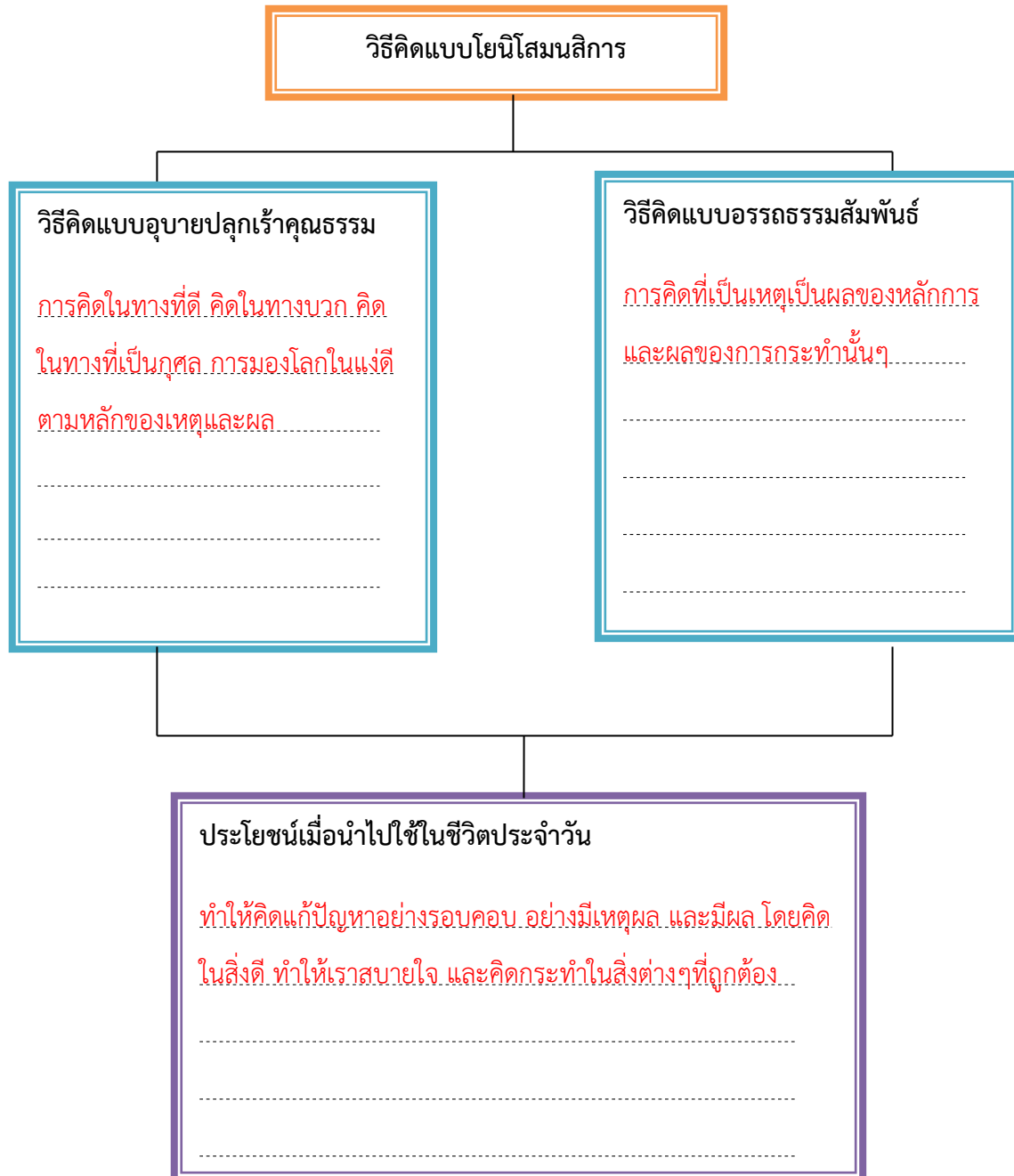
ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

เฉลยใบงาน

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เรื่อง เรื่องการพัฒนาจิตและวิถีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปความรู้เกี่ยวกับวิถีคิดแบบโยนิโสมนสิการ ลงในผังความคิด

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	เกณฑ์การสังเกต	
	มี	ไม่มี
ใฝ่เรียนรู้	นักเรียนตั้งใจและสนใจในการเรียนรู้ตลอดคาบ	นักเรียนไม่ตั้งใจ และไม่สนใจในการเรียนรู้
มุ่งมั่นในการทำงาน	นักเรียนมีความตั้งใจ มุ่งมั่นในการทำงานให้เสร็จตามเป้าหมาย	นักเรียนไม่มีความตั้งใจ ทำงานไม่เสร็จตามเป้าหมาย

เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดไว้ดังนี้

- 1 หมายถึง มี
- 2 หมายถึง ไม่มี

เกณฑ์การประเมิน

- 1-2 หมายถึง ผ่าน
- 0 หมายถึง ไม่ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 19

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 10 การสวดมนต์แปล แผ่เมตตา บริหารจิตและเจริญปัญญา เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
เรื่อง การสวดมนต์แปล แผ่เมตตา บริหารจิตและเจริญปัญญา เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
สอนโดย นางรัชณี จันทรา

1. สาระสำคัญ

ประโยชน์ที่เป็นความมุ่งหมายของการปฏิบัติสมาธิ คือ การรู้จักการดำเนินชีวิตอย่างมีสติในชีวิตประจำวัน และความมุ่งหมายสูงสุด คือ การหลุดพ้นจากกิเลสและทุกข์

2. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

3. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม. 2/10 สวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิตและเจริญปัญญาด้วยอานาปานสติหรือตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายวิธีการสวดมนต์แปล แผ่เมตตา และประโยชน์ของการบริหารจิตและเจริญปัญญาได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถฝึกปฏิบัติสมาธิตามหลักอานาปานสติได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปคุณค่าของการฝึกปฏิบัติสมาธิ เพื่อนำไปปฏิบัติใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของตนเองได้ (A)

5. สารการเรียนรู้

1. การสวดมนต์แปล
2. ประโยชน์ของการบริหารจัดการและเจริญปัญญา
3. การนำวิธีการบริหารจัดการและเจริญปัญญาไปใช้ในชีวิตประจำวัน

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความมีเหตุผล

นักเรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์ประโยชน์ของการบริหารจัดการและเจริญปัญญา และกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนสามารถอธิบายวิธีการบริหารจัดการและเจริญปัญญาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. เจียมใจความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับ วิธีการบริหารจัดการและเจริญปัญญา

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร

2. ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ทักษะการคิดสังเคราะห์

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้

2. มุ่งมั่นในการทำงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบบรรยาย

ขั้นที่ 1 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน (10 นาที)

1. ครูแนะนำวิธีการสวดมนต์ เช่น การนั่ง การประนมมือและการส้ารวมขณะปฏิบัติ

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ (30 นาที)

2. ครูนำบทสวดมนต์แปลและบทแผ่เมตตามาให้นักเรียนร่วมกันสวด ดังต่อไปนี้

1. คำบูชาพระรัตนตรัย
2. บทสวดพุทธานุสสติ
3. บทสวดธัมมานุสสติ
4. บทสวดสังฆานุสสติ
5. บทแผ่เมตตา
6. อานิสงส์การแผ่เมตตา

3. ให้นักเรียนศึกษาความรู้เรื่อง ประโยชน์ของการบริหารจัดการและเจริญปัญญา และการนำวิธีการบริหารจัดการและเจริญปัญญาไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยร่วมกันสนทนาในประเด็นต่อไปนี้

- ประโยชน์สูงสุดในพระพุทธศาสนา
- ประโยชน์ด้านความสามารถพิเศษ
- ประโยชน์ด้านสุขภาพจิตและการพัฒนาบุคลิกภาพ
- ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

4. นักเรียนทำใบงาน เรื่องประโยชน์ของการบริหารจัดการและเจริญปัญญา

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป (10 นาที)

5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของการบริหารจัดการและเจริญปัญญา

ดังนี้

การสวดมนต์แปล แผ่เมตตา ทำให้ผู้สวดมนต์ มีจิตสงบ เข้าใจความหมายของบทสวดมนต์ และรู้แนวทางในการปฏิบัติตนตามหลักคำสอน จิตมีเมตตา ต่อตนเองและบุคคลอื่น

ประโยชน์ที่เป็นความมุ่งหมายของการปฏิบัติสมาธิ คือ การรู้จักการดำเนินชีวิตอย่างมีสติในชีวิตประจำวัน และความมุ่งหมายสูงสุด คือ การหลุดพ้นจากกิเลสและทุกข์

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Power point เรื่อง ประโยชน์ของการบริหารจัดการและเจริญปัญญา
3. ใบงานเรื่องประโยชน์ของการบริหารจัดการและเจริญปัญญา

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ระหว่างเรียน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ผู้เรียนรายบุคคล	ได้ 1 คะแนนขึ้นไป ผ่านเกณฑ์
ตรวจสอบบันทึก ตรวจแบบฝึกหัด	แบบประเมินผลงาน	ได้ 2 คะแนนขึ้นไป ผ่านเกณฑ์

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนประโยชน์ของการบริหารจัดการและเจริญปัญญาแต่ละด้าน

ความ มุ่งหมาย สูงสุด	
----------------------------	--

ความ สามารถ พิเศษ	
-------------------------	--

ด้าน สุขภาพจิต บุคลิกภาพ	
--------------------------------	--

ประโยชน์ ในชีวิต ประจำวัน	
---------------------------------	--

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนประโยชน์ของการบริหารจัดการและเจริญปัญญาแต่ละด้าน

ความ
มุ่งหมาย
สูงสุด

ความหลุดพ้นจากกิเลสทั้งปวง
ความพ้นจากทุกข์ทั้งปวง

ความ
สามารถ
พิเศษ

เกิดมานสมบัติเป็นฐานทำให้เกิดอภิญญา คือ แสดงฤทธิ์ได้
หุทิพย์ ตาทิพย์ รู้ใจผู้อื่น ระลึกอดีตชาติได้ และรู้การทำกิเลสให้สิ้น
ไป

ด้าน
สุขภาพจิต
บุคลิกภาพ

สุขภาพจิตของผู้ปฏิบัติจะมีความสงบ จิตใจมั่นคง บุคลิกภาพ
เรียบร้อย มีระเบียบ สง่างาม มีเมตตากรุณา และเป็นมิตรกับผู้อื่น

ประโยชน์
ในชีวิต
ประจำวัน

จิตผู้ปฏิบัติจะผ่อนคลาย ไม่เครียด มีสติขณะทำ พูด คิด
การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ จิตจดจ่ออยู่กับการทำงาน
สุขภาพจิต สุขภาพกายแข็งแรง ห่างไกลจากโรคร้าย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 20

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 11 การปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
เรื่อง หลักธรรมเพื่อการดำรงตนอย่างเหมาะสม เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
สอนโดย นางรัชณี จันทรา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม. 2/11 วิเคราะห์การปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ เพื่อการดำรงตนอย่างเหมาะสมในกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อการดำรงตนอย่างเหมาะสมในกระแสความ เปลี่ยนแปลงของโลกได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกการปฏิบัติตนตามหลักธรรมอริยสัจ 4 และกุศลจริยวัตรธรรม 4 ได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปความสำคัญในการนำหลักธรรมมาใช้ปฏิบัติตนในกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลก เพื่อใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างสงบสุขได้ (A)

4. สาระสำคัญ

หลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาสามารถนำมาปฏิบัติในชีวิตจริงได้ ไม่ว่าโลกจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรหลักธรรมก็สามารถใช้ได้ทุกสมัย โดยไม่จำกัดกาลเวลาและการเปลี่ยนแปลงของโลก

5. สาระการเรียนรู้

หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อการดำรงตนอย่างเหมาะสมในกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลก

1. อริยสัจ 4
2. กุศลจริยวัตรธรรม 4

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความมีเหตุผล

นักเรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์ประโยชน์ของการปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนสามารถอธิบายวิธีการปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาได้

3. เจื้อนไขความรู้อยู่

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับ วิธีการปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร

2. ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ทักษะการคิดสังเคราะห์

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้

2. มุ่งมั่นในการทำงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบบรรยาย

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (10 นาที)

1. ให้นักเรียนศึกษาความรู้เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อการดำรงตนอย่างเหมาะสมในกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลก และร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

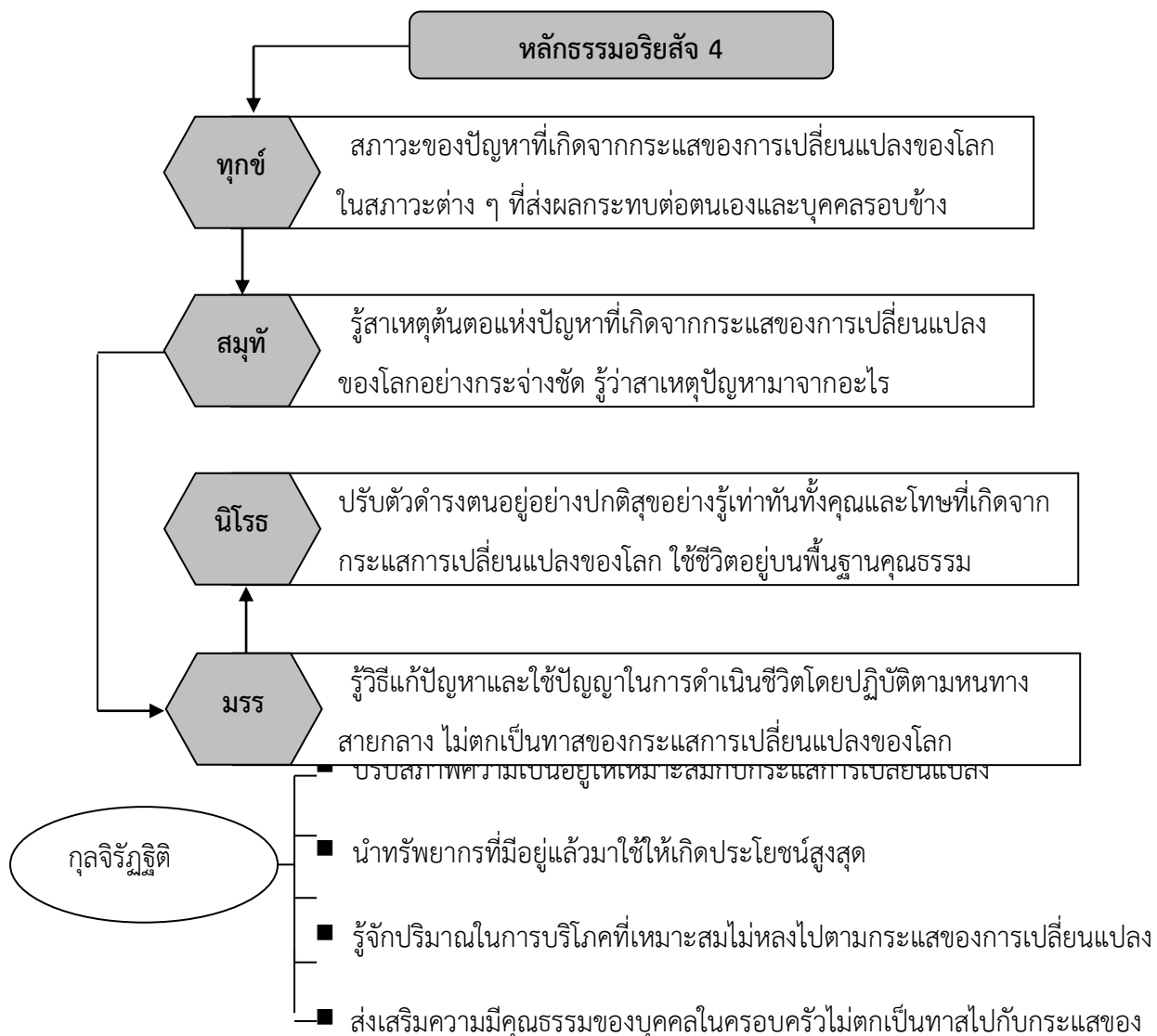
■ ปัจจุบันกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกเป็นอย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ โลกในปัจจุบันเกิดการแข่งขันกันโดยเฉพาะในด้านของเศรษฐกิจ จึงทำให้ผู้คนต้องแข่งขันกัน เพื่อให้ได้ในสิ่งที่ตนมุ่งหวังไว้)

■ นักเรียนมีการปรับตัวเข้ากับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ การตั้งเป้าหมาย เพื่อเป็นแรงผลักดันให้เป้าหมายนั้นสำเร็จได้ตามเวลา)

■ หลักธรรมใดที่สามารถนำมาใช้ในกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ทันกับสถานการณ์ในปัจจุบัน (ตัวอย่างคำตอบ หลักธรรมอริยสัจ 4 และกุลจิรัฐิติธรรม 4)

ขั้นที่ 2 ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (30 นาที)

2. ครูให้นักเรียนอภิปราย ครูสรุปแนวทางการใช้หลักธรรมเพื่อดำรงตนอย่างเหมาะสมในกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน จากแผนภาพความรู้ดังนี้

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป (10 นาที)

3. ให้นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

หลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาสามารถนำมาปฏิบัติในชีวิตจริงได้ ไม่ว่าโลก
จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรหลักธรรมก็สามารถใช้ได้ทุกสมัย โดยไม่จำกัดกาลเวลาและการเปลี่ยนแปลงของ
โลก

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Power point เรื่อง การปฏิบัติตนตามหลักธรรมทาง

พระพุทธศาสนา

3. ใบงาน เรื่องการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1. ตรวจใบงาน	1. ใบงาน เรื่องการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา	1. ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
2. สังเกตพฤติกรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์	2. แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	2. มีพฤติกรรมตามรายการที่สังเกต (1) ผ่านเกณฑ์

ใบงาน

รายวิชา สังคมศึกษา รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เรื่อง เรื่องการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำตัวเลขหน้าข้อความมาเติมลงให้ตรงกับหลักธรรมในกุศลจริยวัตรธรรม 4

รู้จักหาสิ่งของ มาทดแทน	รู้จัก ซ่อมแซมสิ่งของ และนำกลับมาใช้ ใหม่	รู้จักประมาณใน การกินการใช้	เป็นผู้มีศีลธรรม เป็นพ่อบ้านแม่ เรือน

1. สรชัณนำกระดาษที่ใช้แล้วหน้าเดียวกลับมาใช้ใหม่
2. นุชใช้จ่ายซื้อของที่จำเป็นเท่านั้น
3. วดีเป็นแม่บ้านที่ดี
4. อาภานำมูลสัตว์มาใส่ต้นไม้แทนการใช้ปุ๋ยเคมี
5. ยุภานำก้านมะพร้าวในสวนมาทำไม้กวาดแทนของเดิมที่ชำรุด
6. สมศรีซักผ้าเองในวันหยุดไม่ต้องจ้างร้านซักรีด
7. ยุทธเป็นคนขยันทำมาหาเลี้ยงครอบครัว
8. เนตรนภานำเสื้อยืดตัวเก่ามาทำเป็นกระเป๋าสะพาย

เฉลยใบงาน

รายวิชา สังคมศึกษา รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เรื่อง เรื่องการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำตัวเลขหน้าข้อความมาเติมลงให้ตรงกับหลักธรรมในกุศลจริยวัตรธรรม 4

รู้จักหาสิ่งของ มาทดแทน	รู้จัก ซ่อมแซมสิ่งของ และนำกลับมาใช้ ใหม่	รู้จักประมาณใน การกินการใช้	เป็นผู้มีศีลธรรม เป็นพ่อบ้านแม่ เรือน
1,4	5,8	2,6	3,7

1. สรรค์นํ้ากระดาศที่ใช้แล้วหน้าเดียวกลับมาใช้ใหม่
2. นุชใช้จ่ายซื้อของที่จำเป็นเท่านั้น
3. วดีเป็นแม่บ้านที่ดี
4. อาภานํ้ามูลสัตว์มาใส่ต้นไม้แทนการใช้ปุ๋ยเคมี
5. ยุภานํ้าก้านมะพร้าวในสวนมาทำไม้กวาดแทนของเดิมที่ซํารุด
6. สมศรีซักผ้าเองในวันหยุดไม่ต้องจ้างร้านซักรีด
7. ยุทเป็นคนขยันทำมาหาเลี้ยงครอบครัว
8. เนตรนภานํ้าเสื่อยืนตัวเก่ามาทำเป็นกระเป๋าสะพาย

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	เกณฑ์การสังเกต	
	มี	ไม่มี
ใฝ่เรียนรู้	นักเรียนตั้งใจและสนใจในการเรียนรู้ตลอดคาบ	นักเรียนไม่ตั้งใจ และไม่สนใจในการเรียนรู้
มุ่งมั่นในการทำงาน	นักเรียนมีความตั้งใจ มุ่งมั่นในการทำงานให้เสร็จตามเป้าหมาย	นักเรียนไม่มีความตั้งใจ ทำงานไม่เสร็จตามเป้าหมาย

เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดไว้ดังนี้

1 หมายถึง มี

2 หมายถึง ไม่มี

เกณฑ์การประเมิน

1-2 หมายถึง ผ่าน

0 หมายถึง ไม่ผ่าน

เจดีย์ใบงาน

รายวิชา สังคมศึกษา รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เรื่อง ประโยชน์ของการบริหารจัดการและเจริญปัญญา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนประโยชน์ของการบริหารจัดการและเจริญปัญญาแต่ละด้าน

ความ
มุ่งหมาย
สูงสุด

ความหลุดพ้นจากกิเลสทั้งปวง
ความพ้นจากทุกข์ทั้งปวง

ความ
สามารถ
พิเศษ

เกิดฉันทสมาบัติเป็นฐานทำให้เกิดอภิญญา คือ แสดงฤทธิ์ได้
หุทิพย์ ตาทิพย์ รู้ใจผู้อื่น ระลึกอดีตชาติได้ และรู้การทำกิเลสให้สิ้น

ด้าน
สุขภาพจิต
บุคลิกภาพ

สุขภาพจิตของผู้ปฏิบัติจะมีความสงบ จิตใจมั่นคง บุคลิกภาพ
เรียบร้อย มีระเบียบ สง่างาม มีเมตตากรุณา และเป็นมิตรกับผู้อื่น

ประโยชน์
ในชีวิต
ประจำวัน

จิตผู้ปฏิบัติจะผ่อนคลาย ไม่เครียด มีสติขณะทำ พูด คิด
การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ จิตจดจ่ออยู่กับการทำงาน
สุขภาพจิต สุขภาพกายแข็งแรง ห่างไกลจากโรคภัย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 21

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 11 การปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
เรื่อง หลักธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
สอนโดย นางรัชณี จันทรา

1. สาระสำคัญ

หลักธรรมกุศลกรรมบถ 10 เป็นหลักธรรมที่สอนให้ผู้ปฏิบัติงดการทำความชั่วทางกาย ทางวาจา และทางใจ เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

3. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม. 2/11 วิเคราะห์การปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ เพื่อการดำรงตนอย่างเหมาะสมในกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกวิธีการนำหลักธรรมกุศลกรรมบถ 10 มาปฏิบัติเพื่อสร้างสันติสุขได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปคุณค่าของการปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อสร้างความสันติสุขในการอยู่ร่วมกัน (A)

5. สาระการเรียนรู้

หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความมีเหตุผล

นักเรียนสามารถวิเคราะห์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขได้ และกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกวิธีการนำหลักธรรมกุศลกรรมบถ 10 มาปฏิบัติเพื่อสร้างสันติสุขได้

3. เจื้อนไขความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร

2. ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ทักษะการคิดสังเคราะห์

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ซื่อสัตย์

2. มุ่งมั่นในการทำงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบบรรยาย

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ/สร้างศรัทธา (10 นาที)

1. ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

- กุศลกรรมบถ 10 คืออะไร (ตัวอย่างคำตอบ คือ หนทางแห่งการทำความดีทั้งทางกาย วาจา และ ใจ ซึ่งนำไปสู่ความสุขและความเจริญ)

- กุศลกรรมบถ 10 แยกเป็นหมวดหมู่อย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ แยกเป็น 3 หมวดหมู่คือ 1. กายกรรม 2. วจีกรรม 3. มโนกรรม)

- เพราะเหตุใดหากทุกคนปฏิบัติตามกุศลกรรมบถ 10 แล้วสังคมจะอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข(ตัวอย่างคำตอบ เพราะ กุศลกรรมบถ เป็นหนทางแห่งการทำความดี เมื่อทุกคนทำความดี ย่อมอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข)

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ (30 นาที)

2. ครูแจกแจงกุศลกรรมบถ 10 แต่ละข้ออธิบายให้นักเรียนได้รู้และเข้าใจอย่างละเอียด ดังนี้

- กุศลกรรมบถ 10 ในหมวดกายสุจริต 3 คือ การทำความดีทางกาย

ข้อที่ 1 คือ เว้นจากการฆ่าสัตว์ คือ ไม่ฆ่าสัตว์ นับตั้งแต่ฆ่าคนทั่วไป ฆ่าสัตว์ที่มีคุณ และฆ่าสัตว์อื่น ๆ เจตนารมณ์ของกุศลกรรมบถข้อนี้ ต้องการให้ทุกคนรู้จักแก้ปัญหาโดยสันติวิธี ไม่ใช่โดยวิธีฆ่าอีกฝ่ายหนึ่งเสีย เพราะการฆ่านั้น ผู้ฆ่าย่อมเกิดความทารุณโหดร้ายขึ้นในใจ ทำให้ใจเศร้าหมอง และตนก็ต้องรับผลกรรมต่อไป และต้องคอยหาตระแวงว่า ญาติพี่น้องเขาจะมาทำร้ายตอบ ซึ่งจะสร้างปัญหาอื่น ๆ ตามมาโดยไม่จบสิ้น

ข้อที่ 2 คือ เว้นจากการลักทรัพย์โดยวิธีที่ทุจริต เจตนารมณ์ของกุศลกรรมบถข้อนี้ ต้องการให้ทุกคนทำมาหาเลี้ยงชีพโดยสุจริต ซึ่งจะทำให้ใช้ทรัพย์ได้เต็มอ้อม ไม่ต้องหาตระแวงว่าจะมีใครมาทวงคืน

ข้อที่ 3 คือ เว้นจากการประพฤติดินทาง คือ ไม่กระทำความผิดในทางเพศ ไม่ลุอำนาจแก่ความกำหนัด เช่น การเป็นชู้กับสามีภรรยาคนอื่น การข่มขืน การฉุดคร่าอนาจาร เจตนารมณ์ของกุศลกรรมบถข้อนี้ ต้องการให้ทุกคนมีจิตใจสูง เคารพในสิทธิของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เป็นการรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม

3. ให้นักเรียนศึกษาความรู้เรื่องกุศลกรรมบถ 10 ในหมวดการทำความดีทางวาจา 4 ข้อ แล้วครูอธิบายเพิ่มเติมดังนี้

ข้อที่ 1 คือ เว้นจากการพูดเท็จ คือ ต้องไม่เจตนาพูดให้ผู้ฟังเข้าใจผิดไปจากความเป็นจริง เจตนารมณ์ของกุศลกรรมบถข้อนี้ ต้องการให้ทุกคนมีความสัตย์จริง กล่าวเผชิญหน้ากับความจริงเยี่ยงสุภาพชน ไม่หนีปัญหา หรือหาประโยชน์ใส่ตัวด้วยการพูดเท็จ

ข้อที่ 2 คือ เว้นจากการพูดส่อเสียด คือ ไม่เก็บความข้างนี้ไปบอกข้างโน้น เก็บความข้างโน้นมาบอกข้างนี้ ด้วยเจตนาจะยุแหย่ให้เขาแตกกัน ควรกล่าวแต่ถ้อยคำที่ทำให้เกิดความสมัคสามัคคี เจตนารมณ์ของกุศลกรรมบถข้อนี้ ต้องการไม่ให้คนเราหาความชอบด้วยการประจบสอพลอ ไม่เป็นข้างข้างยุ ต้องการให้หมู่คณะสงบสุขสามัคคี

ข้อที่ 3 คือ เว้นจากการพูดคำหยาบ คือ ไม่พูดคำซึ่งทำให้คนฟังเกิดความระคายใจ และถือว่าผู้พูดเองเป็นคนขาดการศึกษา เจตนารมณ์ของกุศลกรรมบถข้อนี้ ต้องการให้ทุกคนเป็นสุภาพชน รู้จักสำรวมวาจาของตน ไม่ก่อความระคายใจแก่ผู้อื่นด้วยคำพูด

ข้อที่ 4 คือ เว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ คือ ไม่พูดเหลวไหล ไม่พูดพล่อย ๆ สักแต่ว่าพูดก็พูดไปหาสาระมิได้ แต่พูดถ้อยคำที่มีสาระ มีหลักฐาน มีที่อ้างอิง ถูกกาลเวลา มีประโยชน์เจตนารมณ์ของกุศลกรรมบถข้อนี้ ต้องการให้ทุกคนมีความรับผิดชอบต่อถ้อยคำของตน

4. ให้นักเรียนศึกษาความรู้เรื่องกุศลกรรมบถ 10 ในหมวดการทำความดีทางใจ (มโนสุจริต 3) แล้วครูอธิบายดังนี้

ข้อที่ 1 คือ ไม่โลภอยากได้ของเขา คือ ไม่เพ่งเล็งที่จะเอาทรัพย์สินของคนอื่นในทางทุจริต เจตนารมณ์ของกุศลกรรมบถข้อนี้ ต้องการให้คนเราเคารพในสิทธิข้าวของของผู้อื่น มีจิตใจสงบไม่ฟุ้งซ่านไหวกระเพื่อมไปเพราะความอยากได้ทรัพย์สินของผู้อื่น ทำให้มีใจผ่องแผ้ว มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ พร้อมทั้งจะสร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม

ข้อที่ 2 คือ ไม่พยาบาทปองร้ายเขา คือ ไม่ผูกใจเจ็บ ไม่คิดอาฆาตล้างแค้น ไม่จองเวร มีใจเบิกบาน แจ่มใสไม่ขุ่นมัว ไม่เกลือกกลั้วด้วยโทษะจริต เจตนารมณ์ของกุศลกรรมบถข้อนี้ ต้องการให้คนเรารู้จักให้อภัยทาน ไม่คิดทำลาย ทำให้จิตใจสงบผ่องแผ้ว เกิดความคิดสร้างสรรค์

ข้อที่ 3 คือ ไม่เห็นผิดจากคลองธรรม คือ ไม่คิดแย้งกับหลักธรรม เช่น มีความเห็นที่เป็นสัมมาทิฐิพื้นฐาน 8 เจตนารมณ์ของกุศลกรรมบถข้อนี้ ต้องการให้คนเรามีจิตใจดี มีมาตรฐานความคิดที่ถูกต้อง ยึดถือค่านิยมที่ถูกต้อง มีวินัยถูก มีหลักการ มีแนวความคิดที่ถูกต้อง ส่งผลให้ความคิดในเรื่องอื่นถูกต้องตามไปด้วย

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป (10 นาที)

5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

หลักธรรมกุศลกรรมบถ 10 เป็นหลักธรรมที่สอนให้ผู้ปฏิบัติงดการทำความชั่วทางกาย ทางวาจา และทางใจ เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Power point เรื่อง การปฏิบัติตนตามหลักธรรมทาง

พระพุทธศาสนา

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
สังเกตคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ระหว่างเรียน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ผู้เรียนรายบุคคล	ได้ 1 คะแนนขึ้นไป ผ่านเกณฑ์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 22

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 12 การเป็นลูกที่ดีตามหลักทศ 6 เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
เรื่อง การเป็นลูกที่ดีตามหลักทศ 6 เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
สอนโดย นางรัชณี จันทรา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

2. ตัวชี้วัด

ส 1.2 ม. 2/1 ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่าง ๆ ตามหลักศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของทศ 6 และการปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดีตามหลักทศเบื้องต้นในทศ 6 ได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกทศ 6 และการปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดีตามทศ 6 ได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปความสำคัญในการปฏิบัติตามหน้าที่ในฐานะลูกที่ดีที่พึงปฏิบัติต่อบิดามารดาในชีวิตประจำวันได้ (A)

4. สาระสำคัญ

ทศทั้ง 6 ในพระพุทธศาสนาเป็นการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคคลที่พึงปฏิบัติต่อกันตามฐานะหน้าที่ของตนในการอยู่ร่วมกันของบุคคลเพื่อให้เกิดความสงบสุขตามหลักธรรม

5. สาระการเรียนรู้

1. ความหมายของทศ 6
2. การปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดีตามหลักทศเบื้องต้นในทศ 6

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความมีเหตุผล

นักเรียนสามารถวิเคราะห์การปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดีตามหลักทิศเบื้องต้นในทิศ 6 ได้ และกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนสามารถบอกวิธีการปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดีตามหลักทิศเบื้องต้นในทิศ 6 ได้

3. เจื้อนไขความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดีตามหลักทิศเบื้องต้นในทิศ 6

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร

2. ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ทักษะการคิดสังเคราะห์

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ซื่อสัตย์

2. มุ่งมั่นในการทำงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Method : 5E)

ขั้นที่ 1 ขั้นการสร้าง ความสนใจ (10 นาที)

1. ครูนำบัตรคำให้นักเรียนจับคู่ให้สัมพันธ์กับทิศ 6 ในพระพุทธศาสนา

แล้วร่วมกันสนทนาถึงการจัดทิศทั้ง 6 ว่าเพราะเหตุผลใดพระพุทธศาสนาจึงได้จัดให้มีทิศทั้ง 6

ขั้นที่ 2 การสำรวจและค้นหา (10 นาที)

2. ให้นักเรียนศึกษาความรู้เรื่อง ปุรีตมิทิส ทิศเบื้องหน้า บิดามารดา แล้วร่วมกันสนทนาแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

- เพราะเหตุใดพระพุทธศาสนาจึงจัดให้บิดามารดา เป็นทิศเบื้องหน้า (ตัวอย่างคำตอบ เพราะมารดา บิดา เป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูให้แก่เรามาก่อน)

- บิดามารดามีหน้าที่ที่พึงสงเคราะห์บุตรธิดาอย่างไรบ้าง (ตัวอย่างคำตอบ บิดามารดาอย่ามอนุเคราะห์ บุตรธิดา ดังนี้

1. ห้ามปรามจากความชั่ว
2. ให้ตั้งอยู่ในความดี
3. ให้ศึกษาศิลปวิทยา
4. หาคู่ครองที่สมควรให้
5. มอบทรัพย์สมบัติให้ในโอกาสอันสมควร)

- บุตรธิดาพึงบำรุงหรือปฏิบัติต่อบิดามารดาอย่างไร

(ตัวอย่างคำตอบ บุตรธิดาพึงบำรุงมารดาบิดา ผู้เป็นทิศเบื้องหน้า ดังนี้

1. ท่านเลี้ยงเรามาแล้ว เลี้ยงท่านตอบ
2. ช่วยทำการงานของท่าน
3. ดำรงวงศ์สกุล
4. ประพฤติตนให้เหมาะสมกับความเป็นทายาท
5. เมื่อท่านล่วงลับไปแล้ว ทำบุญอุทิศให้ท่าน)

ขั้นที่ 3 การอธิบาย (10 นาที)

3. ครูนำเสนอโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Power point ประกอบการอธิบายหน้าที่ของบิดามารดาต่อบุตร และหน้าที่ของบุตรต่อบิดามารดา

ขั้นที่ 4 การขยายความรู้ (10 นาที)

4. นักเรียนทำใบงานเรื่องการปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดีตามหลักทิศเบื้องต้นในทิศ 6

ขั้นที่ 5 ขั้น การประเมิน (10 นาที)

5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

ทิศทั้ง 6 ในพระพุทธศาสนาเป็นการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคคลที่พึงปฏิบัติต่อกันตามฐานะหน้าที่ของตนในการอยู่ร่วมกันของบุคคลเพื่อให้เกิดความสงบสุขตามหลักธรรม

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Power point เรื่อง การปฏิบัติตนตามหลักธรรมทาง

พระพุทธศาสนา

3. ใบงานเรื่องการปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดีตามหลักทศเบื่องต้นในทศ 6

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1. ตรวจใบงาน	1. ใบงาน เรื่องการเป็นลูกที่ดีตามหลักทศ 6	1. ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
2. สังเกตพฤติกรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์	2. แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	2. มีพฤติกรรมตามรายการที่สังเกต (1) ผ่านเกณฑ์

ใบงาน

รายวิชา สังคมศึกษา รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดีตามหลักทศเป็องตันในทศ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

การปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดีตามหลัก
ทศ 6

.....

.....

.....

.....

.....

ปฏิบัติ

ผลที่เกิดขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

ไม่
ปฏิบัติ

ผลที่เกิดขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

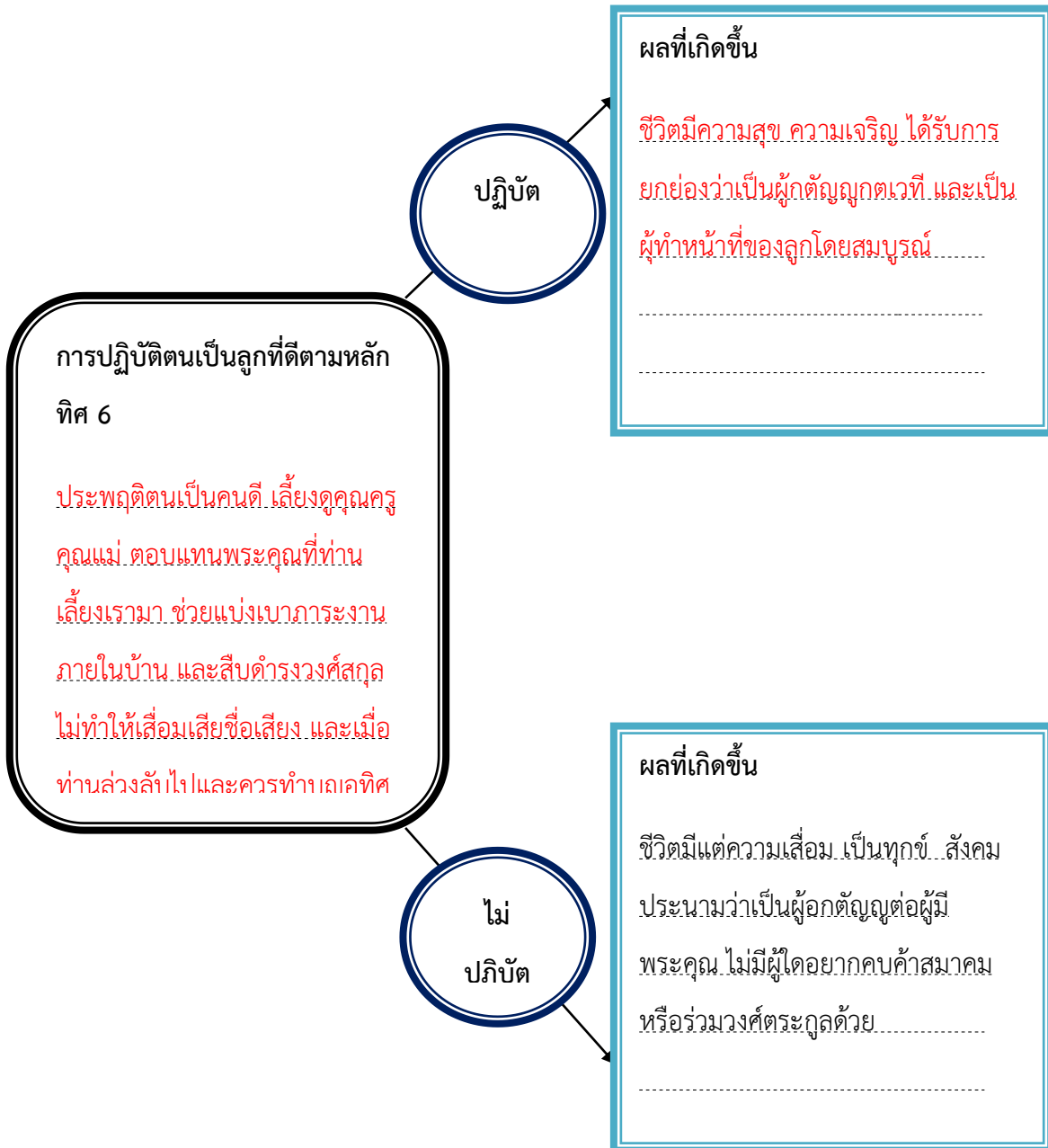
เฉลยใบงาน

รายวิชา สังคมศึกษา รหัสวิชา ส22101

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดีตามหลักทศเบื่องต้นในทศ 6

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	เกณฑ์การสังเกต	
	มี	ไม่มี
ซื่อสัตย์สุจริต	นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเอง	นักเรียนคัดลอกผลงานของบุคคลอื่น
มุ่งมั่นในการทำงาน	นักเรียนมีความตั้งใจ มุ่งมั่นในการทำงานให้เสร็จตามเป้าหมาย	นักเรียนไม่มีความตั้งใจ ทำงานไม่เสร็จตามเป้าหมาย

เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดไว้ดังนี้

- 1 หมายถึง มี
- 2 หมายถึง ไม่มี

เกณฑ์การประเมิน

- 1-2 หมายถึง ผ่าน
- 0 หมายถึง ไม่ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 23

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 13 มรรยาทของพุทธศาสนิกชนที่ดี เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
เรื่อง การต้อนรับ มรรยาทของผู้รับแขก เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
สอนโดย นางรัชณี จันทรา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

2. ตัวชี้วัด

ส 1.2 ม. 2/2 มีมรรยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดีตามที่กำหนด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายถึงมรรยาทการต้อนรับและมรรยาทของผู้เป็นแขกได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกมรรยาทการต้อนรับและมรรยาทของผู้เป็นแขกได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปความสำคัญในการปฏิบัติตนในการเป็นผู้มีมรรยาทในการต้อนรับและการเป็นแขกที่ดีในการใช้ชีวิตประจำวันได้ (A)

4. สาระสำคัญ

การต้อนรับประกอบด้วยอามิสปฏิสันถารและธรรมปฏิสันถาร และการเป็นแขกที่ดีควรปฏิบัติตนให้เป็นผู้มีมรรยาทที่ดีงาม

5. สาระการเรียนรู้

1. การต้อนรับ
2. มรรยาทของผู้เป็นแขก

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความมีเหตุผล

นักเรียนสามารถวิเคราะห์การต้อนรับ และมารยาทของผู้เป็นแขก และกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนสามารถต้อนรับผู้เป็นแขกได้อย่างเหมาะสมได้

3. เจือจางความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการต้อนรับและมารยาทของผู้เป็นแขก

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร

2. ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ทักษะการคิดสังเคราะห์

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย

2. มุ่งมั่นในการทำงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Method : 5E)

ขั้นที่ 1 ขั้นการสร้างความสนใจ (10 นาที)

1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการต้อนรับหรือการปฏิสันถารแขกที่มาเยือน แล้วให้นักเรียนที่เคยมีประสบการณ์การต้อนรับแขกออกมาเล่าวิธีการต้อนรับให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 2 การสำรวจและค้นหา (10 นาที)

2. ให้นักเรียนศึกษาความรู้เรื่อง การปฏิสันถาร และสนทนาแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

- การปฏิสันถารคืออะไร (ตัวอย่างคำตอบ ปฏิสันถาร คือ วิธีการต้อนรับแขก)

- อามิสปฏิสันถาร หมายถึง การปฏิสันถารในลักษณะใด (ตัวอย่างคำตอบ อามิสปฏิสันถาร ได้แก่ การต้อนรับด้วยวัตถุสิ่งของ เช่น ข้าว น้ำ ผลไม้)

- ธรรมปฏิสันถาร หมายถึง การปฏิสันถารในลักษณะใด (ตัวอย่างคำตอบ ธรรมปฏิสันถาร คือการต้อนรับด้วยการให้ความรู้ หรือสนทนาธรรม)

- การปฏิสันถารทั้ง 2 ลักษณะมีความสำคัญอย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ มีความสำคัญในด้านการสร้างมิตรสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของบ้านและแขกที่มาเยือน)

ขั้นที่ 3 การอธิบาย (10 นาที)

3. ให้นักเรียนศึกษาความรู้เรื่อง มรรยาทของผู้เป็นแขก และสนทนาแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

- แยกหมายถึงบุคคลใด

- การเป็นแขกที่ดีควรมีมรรยาทอย่างไรบ้าง

(ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นตามความรู้ความเข้าใจของตนเองแล้วครูอธิบายเพิ่มเติม)

4. ครูให้นักเรียนระบุและบอกข้อปฏิบัติมรรยาทของผู้เป็นแขก

ขั้นที่ 4 การขยายความรู้ (10 นาที)

5. นักเรียนทำใบงาน เรื่องการต้อนรับ และมรรยาทของผู้เป็นแขก

ขั้นที่ 5 ขั้น การประเมิน (10 นาที)

6. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

- การต้อนรับประกอบด้วยอามิสปฏิสันถารและธรรมปฏิสันถาร และการเป็นแขกที่ดีควรปฏิบัติตนให้เป็นผู้มีมรรยาทที่ดีงาม

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Power point เรื่อง มรรยาทของพุทธศาสนิกชนที่ดี

3. ใบงานเรื่องการต้อนรับ และมรรยาทของผู้เป็นแขก

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1. ตรวจใบงาน	1. ใบงาน เรื่องการต้อนรับ และ มรรยาทของผู้เป็นแขก	1. ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
2. สังเกตพฤติกรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์	2. แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึง ประสงค์	2. มีพฤติกรรมตามรายการที่สังเกต (1) ผ่านเกณฑ์

ใบงาน

รายวิชา สังคมศึกษา รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เรื่อง การต้อนรับ และมารยาทของผู้เป็นแขก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

คำชี้แจง อ่านสถานการณ์แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

สถานการณ์ที่ 1

วันนี้เพื่อนของอูมาจะมาที่บ้าน โดยไม่บอกล่วงหน้า อูมาจึงเตรียมน้ำผลไม้และขนมเค้กเพื่อต้อนรับเพื่อน แต่เพื่อนของเธออยากรับประทานอาหาร จึงขอให้อูมาออกไปซื้อที่ตลาด

สถานการณ์ที่ 2

วรสุดาไปหาเพื่อนที่บ้าน เมื่อไปถึงแล้ว เพื่อนขอให้นั่งรอก่อนเพราะกำลังคุยโทรศัพท์ วรสุดาเห็นว่าเพื่อนคุยนานมากแล้วจึงขอตัวกลับก่อน

1. จากสถานการณ์ที่ 1 เจ้าของบ้านและผู้เป็นแขกปฏิบัติอย่างไร

เจ้าของบ้าน :

ผู้เป็นแขก :

2. จากสถานการณ์ที่ 2 เจ้าของบ้านและผู้เป็นแขกปฏิบัติอย่างไร

เจ้าของบ้าน :

ผู้เป็นแขก :

3. ถ้านักเรียนเป็นเจ้าของบ้านในสถานการณ์ที่ 1 จะรู้สึกอย่างไร

.....

4. ถ้านักเรียนเป็นแขกในสถานการณ์ที่ 2 จะรู้สึกอย่างไร

.....

5. ถ้านักเรียนเป็นเจ้าของบ้านจะปฏิบัติอย่างไร

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

เฉลยใบงาน

รายวิชา สังคมศึกษา รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เรื่อง การต้อนรับ และมารยาทของผู้เป็นแขก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

คำชี้แจง อ่านสถานการณ์แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

สถานการณ์ที่ 1

วันนี้เพื่อนของอูมาจะมาที่บ้าน โดยไม่บอกล่วงหน้า อูมาจึงเตรียมน้ำผลไม้และขนมเค้กเพื่อต้อนรับเพื่อน แต่เพื่อนของเธออยากรับประทานอาหาร จึงขอให้อูมามออกไปซื้อที่ตลาด

สถานการณ์ที่ 2

วรสุดาไปหาเพื่อนที่บ้าน เมื่อไปถึงแล้ว เพื่อนขอให้นั่งรอก่อนเพราะกำลังคุยโทรศัพท์ วรสุดาเห็นว่าเพื่อนคุยนานมากแล้วจึงขอตัวกลับก่อน

1. จากสถานการณ์ที่ 1 เจ้าของบ้านและผู้เป็นแขกปฏิบัติอย่างไร

เจ้าของบ้าน : **ต้อนรับแขกด้วยความยินดี**

ผู้เป็นแขก : **ไม่มีความเกรงใจและไม่บอกกล่าวเจ้าของบ้านล่วงหน้า**

2. จากสถานการณ์ที่ 2 เจ้าของบ้านและผู้เป็นแขกปฏิบัติอย่างไร

เจ้าของบ้าน : **ไม่มีมารยาทที่ไม่ต้อนรับแขก และให้แขกคอยนานมาก**

ผู้เป็นแขก : **มีความเกรงใจเมื่อถึงเวลาก็กล่าวลากลับ**

3. ถ้านักเรียนเป็นเจ้าของบ้านในสถานการณ์ที่ 1 จะรู้สึกอย่างไร

รู้สึกไม่อยากให้เพื่อนคนนี้อีก

4. ถ้านักเรียนเป็นแขกในสถานการณ์ที่ 2 จะรู้สึกอย่างไร

รู้สึกไม่ดีและไม่อยากมาอีก

5. ถ้านักเรียนเป็นเจ้าของบ้านจะปฏิบัติอย่างไร

ต้อนรับแขกที่มาเยี่ยมอย่างเหมาะสม ทั้งการกระทำและวาจาให้แขกที่มาเยือนประทับใจ

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	เกณฑ์การสังเกต	
	มี	ไม่มี
มีวินัย	ส่งงานตรงเวลา เคารพกฎระเบียบของห้องเรียน	ส่งงานไม่ตรงเวลา ไม่เคารพกฎระเบียบของห้องเรียน
มุ่งมั่นในการทำงาน	นักเรียนมีความตั้งใจ มุ่งมั่นในการทำงานให้เสร็จตามเป้าหมาย	นักเรียนไม่มีความตั้งใจ ทำงานไม่เสร็จตามเป้าหมาย

เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดไว้ดังนี้

- 1 หมายถึง มี
- 2 หมายถึง ไม่มี

เกณฑ์การประเมิน

- 1-2 หมายถึง ผ่าน
- 0 หมายถึง ไม่ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 24

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 14 คุณค่าของศาสนพิธีและการปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
เรื่อง การปฏิบัติตนต่อภิกษุและการแต่งกาย เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
สอนโดย นางรัชณี จันทรา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

2. ตัวชี้วัด

ส 1.2 ม. 2/3 วิเคราะห์คุณค่าของศาสนพิธีและปฏิบัติตนได้ถูกต้อง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายการทำบุญตักบาตร การถวายภัตตาหาร การถวายสังฆทานและเครื่องสังฆทาน และการถวายผ้าอาบน้ำฝนได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกการปฏิบัติตนแต่ละศาสนพิธีได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปความสำคัญในการปฏิบัติตนตามศาสนพิธี การทำบุญต่าง ๆ ได้ (A)

4. สาระสำคัญ

การทำบุญตักบาตร การถวายภัตตาหาร การถวายสังฆทาน และการถวายผ้าอาบน้ำฝนเป็นการบำเพ็ญบุญทางพระพุทธศาสนาที่พุทธศาสนิกชนพึงปฏิบัติเพื่อช่วยสืบทอดพระพุทธศาสนาให้ดำรงอยู่สืบต่อไป

5. สาระการเรียนรู้

1. การทำบุญตักบาตร
2. การถวายภัตตาหาร

3. การถวายเป็นสังฆทานและเครื่องสังฆทาน
4. การถวายเป็นผ้าอาบน้ำฝน

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความมีเหตุผล

นักเรียนสามารถวิเคราะห์การปฏิบัติในศาสนาพิธีอย่างเหมาะสม และกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนสามารถปฏิบัติตามศาสนพิธี การทำบุญต่าง ได้

3. เจื้อนไขความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับ การปฏิบัติตามศาสนพิธีต่างๆ

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร

2. ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ทักษะการคิดสังเคราะห์

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย

2. มุ่งมั่นในการทำงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Method : 5E)

ขั้นที่ 1 ขั้นการสร้างความรู้ (10 นาที)

1. ครูสอบถามนักเรียนว่า ใครใส่บาตรทุกเช้าบ้าง หรือใครเคยใส่บาตรบ้าง แล้วครูให้

นักเรียนที่แสดงตัวออกมาเล่าประสบการณ์ของตนเองให้เพื่อนฟังพร้อมบอกเหตุผลที่ตนเองปฏิบัติ

ขั้นที่ 2 การสำรวจและค้นหา (10 นาที)

2. ให้นักเรียนศึกษาความรู้เรื่อง การทำบุญตักบาตร และร่วมกันสนทนาแสดงความคิดเห็น
ในประเด็นต่อไปนี้

- เพราะเหตุใดชาวพุทธจึงต้องทำบุญตักบาตร (ตัวอย่างคำตอบ การตักบาตรนั้นยังถือว่าเป็น
การทำบุญประจำวันของชาวพุทธ และชาวไทยพุทธเชื่อว่า การออกบิณฑบาตของพระสงฆ์เป็นการช่วยโปรด
สัตว์ให้ได้รับส่วนบุญ เหตุผลและคุณค่าของการทำบุญตักบาตรนั้น สรุปได้ดังนี้

เป็นการสั่งสมบุญในแต่ละวัน

การเริ่มต้นวันใหม่ด้วยการทำบุญ

เป็นการช่วยรักษาพุทธประเพณี และช่วยสืบทอดพระพุทธศาสนาและเปิดโอกาสให้
พุทธศาสนิกชนได้ทำบุญถวายทาน สร้างกุศล คุณงามความดีให้แก่ตนเอง ชาวพุทธควรทำบุญตักบาตรเป็น
ประจำทุกวัน)

ขั้นที่ 3 การอธิบาย (10 นาที)

3. ครูอธิบายดังนี้ การทำบุญตักบาตรจะสมบูรณ์ได้ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ
ดังนี้

1.ต้องเตรียมใจให้พร้อม โดยรักษาเจตนาให้บริสุทธิ์ทั้ง 3 ขณะ คือ

1.1 ก่อนถวาย ตั้งใจเสียสละอย่างแท้จริง

1.2 ขณะถวาย ควรมีใจเลื่อมใส ถวายด้วยความเคารพ

1.3 หลังจากถวายแล้ว ต้องยินดีในทางของตนเอง จิตใจเบิกบานเมื่อนึกถึงทานที่
ตนเองได้ถวายไปแล้ว

2. ผู้รับคือ พระภิกษุสามเณร

3. สิ่งของที่ถวาย อาจเป็นภัตตาหาร เครื่องดื่ม เวชภัณฑ์ ดอกไม้ หรือข้าวของเครื่องใช้อื่น ๆ
ที่จำเป็นสำหรับพระสงฆ์)

ขั้นที่ 4 การขยายความรู้ (10 นาที)

4. ให้นักเรียนศึกษาความรู้เรื่อง การถวายภัตตาหาร โดยให้นักเรียนร่วมกันศึกษาในประเด็นหัวข้อที่
สำคัญ ดังนี้

วิธีการถวายภัตตาหาร

สิ่งของที่ควรถวายแด่พระภิกษุ

สิ่งของต้องห้ามสำหรับพระภิกษุ

คำถวายภัตตาหาร (ให้นักเรียนฝึกท่องคำถวาย กล่าวพร้อมกัน)

ขั้นที่ 5 ขั้น การประเมิน (10 นาที)

5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

การทำบุญตักบาตร การถวายภัตตาหาร การถวายสังฆทาน และการถวายผ้าอาบน้ำฝน เป็น การบำเพ็ญบุญทางพระพุทธศาสนาที่พุทธศาสนิกชนพึงปฏิบัติเพื่อช่วยสืบทอดพระพุทธศาสนาให้ดำรงอยู่สืบต่อไป

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Power point เรื่อง มรรยาทของพุทธศาสนิกชนที่ดี
3. ใบงานเรื่องการปฏิบัติตนต่อพระภิกษุสงฆ์

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
สังเกตพฤติกรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึง ประสงค์	มีพฤติกรรมตามรายการที่สังเกต(1) ผ่านเกณฑ์

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	เกณฑ์การสังเกต	
	มี	ไม่มี
มีวินัย	ส่งงานตรงเวลา เคารพกฎระเบียบของห้องเรียน	ส่งงานไม่ตรงเวลา ไม่เคารพกฎระเบียบของห้องเรียน
มุ่งมั่นในการทำงาน	นักเรียนมีความตั้งใจ มุ่งมั่นในการทำงานให้เสร็จตามเป้าหมาย	นักเรียนไม่มีความตั้งใจ ทำงานไม่เสร็จตามเป้าหมาย

เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดไว้ดังนี้

1	หมายถึง	มี
2	หมายถึง	ไม่มี

เกณฑ์การประเมิน

1-2	หมายถึง	ผ่าน
0	หมายถึง	ไม่ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 25

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 14 คุณค่าของศาสนพิธีและการปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
เรื่อง คุณค่าของศาสนพิธีและการปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง (1) เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
สอนโดย นางรัชณี จันทรา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

2. ตัวชี้วัด

ส 1.2 ม. 2/3 วิเคราะห์คุณค่าของศาสนพิธีและปฏิบัติตนได้ถูกต้อง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายการทำบุญตักบาตร การถวายภัตตาหาร การถวายสังฆทานและเครื่องสังฆทาน และการถวายผ้าอาบน้ำฝนได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกการปฏิบัติตนแต่ละศาสนพิธีได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปความสำคัญในการปฏิบัติตนตามศาสนพิธี การทำบุญต่าง ๆ ได้ (A)

4. สาระสำคัญ

การทำบุญตักบาตร การถวายภัตตาหาร การถวายสังฆทาน และการถวายผ้าอาบน้ำฝนเป็นการบำเพ็ญบุญทางพระพุทธศาสนาที่พุทธศาสนิกชนพึงปฏิบัติเพื่อช่วยสืบทอดพระพุทธศาสนาให้ดำรงอยู่สืบต่อไป

5. สาระการเรียนรู้

1. การทำบุญตักบาตร
2. การถวายภัตตาหาร

3. การถวายเป็นสังฆทานและเครื่องสังฆทาน
4. การถวายผ้าอาบน้ำฝน

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความมีเหตุผล

นักเรียนสามารถวิเคราะห์การปฏิบัติในศาสนาพิธีอย่างเหมาะสม และกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนสามารถปฏิบัติตามศาสนพิธี การทำบุญต่าง ได้

3. เจื้อนไขความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับ การปฏิบัติตามศาสนพิธีต่างๆ

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร

2. ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ทักษะการคิดสังเคราะห์

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย

2. มุ่งมั่นในการทำงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Method : 5E)

ขั้นที่ 1 ขั้นการสร้างความสนใจ (10 นาที)

1. ครูสอบถามนักเรียนว่า ใครใส่บาตรทุกเช้าบ้าง หรือใครเคยใส่บาตรบ้าง แล้วครูให้

นักเรียนที่แสดงตัวออกมาเล่าประสบการณ์ของตนเองให้เพื่อนฟังพร้อมบอกเหตุผลที่ตนเองปฏิบัติ

ขั้นที่ 2 การสำรวจและค้นหา (10 นาที)

2. ให้นักเรียนศึกษาความรู้เรื่อง การทำบุญตักบาตร และร่วมกันสนทนาแสดงความคิดเห็น
ในประเด็นต่อไปนี้

- เพราะเหตุใดชาวพุทธจึงต้องทำบุญตักบาตร (ตัวอย่างคำตอบ การตักบาตรนั้นยังถือว่าเป็น
การทำบุญประจำวันของชาวพุทธ และชาวไทยพุทธเชื่อว่า การออกบิณฑบาตของพระสงฆ์เป็นการช่วยโปรด
สัตว์ให้ได้รับส่วนบุญ เหตุผลและคุณค่าของการทำบุญตักบาตรนั้น สรุปได้ดังนี้

เป็นการสั่งสมบุญในแต่ละวัน

การเริ่มต้นวันใหม่ด้วยการทำบุญ

เป็นการช่วยรักษาพุทธประเพณี และช่วยสืบทอดพระพุทธศาสนาและเปิดโอกาสให้
พุทธศาสนิกชนได้ทำบุญถวายทาน สร้างกุศล งดงามความดีให้แก่ตนเอง ชาวพุทธควรทำบุญตักบาตรเป็น
ประจำทุกวัน)

ขั้นที่ 3 การอธิบาย (10 นาที)

3. ครูอธิบายดังนี้ การทำบุญตักบาตรจะสมบูรณ์ได้ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ
ดังนี้

1.ต้องเตรียมใจให้พร้อม โดยรักษาเจตนาให้บริสุทธิ์ทั้ง 3 ขณะ คือ

1.1 ก่อนถวาย ตั้งใจเสียสละอย่างแท้จริง

1.2 ขณะถวาย ควรมีใจเลื่อมใส ถวายด้วยความเคารพ

1.3 หลังจากถวายแล้ว ต้องยินดีในทางของตนเอง จิตใจเบิกบานเมื่อนึกถึงทานที่
ตนเองได้ถวายไปแล้ว

2. ผู้รับคือ พระภิกษุสามเณร

3. สิ่งของที่ถวาย อาจเป็นภัตตาหาร เครื่องดื่ม เวชภัณฑ์ ดอกไม้ หรือข้าวของเครื่องใช้อื่น ๆ
ที่จำเป็นสำหรับพระสงฆ์)

ขั้นที่ 4 การขยายความรู้ (10 นาที)

4. ให้นักเรียนศึกษาความรู้เรื่อง การถวายภัตตาหาร โดยให้นักเรียนร่วมกันศึกษาในประเด็นหัวข้อที่
สำคัญ ดังนี้

วิธีการถวายภัตตาหาร

สิ่งของที่ควรถวายแด่พระภิกษุ

สิ่งของต้องห้ามสำหรับพระภิกษุ

คำถวายภัตตาหาร (ให้นักเรียนฝึกท่องคำถวาย กล่าวพร้อมกัน)

ขั้นที่ 5 ขั้น การประเมิน (10 นาที)

5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

การทำบุญตักบาตร การถวายภัตตาหาร การถวายสังฆทาน และการถวายผ้าอาบน้ำฝน เป็น การบำเพ็ญบุญทางพระพุทธศาสนาที่พุทธศาสนิกชนพึงปฏิบัติเพื่อช่วยสืบทอดพระพุทธศาสนาให้ดำรงอยู่สืบต่อไป

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Power point เรื่อง มรรยาทของพุทธศาสนิกชนที่ดี
3. ใบงานเรื่องการปฏิบัติตนต่อพระภิกษุสงฆ์

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
สังเกตพฤติกรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึง ประสงค์	มีพฤติกรรมตามรายการที่สังเกต(1) ผ่านเกณฑ์

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	เกณฑ์การสังเกต	
	มี	ไม่มี
มีวินัย	ส่งงานตรงเวลา เคารพกฎระเบียบของห้องเรียน	ส่งงานไม่ตรงเวลา ไม่เคารพกฎระเบียบของห้องเรียน
มุ่งมั่นในการทำงาน	นักเรียนมีความตั้งใจ มุ่งมั่นในการทำงานให้เสร็จตามเป้าหมาย	นักเรียนไม่มีความตั้งใจ ทำงานไม่เสร็จตามเป้าหมาย

เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดไว้ดังนี้

- 1 หมายถึง มี
- 2 หมายถึง ไม่มี

เกณฑ์การประเมิน

- 1-2 หมายถึง ผ่าน
- 0 หมายถึง ไม่ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 26

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 14 คุณค่าของศาสนพิธีและการปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
เรื่อง คุณค่าของศาสนพิธีและการปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง (2) เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
สอนโดย นางรัชณี จันทรา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และดำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

2. ตัวชี้วัด

ส 1.2 ม. 2/3 วิเคราะห์คุณค่าของศาสนพิธีและปฏิบัติตนได้ถูกต้อง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายการจัดเครื่องไทยธรรม เครื่องไทยทาน การกรวดน้ำ การทอดกฐิน การทอดผ้าป่า ได้ (K)

2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกการปฏิบัติตนแต่ละศาสนพิธีได้ (P)

3. เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปความสำคัญในการปฏิบัติตนตามศาสนพิธี การทำบุญต่าง ๆ ได้ (A)

4. สาระสำคัญ

การจัดเครื่องไทยธรรม เครื่องไทยทาน การกรวดน้ำ การทอดกฐิน การทอดผ้าป่า เป็นการบำเพ็ญบุญทางพระพุทธศาสนาที่พุทธศาสนิกชนพึงปฏิบัติเพื่อช่วยสืบทอดพระพุทธศาสนาให้ดำรงอยู่สืบต่อไป

5. สาระการเรียนรู้

1. การจัดเครื่องไทยธรรม เครื่องไทยทาน

2. การกรวดน้ำ

3. การทอดกฐิน

4. การทอดผ้าป่า

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความมีเหตุผล

นักเรียนสามารถวิเคราะห์การปฏิบัติในศาสนาพิธีอย่างเหมาะสม และกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนสามารถปฏิบัติตามศาสนพิธี การทำบุญต่าง ได้

3. เจื้อนไขความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับ การปฏิบัติตามศาสนพิธีต่างๆ

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร

2. ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ทักษะการคิดสังเคราะห์

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้

2. มุ่งมั่นในการทำงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Method : 5E)

ขั้นที่ 1 ขั้นการสร้างความสนใจ (10 นาที)

1. ครูสอบถามนักเรียนว่า ใครใส่บาตรทุกเช้าบ้าง หรือใครเคยทำสังฆทานบ้าง แล้วครูให้นักเรียนที่แสดงตัวออกมาเล่าประสบการณ์ของตนเองให้เพื่อนฟังพร้อมบอกเหตุผลที่ตนเองปฏิบัติ

ขั้นที่ 2 การสำรวจและค้นหา (10 นาที)

2. จากนั้นครูให้นักเรียนศึกษาสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการทอดผ้ากฐินตามหัวข้อที่ครูกำหนดให้ ดังนี้

1. ความหมายของผ้ากฐิน (ตัวอย่างคำตอบ หมายถึง ผ้าสำเร็จรูปโดยอาศัยไม้สะดึง และนำมาถวายพระสงฆ์ที่จำพรรษา)

2. ประเภทของกฐิน (ตัวอย่างคำตอบ กฐินมี 2 ประเภทคือ 1. จุลกฐิน 2. มหากฐิน)

3. ขั้นตอนพิธีการถวายผ้ากฐิน

3. ครูให้นักเรียนดูภาพการทอดกฐินกับการทอดผ้าป่า ครูถามนักเรียนว่า การทอดกฐินกับการทอดผ้าป่าต่างกันอย่างไร (ช่วงเวลาการทำ)

ขั้นที่ 3 การอธิบาย (10 นาที)

4. ครูอธิบายทบทวนความรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการค้นคว้าเรื่อง การทอดผ้ากฐิน

ขั้นที่ 4 การขยายความรู้ (10 นาที)

5. ครูสุ่มนักเรียนเสนอผลการสืบค้นข้อมูล

ขั้นที่ 5 ขั้น การประเมิน (10 นาที)

6. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

การจัดเครื่องไทยธรรม เครื่องไทยทาน การกรวดน้ำ การทอดกฐิน และการทอดผ้าป่า เป็นการบำเพ็ญบุญกุศลของชาวพุทธ เพื่อทำนุบำรุง และสืบทอดพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองสืบไป

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Power point เรื่อง คุณค่าของศาสนพิธีและการปฏิบัติตนได้อย่าง

ถูกต้อง

3. บัตรภาพ การทอดกฐินกับการทอดผ้าป่า

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด

2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
สังเกตพฤติกรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึง ประสงค์	มีพฤติกรรมตามรายการที่สังเกต(1) ผ่านเกณฑ์

บัตรภาพ

การทอดกฐิน

การทอดผ้าป่า

แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คำชี้แจง ให้เขียนเครื่องหมาย ✓(เครื่องหมายถูก) ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมตามรายการที่สังเกต

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	เกณฑ์การสังเกต	
	มี	ไม่มี
ใฝ่เรียนรู้	นักเรียนตั้งใจและสนใจในการเรียนรู้ตลอดคาบ	นักเรียนไม่ตั้งใจ และไม่สนใจในการเรียนรู้
มุ่งมั่นในการทำงาน	นักเรียนมีความตั้งใจ มุ่งมั่นในการทำงานให้เสร็จตามเป้าหมาย	นักเรียนไม่มีความตั้งใจ ทำงานไม่เสร็จตามเป้าหมาย

เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดไว้ดังนี้

- 1 หมายถึง มี
- 2 หมายถึง ไม่มี

เกณฑ์การประเมิน

- 1-2 หมายถึง ผ่าน
- 0 หมายถึง ไม่ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 27

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 15 วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา (1) เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
สอนโดย นางรัชณี จันทรา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

2. ตัวชี้วัด

ส 1.2 ม. 2/4 อธิบายคำสอนที่เกี่ยวข้องเนื่องกับวันสำคัญทางศาสนาและปฏิบัติตนได้ถูกต้อง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายหลักธรรมที่เกี่ยวข้องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกหลักธรรมที่เกี่ยวข้องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนานำมาใช้ปฏิบัติตนได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปความสำคัญและคุณค่าของหลักธรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันของตนเองได้ (A)

4. สาระสำคัญ

วันมาฆบูชา วิสาขบูชา อัฐมีบูชา วันอาสาฬหบูชา และวันธรรมสวนะเป็นวันที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาที่ชาวพุทธควรน้อมนำมาปฏิบัติเพื่อสร้างความสุขสงบในการดำเนินชีวิตประจำวัน

5. สาระการเรียนรู้

หลักธรรมสำคัญ วันมาฆบูชา วิสาขบูชา อัฐมีบูชา อาสาฬหบูชา และวันธรรมสวนะ

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความมีเหตุผล

นักเรียนสามารถวิเคราะห์การปฏิบัติในวันสำคัญได้อย่างเหมาะสม และกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนสามารถบอกวิธีการปฏิบัติตนได้ถูกต้องในฐานะเป็นศาสนิกชน ได้

3. เจื้อนไขความรู้อย่างเหมาะสม

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับ วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและการปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร

2. ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ทักษะการคิดสังเคราะห์

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้

2. มุ่งมั่นในการทำงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Method : 5E)

ขั้นที่ 1 ขั้นการสร้างความสนใจ (10 นาที)

1. ครูนำเสนอภาพวันสำคัญ แล้วให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายว่าเป็นวันสำคัญอย่างไรแล้วในวันนั้นพุทธศาสนิกชนทำอะไรบ้าง

ขั้นที่ 2 การสำรวจและค้นหา (10 นาที)

2. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่นักเรียนเคยปฏิบัติในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

วันสำคัญทางพระพุทธศาสนามีวันอะไรบ้าง (ตัวอย่างคำตอบ วันสำคัญทางพระพุทธศาสนามีหลายวัน เช่น วันมาฆบูชา วันอาสาฬหบูชา)

นักเรียนเคยทำกิจกรรมใดบ้างในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา (ตัวอย่างคำตอบ กิจกรรมที่เคยทำในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา คือ การตักบาตรและฟังธรรมทำในตอนเช้า)

กิจกรรมที่นักเรียนทำก่อให้เกิดผลดีต่อตนเองและสังคมอย่างไรบ้าง (ตัวอย่างคำตอบ การทำกิจกรรมส่งผลดีทางด้านจิตใจ ทำให้จิตใจมีความสุขหลังจากทำบุญ)

ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระตามความรู้และประสบการณ์ของตนเอง

ขั้นที่ 3 การอธิบาย (10 นาที)

3. ครูอธิบายเพิ่มเติมในประเด็น ดังนี้

วันมาฆบูชา

วันวิสาขบูชา

วันอัฐมีบูชา

วันอาสาฬหบูชา

วันธรรมสวนะ

ขั้นที่ 4 การขยายความรู้ (10 นาที)

4 นักเรียนสรุปความสำคัญของแต่ละวันลงในสมุด เป็นแผนผังความคิด

ขั้นที่ 5 ขั้น การประเมิน (10 นาที)

5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

วันมาฆบูชา วิสาขบูชา อัฐมีบูชา วันอาสาฬหบูชา และวันธรรมสวนะเป็นวันที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาที่ชาวพุทธควรน้อมนำมาปฏิบัติเพื่อสร้างความสุขสงบในการดำเนินชีวิตประจำวัน

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Power point เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
สังเกตพฤติกรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึง ประสงค์	มีพฤติกรรมตามรายการที่สังเกต(1) ผ่านเกณฑ์

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	เกณฑ์การสังเกต	
	มี	ไม่มี
ใฝ่เรียนรู้	นักเรียนตั้งใจและสนใจในการเรียนรู้ตลอดคาบ	นักเรียนไม่ตั้งใจ และไม่สนใจในการเรียนรู้
มุ่งมั่นในการทำงาน	นักเรียนมีความตั้งใจ มุ่งมั่นในการทำงานให้เสร็จตามเป้าหมาย	นักเรียนไม่มีความตั้งใจ ทำงานไม่เสร็จตามเป้าหมาย

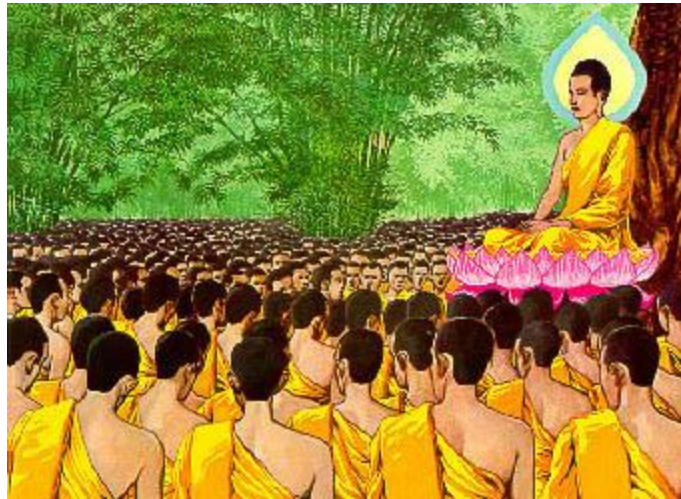
เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดไว้ดังนี้

1	หมายถึง	มี
2	หมายถึง	ไม่มี

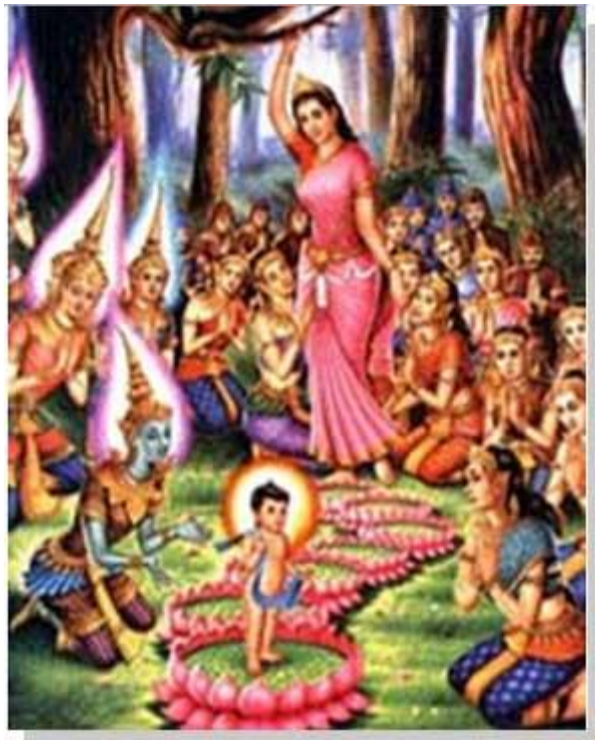
เกณฑ์การประเมิน

1-2	หมายถึง	ผ่าน
0	หมายถึง	ไม่ผ่าน

บัตร์ภาพ

มาฆบูชา

วิสาขบูชา

วันอัฐมีบูชา

อาสาฬหบูชา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 28

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 15 วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา (2) เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
สอนโดย นางรัชณี จันทรา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

2. ตัวชี้วัด

ส 1.2 ม. 2/4 อธิบายคำสอนที่เกี่ยวข้องเนื่องกับวันสำคัญทางศาสนาและปฏิบัติตนได้ถูกต้อง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายหลักธรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกหลักธรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนานำมาใช้ปฏิบัติตนได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปความสำคัญและคุณค่าของหลักธรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันของตนเองได้ (A)

4. สาระสำคัญ

ระเบียบพิธีและการปฏิบัติตนในวันธรรมสวนะ วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา และวันเทโวโรหณะ เป็นแบบแผนที่ตั้งมาที่ชาวพุทธพึงนำไปใช้ในการปฏิบัติตน เพื่อพัฒนากาย วาจา ใจ ในการดำเนินชีวิตประจำวันของตนให้เกิดความสงบสุข

5. สาระการเรียนรู้

ระเบียบพิธีและการปฏิบัติตนในวันธรรมสวนะ วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา และ

วันเทโวโรหณะ

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความมีเหตุผล

นักเรียนสามารถวิเคราะห์การปฏิบัติในวันสำคัญได้อย่างเหมาะสม และกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนสามารถบอกวิธีการปฏิบัติตนได้ถูกต้องในฐานะเป็นศาสนิกชน ได้

3. เจือใจความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับ วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและการปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร

2. ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ทักษะการคิดสังเคราะห์

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้

2. มุ่งมั่นในการทำงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Method : 5E)

ขั้นที่ 1 ขั้นการสร้างความสนใจ (10 นาที)

1. ครูนำเสนอภาพวันสำคัญ แล้วให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายว่าเป็นวันสำคัญอย่างไรแล้วในวันนั้นพุทธศาสนิกชนทำอะไรบ้าง

ขั้นที่ 2 การสำรวจและค้นหา (10 นาที)

2. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของวันเข้าพรรษาและออกพรรษา

ขั้นที่ 3 การอธิบาย (10 นาที)

3. ครูอธิบายพร้อมกับใช้คำถามในประเด็นดังนี้

วันเข้าพรรษ ตรงกับวันแรมกี่ค่ำ เดือนอะไร (ตัวอย่างคำตอบ แรม 1 ค่ำ เดือน 8)

จุดประสงค์ของวันเข้าพรรษาคือเพื่ออะไร (ตัวอย่างคำตอบ เพื่อให้พระสงฆ์มีเวลาศึกษาพระธรรมอย่างเต็มที่)

วันเข้าพรรษาพระสงฆ์สามารถจาริกออกไปค้างที่อื่นได้หรือไม่ เพราะเหตุใด
จึงเป็นเช่นนั้น (ตัวอย่างคำตอบ ไม่ได้ เพราะป้องกันการเหยียบย่ำข้าวกล้าของชาวบ้าน)

กรณีจำเป็นใดบ้างที่พระสงฆ์สามารถที่จะจาริกไปค้างที่อื่นได้ แต่ไม่เกิน 7 วัน
(ตัวอย่างคำตอบ กรณีจำเป็นที่พระสงฆ์สามารถจาริกไปค้างที่อื่นได้แต่ไม่เกิน 7 วัน คือ

ขั้นที่ 4 ขยายความรู้ (10 นาที)

4. นักเรียนทำใบงานเรื่อง การปฏิบัติตนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

ขั้นที่ 5 ขั้น การประเมิน (10 นาที)

5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

วันมาฆบูชา วิสาขบูชา อัฐมีบูชา วันอาสาฬหบูชา และวันธรรมสวนะเป็นวันที่
เกี่ยวเนื่องกับหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาที่ชาวพุทธควรน้อมนำมาปฏิบัติเพื่อสร้างความสุขสงบในการ
ดำเนินชีวิตประจำวัน

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Power point เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
3. ใบงานเรื่อง การปฏิบัติตนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1. ตรวจใบงาน	1. ใบงานเรื่อง การปฏิบัติตนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา	1. ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
2. สังเกตพฤติกรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์	2. แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	2. มีพฤติกรรมตามรายการที่สังเกต (1) ผ่านเกณฑ์

ใบงาน

รายวิชาสังคมศึกษา รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เรื่อง การปฏิบัติตนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมคำตอบลงในแผนผังให้สมบูรณ์

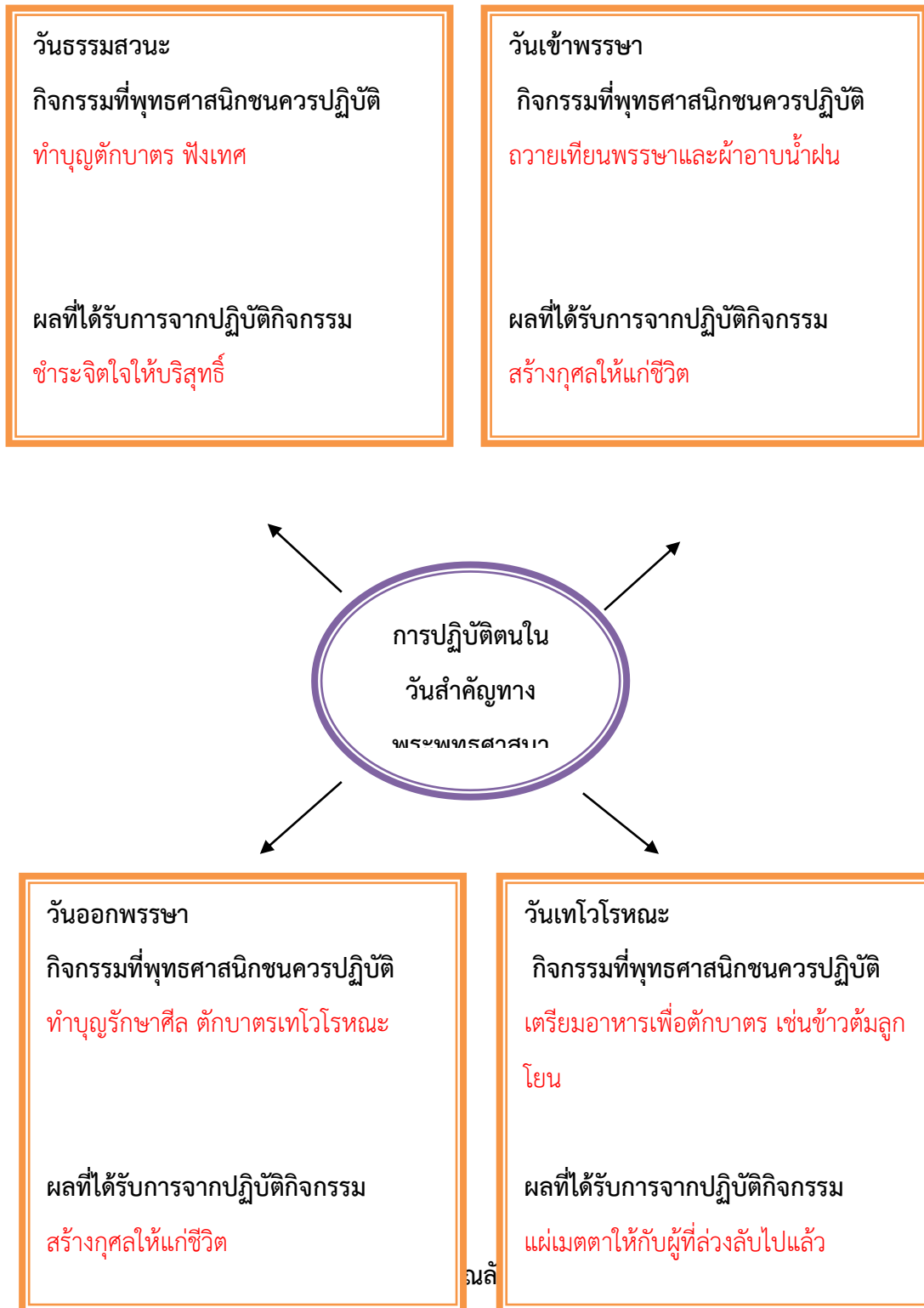
วันธรรมสวนะ	วันเข้าพรรษา
กิจกรรมที่พุทธศาสนิกชนควรปฏิบัติ	กิจกรรมที่พุทธศาสนิกชนควรปฏิบัติ
.....	
.....	
.....	
ผลที่ได้รับการจากปฏิบัติกิจกรรม	ผลที่ได้รับการจากปฏิบัติกิจกรรม
.....	

การปฏิบัติตนใน
วันสำคัญทาง
พระพุทธศาสนา

วันออกพรรษา	วันเทโวโรหณะ
กิจกรรมที่พุทธศาสนิกชนควรปฏิบัติ	กิจกรรมที่พุทธศาสนิกชนควรปฏิบัติ
.....	
.....	
.....	
ผลที่ได้รับการจากปฏิบัติกิจกรรม	ผลที่ได้รับการจากปฏิบัติกิจกรรม
.....	

ร ม ส ร

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมคำตอบลงในแผนผังให้สมบูรณ์

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	เกณฑ์การสังเกต	
	มี	ไม่มี
ใฝ่เรียนรู้	นักเรียนตั้งใจและสนใจในการเรียนรู้ตลอดคาบ	นักเรียนไม่ตั้งใจ และไม่สนใจในการเรียนรู้
มุ่งมั่นในการทำงาน	นักเรียนมีความตั้งใจ มุ่งมั่นในการทำงานให้เสร็จตามเป้าหมาย	นักเรียนไม่มีความตั้งใจ ทำงานไม่เสร็จตามเป้าหมาย

เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดไว้ดังนี้

1 หมายถึง มี

2 หมายถึง ไม่มี

เกณฑ์การประเมิน

1-2 หมายถึง ผ่าน

0 หมายถึง ไม่ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 29

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 16 ศาสนพิธี พิธีกรรม ตามแนวปฏิบัติของศาสนาอื่นๆ เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
เรื่อง ศาสนพิธี พิธีกรรม ตามแนวปฏิบัติของศาสนาอื่นๆ (1) เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
สอนโดย นางรัชณี จันทรา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และดำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

2. ตัวชี้วัด

ส 1.2 ม. 2/5 อธิบายความแตกต่างของศาสนพิธี พิธีกรรมตามแนวทางปฏิบัติของศาสนาอื่น ๆ เพื่อนำไปสู่การยอมรับและความเข้าใจซึ่งกันและกัน

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายศาสนพิธี พิธีกรรมของศาสนาอิสลาม และศาสนาคริสต์ได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกข้อปฏิบัติศาสนพิธี พิธีกรรมของศาสนาอิสลามและศาสนาคริสต์ได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปความสำคัญในการศึกษาเรียนรู้ศาสนพิธี พิธีกรรมของศาสนาอื่น เพื่อนำไปสู่การยอมรับและความเข้าใจซึ่งกันและกัน (A)

4. สาระสำคัญ

ศาสนาทุกศาสนามีศาสนพิธี พิธีกรรมและแนวปฏิบัติที่แตกต่างกันออกไป การศึกษาเรียนรู้จะทำให้เกิดความเข้าใจ สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้นับถือศาสนา เพื่อนำไปสู่การยอมรับและความเข้าใจซึ่งกันและกัน

5. สาระการเรียนรู้

1. ศาสนาอิสลาม
2. ศาสนาคริสต์

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความมีเหตุผล

นักเรียนสามารถวิเคราะห์การปฏิบัติตนในศาสนพิธีสำคัญของศาสนาอื่นๆได้อย่างเหมาะสม และกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนสามารถบอกวิธีการปฏิบัติตนในศาสนพิธีสำคัญของศาสนาอื่นๆได้อย่างเหมาะสมได้

3. เจื้อนไขความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องศาสนพิธี พิธีกรรม ตามแนวปฏิบัติของศาสนาอื่นๆ

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร

2. ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ทักษะการคิดสังเคราะห์

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้

2. มุ่งมั่นในการทำงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Method : 5E)

ขั้นที่ 1 ขั้นการสร้างความสนใจ (10 นาที)

1. ให้นักเรียนศึกษาบททวนองค์ประกอบหลักของศาสนาอิสลามตามหัวข้อที่ครูกำหนดให้ ดังนี้

ศาสนา คัมภีร์ หลักศรัทธา 6 ประการ หลักปฏิบัติ 5 ประการ

ขั้นที่ 2 การสำรวจและค้นหา (10 นาที)

2. ให้นักเรียนศึกษาความรู้เรื่อง ศาสนพิธีของศาสนาอิสลาม โดยแบ่งกลุ่มศึกษาสืบค้นข้อมูล แล้วนำเสนอแลกเปลี่ยนความรู้กันหน้าชั้นเรียนในประเด็นหัวข้อ ดังต่อไปนี้

- การปฏิญาณตน
- การบริจาคซะกาต
- การละหมาด
- การประกอบพิธีฮัจญ์
- การถือศีลอด

ขั้นที่ 3 การอธิบาย (10 นาที)

3. ให้นักเรียนทบทวนความรู้องค์ประกอบหลักของศาสนาคริสต์เกี่ยวกับศาสดา คัมภีร์ และบัญญัติ 10 ประการ เพื่อเป็นพื้นฐานเรียนรู้เกี่ยวกับศาสนพิธีของศาสนาคริสต์

4. นักเรียนศึกษาความรู้ศาสนพิธีของศาสนาคริสต์ และตอบคำถามดังนี้

1. ศาสนพิธีทางศาสนาคริสต์ที่สำคัญได้แก่พิธีใด (พิธีรับศีลศักดิ์สิทธิ์ ประกอบด้วย ศีลล้างบาปหรือศีลจุ่ม ศีลกำลัง ศีลมหาสนิท ศีลแก้บาปหรือศีลอภัยบาป ศีลเจิมคนไข้ ศีลบวช และศีลสมรส)
2. เมื่อชาวคริสต์ทำผิดจะมีการสารภาพบาปกับบาทหลวงทำให้ไม่มีบาปติดตัวพิธีกรรมนี้อยู่ในศีลใด (ศีลแก้บาปหรือศีลอภัยบาป)

3. พิธีกรรมใดของคริสต์ศาสนิกชนมีจุดมุ่งหมายเหมือนพิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะของพุทธศาสนิกชน (ศีลล้างบาปหรือศีลจุ่ม)

ขั้นที่ 4 ขันขยายความรู้ (10 นาที)

5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปศาสนพิธีของศาสนาคริสต์ สรุปความรู้เป็นแผนภาพดังตัวอย่าง

ขั้นที่ 5 ขัน การประเมิน (10 นาที)

6. ครุสรุปความรู้ ดังนี้

ศาสนาทุกศาสนามีศาสนพิธี พิธีกรรมและแนวปฏิบัติที่แตกต่างกันออกไป การศึกษาเรียนรู้จะทำให้เกิดความเข้าใจ สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้นับถือศาสนา เพื่อนำไปสู่การยอมรับและความเข้าใจซึ่งกันและกัน

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Power point เรื่อง ศาสนพิธี พิธีกรรม ตามแนวปฏิบัติของ

ศาสนาอื่นๆ

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
สังเกตพฤติกรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึง ประสงค์	มีพฤติกรรมตามรายการที่สังเกต(1) ผ่านเกณฑ์

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	เกณฑ์การสังเกต	
	มี	ไม่มี
ใฝ่เรียนรู้	นักเรียนตั้งใจและสนใจในการเรียนรู้ตลอดคาบ	นักเรียนไม่ตั้งใจ และไม่สนใจในการเรียนรู้
มุ่งมั่นในการทำงาน	นักเรียนมีความตั้งใจ มุ่งมั่นในการทำงานให้เสร็จตามเป้าหมาย	นักเรียนไม่มีความตั้งใจ ทำงานไม่เสร็จตามเป้าหมาย

เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดไว้ดังนี้

1	หมายถึง	มี
2	หมายถึง	ไม่มี

เกณฑ์การประเมิน

1-2	หมายถึง	ผ่าน
0	หมายถึง	ไม่ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 30

รายวิชาสังคมศึกษา 3 รหัสวิชา ส22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 16 ศาสนพิธี พิธีกรรม ตามแนวปฏิบัติของศาสนาอื่นๆ เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
เรื่อง ศาสนพิธี พิธีกรรม ตามแนวปฏิบัติของศาสนาอื่นๆ (2) เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
สอนโดย นางรัชณี จันทรา

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

2. ตัวชี้วัด

ส 1.2 ม. 2/5 อธิบายความแตกต่างของศาสนพิธี พิธีกรรมตามแนวทางปฏิบัติของศาสนาอื่น ๆ เพื่อนำไปสู่การยอมรับและความเข้าใจซึ่งกันและกัน

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายศาสนพิธี พิธีกรรมของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และศาสนาสิกข์ ได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกข้อปฏิบัติศาสนพิธี พิธีกรรมของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และศาสนาสิกข์ ได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปความสำคัญในการศึกษาเรียนรู้ศาสนพิธี พิธีกรรมของศาสนาอื่น เพื่อนำไปสู่การยอมรับและความเข้าใจซึ่งกันและกัน (A)

4. สาระสำคัญ

ศาสนาทุกศาสนามีศาสนพิธี พิธีกรรมและแนวปฏิบัติที่ต่างกันไป การศึกษาเรียนรู้จะทำให้เกิดความเข้าใจ สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้นับถือศาสนา เพื่อนำไปสู่การยอมรับและความเข้าใจซึ่งกันและกัน

5. สาระการเรียนรู้

1. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

2. ศาสนาสิกข์

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความมีเหตุผล

นักเรียนสามารถวิเคราะห์การปฏิบัติตนในศาสนพิธีสำคัญของศาสนาอื่นๆได้อย่างเหมาะสม และกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนสามารถบอกวิธีการปฏิบัติตนในศาสนพิธีสำคัญของศาสนาอื่นๆได้อย่างเหมาะสมได้

3. เจื้อนไขความรูู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องศาสนพิธี พิธีกรรม ตามแนวปฏิบัติของศาสนาอื่นๆ

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร

2. ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ทักษะการคิดสังเคราะห์

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้

2. มุ่งมั่นในการทำงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Method : 5E)

ขั้นที่ 1 ขั้นการสร้าง ความสนใจ (10 นาที)

1. ให้นักเรียนทบทวนความรู้เกี่ยวกับศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ที่เป็นหลักหัวข้อสำคัญของศาสนา
ดังต่อไปนี้

1. คัมภีร์ทางศาสนา

2. หลักคำสอน และนิกายของศาสนา

ขั้นที่ 2 การสำรวจและค้นหา (10 นาที)

2. ให้นักเรียนศึกษาความรู้เรื่อง ศาสนพิธี พิธีกรรมของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ในหัวข้อของ ศาสนพิธี ดังนี้

1. หลักปฏิบัติเกี่ยวกับวรรณะ
2. พิธีสังการ
3. พิธีศราภ
4. พิธีบูชาเทพเจ้า

ขั้นที่ 3 การอธิบาย (10 นาที)

3. ครูนำเสนอแผนผังความคิดและอธิบายเพิ่มเติม ดังนี้

4. ครูอธิบายเกี่ยวกับศาสนาสิกข์ ประวัติ นิกาย หลักคำสอน คัมภีร์ทางศาสนา พิธีกรรม

ขั้นที่ 4 ขยายความรู้ (10 นาที)

5. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามดังนี้ นักเรียนได้รับประโยชน์อย่างไรจากการศึกษาเรียนรู้ศาสนพิธีของศาสนาต่าง

ขั้นที่ 5 ขั้นการประเมิน (10 นาที)

6. ครูสรุปความรู้ ดังนี้

ศาสนาทุกศาสนามีศาสนพิธี พิธีกรรมและแนวปฏิบัติที่แตกต่างกันออกไป การศึกษาเรียนรู้ จะทำให้เกิดความเข้าใจ สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้นับถือศาสนา เพื่อนำไปสู่ การยอมรับและความเข้าใจซึ่งกันและกัน

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Power point เรื่อง ศาสนพิธี พิธีกรรม ตามแนวปฏิบัติของ
ศาสนาอื่นๆ

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด

2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึง	มีพฤติกรรมตามรายการที่สังเกต(1)
คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ประสงค์	ผ่านเกณฑ์

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	เกณฑ์การสังเกต	
	มี	ไม่มี
ใฝ่เรียนรู้	นักเรียนตั้งใจและสนใจในการเรียนรู้ตลอดคาบ	นักเรียนไม่ตั้งใจ และไม่สนใจในการเรียนรู้
มุ่งมั่นในการทำงาน	นักเรียนมีความตั้งใจ มุ่งมั่นในการทำงานให้เสร็จตามเป้าหมาย	นักเรียนไม่มีความตั้งใจ ทำงานไม่เสร็จตามเป้าหมาย

เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดไว้ดังนี้

1	หมายถึง	มี
2	หมายถึง	ไม่มี

เกณฑ์การประเมิน

1-2	หมายถึง	ผ่าน
0	หมายถึง	ไม่ผ่าน